بسم الله الرحمٰن الرحيم

سکروټې په ايرو کښې

(شعري ټولګه)

محمد خليل مهجور مسيد

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

د هغـو بـې درکـه پښـتنو پـه نـوم چـې تـر مـودو
مـودو پــه خپــل وطـن کښــې بــې درکـه دي- او
خوېندې، مېندې يې د راتلو لارو ته ګوري-

په تا به بوټي زرغونه وي
زۀ خواره هيله د راتلو درته لرمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول حقونه دلیکوال سره خوندي دي

دکتاب نوم : سکروټې په ایرو کښې

لیکوال : محمد خلیل مهجور مسید

اول چاپ : ۲۰۲۱م

کمپوزنګ : ریاض ساحل(03412311323)

ټائټل : حمدالله (خوازه خېله بازار، سوات)

شمېر : ۱۰۰۰

بیعه : ۲۵۰ روپۍ

د مېلاوېدو درک:

- یونیورسټي بک ایجنسي پېښور
- اباسین کتاب پلورنځایې (قصبه کالونۍ) کراچۍ
- صاحبزاده سټېشنرزاېنډبک سیلرز ډېره اسماعیل خان
- عبدالله بک ایجنسي بولان مارکیټ ټانک-خېبر پښتونخوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرلیک

بسم الله الرحمٰن الرحیم

وايي د مشرانو خبرې د کاڼي کرښې وي - متل دای - "د لمر په وړانګو کښې د بوې بلؤل کار د حماقت دای" بېشکه ساده توب خو خود دای چې پر آسمان ځلانده لمر وي ،او يو څوک په ورغوي د بوه ګی ګرځوي خلکو ته د لمر وړانګې ښايي -- بالکل همدغسې د ادب د يو ادنا وګړکي تاثرات د يو لوړ ادبي شخصيت په باب بې معنا او بې ارزښته وي -

د يو چا په ژوند ، شخصيت،علوميت او چوپړ ليکنې هسې هم مشکل کار دای او بيا چې يو زده کوونکی د ښوونکي په حقله يا مريد د خپل پير په باب قلم پورته کوي په تور ژمي تخرګونه خولې کوي او بيا چې د هاړ تاودۀ سبا ، بېګا وي او پۀ هسې تاودشت کښې په ايرو کښې د سکروټو چڼؤل وي - خولې څۀ چې لکه د اهنګر په بټی کښې د اوسپنې ويلوَل دي -

موږ د غرونو خلک يو غرونو کښې ګرځېدل راګرځېدل سره بلد يو- کله کله به چې په چګو غرو ختلو بيا مو اول د لارې تعين کولو چې له کوم لوري به خېژو-

د عليقدر محترم زما پير او غايبانه استاد محمد خليل مهجور صېب شخصيت هم هغه لوړ غر دای چې سړای وارخطا کوي چې د شتمن شخصيت يې په کوم اړخ اول خبره پېل کړم -

د عاليقدر محمد خليل مهجور صېب پيژندګلوي زموږ و خلکو (وزيرستانيانو) ته څۀ خاص اړتيا نۀ لري ځکه چې دې هغه د نوم او نېکنامی سره زموږ واړۀ زاړۀ بلد دي- البته د وزيرستان نه بهر پښتنو ته د ور پېژندلو په خاطر دې عليقدر له تعارف پېل کؤم -

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علیقدر خپل نوم محمد خلیل دای په کلي - ګاونډ کښې د استاد خلیل یا ډاکټر خلیل په نوم پېژاندۀ شي- او د ادب په نړۍ کښې یې ځان ته د مهجور تخلص خوښ کړای دای-مهجور صیب په قام مسید/ ماسید دای-په ماسید کښې منزای دای او بیا پۀ منزي کښې د برومي خېل قبیله سره تعلق لري- د وزیرستان په منځنۍ منطقه ډیلې/ شنکۍ کښې یې د مارچ په 15مه نېټه کال 1951 کښې د نومورې ارواښاد محمد یعقوب خان په دیني کورنۍ کښې سترګې وغړولې- د عالیقدر مهجور صیب نیکۀ چې وزیرستان کښې د " ابا" پۀ نوم پېژندۀ شو یۀ لوی ولي الله تېر شوای دای- همدغه لامل دای چې پۀ ګړده منطقه کښې د علیقدر کورنۍ ته خلک د قدر پۀ نظر ګوري -

استاد مهجور صیب لومړنۍ زده کړې په خپل کلي کښې تر سره کړې بیا تر اتم ټولګي پورې دې کړمه مډل اسکول(منځنی ښوونځی) کښې پاتې شو او د هایي سکول (عالي ښوونځی) کانیګرم نه یې په کال (1965-66) کښې د لسم ټولګي سند تر لاسه کړو -

دا رنګ یې د ټانک کالج (پوهنځی) کښې د دولسم ټولګي پورې زده کړې وکړې او بیا کال 1969 کښې یې په وانۀ کښې د ډسپنسر د تربیې سند واخیست -

د ډسپنسر د تربیه نه پس هغه په کال 1970 کښې جمرود خیبر ایجنسۍ کښې په دارالمعلمین / ایلیمنټري کالج کښې داخله واخیسته او په تکمیل یې په کال 1971 کښې د نوښار تحصیل اضاخېل کښې په حېث د یو معلم / ښوونکي کار پېل کړ -

بیا د ښوونکي په حېث وزیرستان ته راغے او د خپل کلي سره دوه درې کلومیتره نژدې هایي سکول شنکۍ کښې یې د درس او تدریس کار پېل کړو- هغه د تدریس په علومو کښې د سي ټي او بي ایډ سندونه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخيستي دي - مهجور صېب تر ريټايرمنټ پورې د درس او تدريس مبارکې دندې سره وابسته پاتې شو او بيا په کال 1998 م کښې د کورني مشکلاتو لامله د حکومتي خدماتو نه رخصت/لاس واخيست-

عليقدر مهجور صېب د درس او تدريس نه علاوه په نورو وختونو کښې د طبابت کار هم کاوۀ - هغه يو تکړه منلے حکيم او طبي ماهر هم داى د کلي په خوا کښې د "ډيلې بازارګوټي" کښې يې تر هغه وخته دغه انساني خدمت کاوۀ چې نابېره په ګړد وزيرستان ىوه توره سيلۍ راغله او وزيرستان ړنګ شو- مهجور صېب هم لکه د نورو کليوالو په نۀ زړه له کلي کډه وکړه او اول ټانک - ډېره اسماعيل خان کښې دېره شو چې د وطن د رغېدلو/جوړېدلو اميد يې پاتې نۀ شو د سمندر و غاړه کراچۍ ته يې کډه وکړه او نن سبا د کراچۍ په ستر ښار کې د ژوند پاتې سبا بېګا اړوي - او باوجود د ناروغۍ او زړبوډۍ د خلکو پۀ کلک اصرار او غوښتنه دارو درمل مريضانو ته ورکوي-خداى متعال ج دې صحت ورکړي چې له قبضه يې تر ډېره برخمن و اوسو- آمين

مهجور صېب لا د اتم ټولګي زده کوونکے ؤ چې شاعري يې پېل کړې- عليقدر اولنى نظم د ۱۴ اګسټ په ورځ کال1964 کښې د ‹د آزادۍ پۀ ورځ› سرخط لاندې مډل سکول کړمه کښې پېش کړو- دې هغۀ ډېره شاعري ضايعه شوې ده - عليقدر وايي پۀ زرهاو اشعار يې د نژدې تېر وختونو ستر زيانمن جنګ او جدل لامله ضايه شۇل- او يوه حصه يې بچ پاتې شوه - چې هغه يې هم ډېره په منت زارۍ او خوارۍ تر لاسه کړه - دا هغه ټوټې ټوټې را ټوله کړې شوې شاعري ده چې د پخوانو وختونو رنګ پرې غالب داى - البته څۀ مواد داسې هم شته داى پکښې چې د حالاتِ حاضره درک پکښې موندل کېداى شي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

پۀ دغه شعري ټولګه "سکروټې په ايرو" کښې د هغو زمانو ليک هم شته داى چې عليقدر د شپږم - اتم ټولګي زده کوونکاى ؤ-د هر زمان يو ځانګړاى خپل انداز وي چې د ګرد ژوندون احاطه کوي-د يوې ټولنې ادبي رنګ هم هرومرو دې هغې طرز يا انداز تر تاثر لاندې رادرومي- استاد مهجور صېب د خپل دور يو تکړه او ځيرک شاعر داى - د عليقدر شعري ټولګه دې خپل دور عکاسي کوي او پۀ ډېر ښکلي انداز کښې يې د خپل دور ترجماني کړې ده -

لکه څنګه د وخت پۀ تېرېدو بدلون يو قدرتي عمل داى همدغسې د ادب انداز هم د زمانې د غوښتنو سره بدليږي را بدليږي-

د عليقدر شاعري کښې ډېره سادګي ده د ټکو انتخاب يې خوندور داى عام فهم ليک يې کړاى- مشکل پسندي نۀ خوښوي- د قام، اولس په ژبه کښې شعر يې ليکلاى - ده تر خپله وسه کوشش کړاى چې په شعر کښې د ابهام نه ځان و ژغوري ګونګاى شعر نۀ وليکي - مهجور صېب د قام اصلاح غواړي ظاهره خبره ده قامونو کښې عوام زيات وي د خواصو په پرتله - ځکه ده کوشش کړاى چې ببخي ساده الفاظو کښې خپل پېغام تر اولس ورسي-ځکه چې د ده د شاعرۍ اصل موخه يا هدف د قام اصلاح ده-ځان ښوونه يا داسې شاعري نه ډېره کوي چې د قاموسونو له سينو را ايستلې، پور را وړي،ګران او پردو ټکو باندې بار وي - باوجود د دې چې هغه يو معلم پاتې شواى او د پنځو ژبو معياري پښتو ،اردو ، عربي، فارسي او انګليسي ليک لوست کښې پوره مهارت لري -

د عليقدر مهجور صېب په ليک کښې د پخوانۍ املا رنګ غالب داى - پخوا زمانو کښې به د شعر دننه جوړښت پۀ حواله د قيود او حدود پابندي کېدله خو دومره هم نۀ وه څومره چې ننني وختونو کښې لکه د "ينګې" پړاى تربنه جوړ شواى داى- دا وجه ده چې د عليقدر مهجور صېب

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شاعرۍاو هم پۀ املا کښې د کلاسيک دور اثار جوت ښکاري- عليقدر له اوياو بره عمر کښې راهي داى ځکه و سپېڅلو پخوانو پخوانو ته نژدې پاتې شواى- لهذا په کتاب کښې به پخوانى رنګ غالب وي خو د دې دا مطلب هم نۀ داى چې مهجور صېب د نوي انداز سره بلد نۀ داى خداى متعال ج دومره استعداد ورکړاى چې د منثور او منظوم ليک پۀ هر صنف کښې يې طبع ازمايي کړې حتا چې ازاد نظم او د هايکو غوندې نوي طرزونو کښې هم ساه بندي نۀ محسوسوي- خو متاسفانه چې پۀ وطن راغلې د بدبختۍ سيلۍ د عليقدر رنګا رنګ ګلدستې نۀ واى ماتې کړې-

دلته که زۀ د يوې نۀ هېرېدونکې خاطرې/ ياد ذکر نه وکړم- لوى خيانت به وي زما د خپلو احساساتو سره او هم د عليقدر د عمرونو ليکنو سره چې خاورو کښې خاورې شوې دي- هغه داسې چې،مجهور صېب ټينګار راباندې وکړ-چې وزيرستان ته لاړ شې زما د کور زيارت هم وکړه که زما کوم ليک درته په لاس دراغے هغه درسره خوندي کړه او ما ته يې را وليږه- خداى توفيق راکړ وراغلم د کور دروازه کښې کولپ ؤ- خلاص مو کړ انګڼ کښې ودرېدم داسې راته محسوس شوه کومه هديره کښې ولاړ يم د کور ديوالونه غمځپلي وو -تا به ګمان کاوۀ د کور هر کونجاى ماتم کوي- د عليقدر د ناستې ځاى/ کوټه زنځير مو خلاص کړ- لکه د خوبونو پۀ دنيا کښې سړاى ګډ شي-لکه څوک دې چې درياب ته ور ديکه کړي او د اوبو پۀ څرخنې کښې راګېر شې- په کټونو بسترې پراتې وې خو لکه د خاورو مخونه/ غلافونه ور واغوندې -د عليقدر لمارۍ له کتابونو ډکې وې خو د واينو/ اينو زور ؤ- زياتره کتابونه واينو خاورې کړې وو چې و کوم کتاب ته به دې ګوتې ورورې د خړو دوړو سره به پر زمکه راتوى شو - ځينې کتابونو باندې د کوټې چت نه د باران څاڅکي را څڅېدلي او پۀ لمارو کښې داسې ويلې شوو وو چې تا به ګمان کاوه د لمارۍ خپله حصه ده -

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته د جنګ هغه برکات او ثمرات را معلوم شول چې مونږ ته پۀ برخه کښې و رسيدل -

د عليقدر فقط يو نظم چې دۀ 1970ء عشره کښې د حيات اباد/ پېښور په يوه روغتون کښې ليکلای وۀ چې عليقدر د ناروغئ پر بستر پروت ؤ نور د دومره لويې خزانې څخه زۀ خالي لاسونه را ووتم کومه چې عليقدر مهجور صيب له کال 1965 راهيسې خوندي ساتله او وخت پۀ وخت يې په خپلو زرينو خيالاتو احساساتو پراخوالی ورکاوۀ- نن پکښې پرته له خړو خاورو او دوړو بل څه پۀ لاس نه راغلل- دا هغه لويه سانحه ده چې د يو ليکوال فکرونه او احساسات پکښې وژل شوي دي- جنګونه که يو لورای انسانان وژني - ورانئ جوړوي بل لورای که انسانان ژوندي هم پاتې شي د هغوي فکرونه ورله و وژني-د عليقدر مهجور صيب د دغې لويې ادبي اثاثې په ضياع که مونږ د هغۀ د ليک هر هر ټکای و ژاړو - ازاله يې ممکنه نۀ ده-

نور دې جنګونه نۀ وي - جنګونه د بربادئ نوم دای- جنګونه د تباهئ نوم دای-

د عليقدر مهجور صيب کوم چاپ اثار نشته البته غير مطبوعه مواد و کښې د "جامدين کاکا ليکونه" د وزيرستان د آزادئ په زيار او قربانيو يو ناول " زما بې وسي او زما آزادي" او يوه واړه غوندې افسانه "تللي تللي خلک" شامل دي -

د عليقدر شعر او شاعري ډېر اړخيزه ده -د جلا جلا رنګونو يوه شنه سره زرغونه ده- د دينيت ، قاميت، وطنپالئ،د بې وزلو انسانانو په بدحالئ د ژګيروي - د استبداد په خلاف د سرغړونې او په اوړو کښې د مالګې په مقدار چې د شعر خوند پر خپل ځای وساتي،د رومانيت يوه اعلا مرقع ده-

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دلته د مهجور صېب د هر اړخیزې شاعرۍ نه د حوالو او اشارو په صورت کښې په مثل د "مشت نمونه خروار" را وانخلو، لوستونکي خوند نۀ شي ترېنه اخیستلای-

علیقدر په نظم - غزل دواړو کښې برلاسي لري او په دواړو صنفونو کښې د مقصدیت او پیامبرۍ صفت څرګند او واضح ساتي - د بېځایه هرزه ګویۍ- مبالغې او صنایع و بدایع نه د قلم نوکه ژغوري او شعر کښې د خوند سره د پند موخه هم نۀ هېروي - علیقدر وایي لا د اتم ټولګي زده کوونکی وم چې د تخیل وړو وړو مېږو نارامه کړم- ظاهره ده چې څوک دومره وړوکوالي کښې د شعر ښاپېرۍ ته په نظر کښېوځي تر زړبوډۍ به څومره تجربات ځان سره خوندي کړي ځکه د یو هسې شاعر په شاعري کښې پاخوالای هم و کوم صناعي توریو کښې ژباړلو ته اړتیا نۀ لري -

ځواني د هر چا میراث دای څوک هم ترېنه بې برخې کیدلای نۀ شي - او د ځوانۍ عمر هغه ښایسته عمر دای چې تر اخره یې هم سړای ارمان کوي -

د مهجور صېب کتاب کښې اولنۍ برخه کښې غزلونو ته دویمه کښې تودو نظمونو او د پای برخه کښې یې قطعات او هایکو ته ځای ورکړای-

ځکه دلته د مهجور صېب د ځوانۍ د غزلونو څخه نمونې را اخلو -

علیقدر غزل هم داسې لیکلي چې په هر بېت یې ځانته مقاله لیکله شي- دې هغۀ په غزل کښې هم د قامیت - وطنپالۍ رنګ غالب دای - زیاتره غزل یې د رومانوي رنګونو نه پاک دي ټکي یې اسان مګر په معنا ترینګلي کارولي دي -ګویا غزل یې هم انقلابي دي -

یوه غزل کښې د خپلو احساساتو ذکر داسې کوي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه خو مې خيال د پاتې شويو ارمانونو ساته
ډېر پوره شوي دي مرګيه بس يو څو پاتې دي

په ګل وطن راغلي د کړکېچن وختونو او يادونو په باب وايي:

يو ښکلې باب شي د تاريخ ترې جوړېدلای اشنا
دومره قيصې د رنګو پنګو هديرو پاتې دي

د خانانو زامنو ته مخاطب شوای چې تاسو پښتونولي ته کومه تيره و وهله - وايي :

ما ته پۀ کومه خلۀ پېغور د بې ننګۍ را کوې
د خان زامنه تا کښې هم څه د پښتو پاتې دي

بل ځای ورته وايي:

ستا د کوټ او پتلون قدر د خان زويه دلته نشته
چې جامه يې د پښتون وي که شپانۀ دي قدرمن دي

د پښتونخوا د غرونو لوټمارانو/ شوکمارانو څخه مو خبروي - وايي

خزانې د پښتونخوا د غرونو يوسي
د دې دنګو دنګو غرونو غلۀ هم شته دي

کله کله د رومانيت نرای رنګ پرې غالب شوای چې ښځې په پړدو کښې خوندي دای لکه وايي:

روغ سړای يمه په څه نۀ يم دلبره
خو پۀ زړۀ د ننه ښه نۀ يم دلبره

چې مهجور دې لټوي تۀ نۀ موندېږې
چې مې غواړې بيا به زۀ نۀ يم دلبره

د رقيب تنګ نظري يې په ګوته کړې وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب ژاړي چې مهجور او جانان یو ځای
دهٔ په سترګو دي لیدلي سره ګرځي

بل ځای د محبوب بې نیازي او سر زوري ته اشاره کوي:

ما چې زلفې یادې کړې سپین مخي راته وویل
بیا ګوره په سپینه ورځ د شپې خبره و نهٔ کړې

د وخت د مذهبي خلکو نه هم پوښتنه کوي ورته وايي:

وژل چې د مېړې مـلا صاحبه ګناه بولې
روا شو قتلـؤل ستا پهٔ تقریر د هغو خلکو

د وخت تېرې زیاتې ته مخاطب دای وايي:

د ګلونو لـو مې ګـډ شو ځکـه ژاړم
خپل پـردي چې دا پـهٔ ما کـوي دا څـهٔ دي؟

له غاصبانو پوښتنه کوي -او وايي :

غریب بنیان کښې هم خولې دای تهٔ خپل کوټ وګوره
دا پهٔ ګرمۍ کښې پهٔ غریب پورې خندا نهٔ ده څهٔ ؟

ستاد پنځوستورو هوټل کښې شته شراب او کباب
وچه ډوډۍ ما له تنبو کښې هم روا نه ده څه ؟

د پښتنې خورکۍ پهٔ بې سترۍ او بې مهاره آزادۍ باندې ژړا کوي
او داسې منت زارۍ کوي-

خوري پښتني بې ستره مه ګرځه پیدا کړه
کومه غیرتي جذبه چې وه ملاله ترور کښې

بل ځای بیا و پښتنو پېغلو ته مخاطب شوای:

څه خو ګرم یو خپل څه د حالاتو پهٔ قصور کښې
ورو شوه حیا ختمه د پښتون په لور او خور کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وزیرستان تاریخي حماسي وختونو ته یې هم اشاره کړې او خپل اتلان یې نازولي دي- وایي:

خونـــد ؤ د غـــزا د تېـــرو تـــورو پـــهٔ پړکـــار کښـــې
پـروت چې شـهیدان وو سـرې سیورې د پرېغـل کښـې

د وزیرستان پهٔ ورانولو بې کچې خفه دای او غـالباً د هر غزل په یـو نیم بیت کښې یې ذکر کړای دای - وایي:

چې کـوم کـوډګر پـهٔ ګران وزیرستان وکړلـې کـوډې
کـوم ځـای چې بـه ګلونـه ټوکېـدل هلتـه مورچـه ده

د وطن پهٔ تنکو ګلالو پسې ژړا کوي او ظالم ته منت کوي چې دا د تنکو ګلونو لو پرېږدي -وایي:

زړهٔ دې کـاڼی دای ظالمـه څه بـې وختـه دې تیـار کـړو
دا تنکـۍ ځـواني یـې ګـوره دا زلمـي د مرګـي نـهٔ دای

د پښتون په وېش یې زړهٔ آرې دای- وېش کوونکي ته داسې وایي:

د پښـتون پـهٔ لـر او بـر کښـې چې وېش پـوخ شـي
شـــابه زور ورکـــړه تورمخیـــه خپـــل د ېـــوال تـــه

د پښتو ژبې په ناقدرۍ د باباګانو ژړا خوبونو کښې ویني- وایي:

مـا خـوب لیـدو چې څـوک پښـتو د دوزخ ژبـه بـولي
پـــهٔ دا خبـــره سمدســـتي روح د حمـــزه و ژړل

د پښـتونخوا پـه بدحالۍ لـه واکدارانو پوښـتنې کوي او پېغـور ورکوي- وایي:

د کشـمیر ظلـم دې لمحـه لمحـه پـهٔ خلـهٔ دای جـاري
پـه پښـتونخوا چې کـوي ظلم بې زبـان یـې کـه نـه؟

او بل ځای بیا د پښتونخوا و بدبختۍ ته اشاره کوي او وایي چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـا کـړې د دیـن پـه نامـه بړه چـا د دنیـا پـهٔ هیلـه
چـا نـه دې و ژغـورو د ګرانـې پښـتونخوا ګرېوانـه

د کلي وطن و لباسي غمخور خلکو ته داسې ګویان دای چې:

غـــم د خپتـــې دای د قـــام پـــهٔ نـــوم اخســـتی
د وطـــن هـــر یـــو واکـــدار تـــه فکـــر وکـــړه

د وطـــن غـــنم پلـــوري جېبونـــه ډک کـــړي
ووټ دې ورکـــړو اوس دا پـــلار تـــه فکـــر وکـــړه

د علیقدر په غزلو کښې پند او نصیحت هم شته دے- هغه د شعر د لارې د وعظ کار هم تر سره کړای - وایي:

احتـــــرام د هـــــر ســـــړي کـــــوه مهجـــــوره
خـــو د هـــر ســـړي نـــه پـــلار مـــه جـــوړوه

بل ځای د راز خوندي نهٔ ساتلو په باب وایي:

د راز ورغـومي بـه دې شـي ټـول د لېوانـو خـوراک
د زړهٔ لـه شـپول دې د رازونـو کـه رمـې و ایسـتې

بل ځای د دنیا بې ثباتي ته اشاره کوي او لاروي ته وایي -

رنـګ ځلـي چـې ګـورې نـو بیـا دومـره فکـر هـم کـوه
دا هـم د چـا ښـکلي وجودونـه وو چـې خـاورې شـؤل

د وخت پاخه متلونه یې هم د شعر په جامه ښکلي کړي دي یو ځای کښې لیکي:

چـې ژنـای مشـر شـي د کلـي تبـاهي لـه بـس دای
ژنـــي د کلـــي شـــؤل مشـــران اورونـــه ولګېـــدل

د ننني دور خودغرضي او ځانځانی ته یې ډېر عجیبه توري موندلي دي ته به وایې په آب زر نویسته دي- وایي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقـــدس د هـــر تـــړون دو مـــره خیـــرن شـــو
چـــا تـــه "خپـــل" وئـــیلے نـــهٔ شـــمه شـــرمېږم

د پشتون روایاتو او اقدارو بې قدري په کلکه غندي -یو شعر کښې وایي:

پښـــتنې شـــملې مـــې داســـې راتـــه اووې
"مـــه مـــې ږده پـــه داســـې ســـر چـــې ټیټـــوي مـــې"

علیقدر مهجور صیب په خپلو غزلو او نظمونو کښې د خپل وطن ذکر فکر د شعر لازمه برخه ګڼي وایي:

چـې ویـر د وران وزیرسـتان مـې پـهٔ غـزل کښـې نـهٔ وي
لکـــه چـــې ذکـــر د جانـــان مـــې پـــهٔ غـــزل نـــهٔ وي

بل ځای بیا په لوستونکي ټینګارکوي چې زما لیک و نورو ته هم ورسوه- وایي:

خپـــل یـــې و لـــولئ او بـــل تـــه یـــې هـــم ورســـوئ
قیصـه د قـام چـې د نقصـان مـې پـهٔ غزل کښـې نـه وي

او بیا همدغه غزل کښې د ګرد افغانیت په باب لیکي او ذکر یې پر ځان فرض ګڼي-

ردي ټـــو کرۍ تـــه یـــې ور واچـــوئ او مـــه یـــې لـــولئ
چـې درد او غـم د خپـل افغـان مـې پـهٔ غـزل کښـې نـهٔ وي

د نـام نهـاد خونـدي چالبـاز غمخورګربـوان تـه لاس اچـوي د ګـړدې بدبختۍ سرغنه یې نوموي او ورته وایي:

لاړل ســـتا بچـــي ســـبلونو د لنـــدن تـــه
شـــاګردان دې پـــه ســـرو وینـــو لامبـــل غـــواړي

د خپل کلي وطن نه د مهاجرت پـه بـاب ببخي زیـات خفـه دای او ځان ته پېغورجنې وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپـل "بـوړي" ټوپـک پـه خـوا کښـې مـړۀ واى
خـــو مـــونږ لـــه توپـــو تښـــتېدلي نـــه واى

زړې جــــــــامې او دا زړه لوپټـــــــــــه
خـــوريې خـــورزۀ خـــور مـــې ليـــدلي نـــۀ واى

و خپل قام ته مشورې ورکوي چې له بدبختيو رابهر شي لاره ورته ښايي او ورته وايي:

يـا خـو د وخـت د سـامري د غـوا بچـاى مـه پرېـږده
او يـــا ګيلـــه پـــۀ خپلـــو څڼـــو هـــاروني مـــه کـــوه

په وزيرستانۍ لهجه کښې يې طبع ازمايي کړې او ښۀ خوندور نظم غزل يې ليکلي دي:

د وزيرستانۍ لهجې دې يوه غزل مقطع کښې وايي:

ميـدون دې مينـې کشـې بـې خوفـه بـې خطـره ګرځـي
مهجـوره تـل کـوي بـې تيـرې ننګيـولي مشـقينه

مهجور صېب په پښتو ميئن شاعر داى هغه د پښتو په باب کار کول غواړي او ملګري غواړي:

يـــو جماعـــت راتـــه پکـــار داى د پښـــتو د تبليـــغ
يـــو څـــو کســـانو ارادې د ســـه روزې کـــړې دي

بل ځاى بيا وايي:

زيـاتوب د علـم غـواړي نـورې ژبـې زده کـول هـم
ليکـو، لولـو او وايـو پـۀ پښـتو کارونـه کيـږي

پښتون د ځان احتساب ته مراجعه کوي چې خپل ګوګل کښې سر د ننه کړي- وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون دې خپل کتاب د عمل و لولي څه وایي
فرقې فرقې پښتون دای عذابونه دي وريږي

د وزیرستان د راتلونکي په حواله خوشبین نهٔ دای بلکې خدای مه کا څه بل رنګ پېشنګويي کوي:

پهٔ ګران وزیرستان کښې لا پاسته نوي ازغي دي
مهجوره خلک وايي سرهٔ ګلونه دي وريږي

کله کله شاعر د ځان سره پهٔ ترمو ترمو ژاړي ځکه چې د حالاتو نزاکت ويني د قام بربادئ ويني د راتلونکي په باب يې علامې ځوروي دا ځکه چې شاعر سترګور وي-هغه ، هغه څه ويني چې ډېر کم يې بل څوک ويني-مهجور صېب داسې په زړه بار درانه ساعتونه داسې بیانوي- وايي:

چې زړهٔ له غمه شين شي نو له سترګو اوښکې څاڅي
په شين آسمان چې وربځ نه شي باران کله وريږي

او بل ځای د خپل ترلي کور دروازه ويني چې يوچا ماته کړه او په خندا خالي انګڼ ته ګډ سو:

چې په يو ګوزار د بوټ يې ور زما د کوټې مات کړو
سپاهي وخندل چې ياره دروازه خو داسې نهٔ وي

د مهجور صېب غزلې د پند او خوند نه ډک دي مګر د نظم انداز يې ډېر جارحانه او زوراور دای- د هغه يو يو نظم د ګرد کتاب مخای دای ځکه چې دومره په لوی پېغام ترينګلي دي -که د ليک د اوږدوالي نه نهٔ وېرېدلای ما به له هر نظم نمونه درته وړاندې کړې وای خو يرېږم لوستونکي به ووايي چې بيا د کتاب و لوستلو ته کوم حاجت پاتې شو-

په لنډ ټکو کښې د عنوان / سرخط لاندې د هر يو نظم په حواله يو دوه تمهيدي ټکي ليکم نور يې تاسو پخپله ولولئ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظم "تېره ورځ" کښې مهجور صېب د تېرې ورځې نه روداد پوښتي او اخر کښې د پښتون او د غلام خلکو د راتلونکي لپاره ارادې او ولولې پوښتنه کوي -

دا رنګ د مهجور صېب يو بل نظم "پوښتنې" کښې هم د مزدور او مقهور خلکو د سپېرۀ نصيب په باب پوښتنې شوې دي چې کله به له بدبختيو برات ومومي -

"اوس مه راځه لاليه" سرخط لاندې نظم کښې هم د پښتون بې وزله ژوند ته اشاره ده چې يو پښتون خپل محبوب ته ټينګار کوي چې زۀ خو هسې هم د حالاتو ښکار يم تۀ مه راځه تۀ راسره ځان په بدبختيو کښې مه شريکوه-

د مهجور صېب يو اوږد او شاهکار نظم " د پرېغل پۀ تناظر کښې جنوبي وزيرستان ته"هم پۀ لولو ارزي -

"اې مسکنه د غازيانو اې مورچې د باتورانو" کښې وزيرستان ته مخاطب شوای دای - تاريخي حوالې دي پکښې او د پرېغل د جګوالي په تناظر کښې د قام د ارادو جګوالای غواړي - او له پردو يې آزادي مطلوب ده-

دا رنګ يو بل تود خوندور نظم

" جنوبي وزيرستان ته دعا او خواستونه " چې پخوانى نظم داى چې هغه وخت وزيرستان د بدبختيو توري سيلۍ نه و ځبولاى- دغه نظم کښې مهجور صېب و خپلو خلکو ته خواستونه کړي دي د جوړښت او يووالي خبره يې کړې ده- بلا مبالغه يو اعلا نظم داى -

"د آزادۍ په ورځ " سرخط لاندې نظم کښې د يوې بورې مور روداد بيانوي چې د آزادۍ په ورځ په خپل شهيد زوى پسې ژړا کوي- داسې توري يې کارولي چې د کاڼي زړه هم نرموَلاى شي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو بل تود نظم چې بیخي یې هر ټکای نارې وهي" بلنه" دای - دغه نظم کښې علیقدر مزدور او محنت کش خلکو ته بلنه ورکوي- او بیا غټانو غاصبانو ته غږ کوي خپل حساب کتاب راوړئ-

اې خوارانو غریبانو راشئ راشئ - هغه بلنه ده چې د ډېرو خوبونه تښتوي-

د "راشه " سرخط لاندې لیکلای نظم یې بلا ارزوګانې لري- هر بند یې جدا جدا غوشتنه کوي- ډېر تود او خوندور نظم دای-

مهجور صیب تل د خوارانو ملنګانو او بې کسو خلکو طرفدار پاتې شوای دای شعر کښې د دغو طبقو ذکر د ده د کلام خاصه ده-

د "راپک"سرخط لاندې نظم کښې علیقدر د یوګړدبون روداد بیانوي چې له خلکو خېرات غواړي- دا کردار ربښتونی دای او دا ملنګ زموږ ډېرو خلکو پېژندلو- علیقدر وایي چې راپک که جېب کښې کلدارې لرلئ راپک نه خلکو به ورته راپاخان وېیل- ډېر ترخه احساسات دي دغه ذکر شوي نظم کښې-

د علیقدر یو بل نظم دای چې عنوان یې دای - "زخمي ګوته " -دغه نظم کښې مهجور صیب د یو غریب اشپز / پاختني روداد بیان کړای چې ګوته یې غوڅه شوې وه او په تنور یې د غوڅې ګوتې سره روټۍ پخولې- ترخه او زړه سواند احساسات یې راجمع کړي دي-

"څوک دے؟ " سرخط لاندې نظم یې ډېر مشهور نظم دای چې په کال 1970 کښې "روزنامه شهباز " کښې هم خپور شوای ؤ -

یو بل خوندور نظم " د کاروان منځې په سر" کښې د یو مزدور په ژوند او کړاوونو خبره کوي دا هغه زمانه ده چې د کوټکي او کانیګرم سړک نوای نوای جوړ شوای ؤ خلک د سړک په جوړښت خوشحاله وو او مهجور

(c) ketabton.com: The Digital Library

صېب ته هغه مزدور سترګو کښې وړاندې وړاندې کېده چې دغه تور سړک يې د تارکول په تودو فوارو کښې ورته جوړ کړای-

د خپل کلي يو لېوني په مرګ يې نظم ليکلای دای "د لېوني پۀ مرګ"- دا دومره تريخ او خوږمن نظم دای چې زړه سواند خلک د اوښکو په نذرانه او فاتحه مجبوروي- دا د هغو زمانو يادونه دي چې عليقدر وانه کښې د ډسپنسر ټرېننګ کوي او کلي ته په رخصتي راغلای-

"د خان جېل" د طنز يوه نمونه نظم دای چې مهجور صېب ځان ته همدغسې جېل خوښ کړای-

يو بل نظم "غمژن اختر" کښې عليقدر د غمجنو کورنيو په باب ليکنې کړې دي دا هغه زمانه ده چې د پاکستان نوي زره پوځيان انډيا زنداني کړي وو- د زندانيانو د ژوند مرګ په حواله د دوی کورنۍ غمجنې وې او غېر يقينې صورت حال جوړ ؤ-د دغې وختونو اختر دوي څنګه لمانځلای نظم کښې ثبت شوای دای-

"يو شاعر ملګري ته وصيت" کښې عليقدر د خپلې شاعرۍ خوندي او ژوندۍ ساتلو په باب يو شاګرد ته ليک کړای - چې زما په حال ځان خبر ساته او شايد هغه ملګرای يا شاګرد يې اخته دای او دغه کتاب يې د عملي کړنو ژوندای ثبوت دای ي- ان شاءالله

يو بل سپېکي سپېکي نظم. "بغاوت "چې دغه مهجور صېب هغه زمانه کښې ليکلای چې ذوالفقار علي بهټو د پښتونخوا او بلوچستان حکومتونه مات کړي وو-

"د پرېغل د څوکې بازه " سرخط لاندې ليکلای نظم اوږد دای او ډېر عجيبه انداز کښې يې د وزيرستان خلک مخاطب کړای - د يو دومره خوندور او سبق اموز نظم دای چې قاري تر پايه پورې سترګې نۀ شي ترېنه اړولای واقعي د صفت وړ نظم دای-

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما اول هم ذکر کړای چې علیقدر غریب یار دای مظلومیار دای ځکه یې د لیک زیاتره برخه د غریب او بې وزله خلکو متعلق ده او د غاصبانو پر ضد قوي ضرب دای -

"دهقان ته " نظم کښې هم مهجور صیب د یو کروندګر په خولې خولې ژوند خبره کړې او د دۀ له خولو مستفید غاصب یې غندلای -

د مهجور صیب اخیرنے خو پۀ اصل کښې اولنے اوږد او ژوندای نظم "پښتون ته " تر عنوان لاندې لیکلای شوای دای دغه نظم کښې علیقدر پښتنو زلمو ته تېرې هېرې خاطرې ور یادې کړې دي او لکه آیینه یې ورته مخامخ کړې چې پښتون پکښې خپل ځان و وینې-

دا ډېر ګټور او خوندور لیک دای باید هر پښتون ته و رسي او د زړه پۀ سترګو یې ولولي- مبالغه نه ده- د خوند او حېرانتیا خبره خو دا ده چې دغه نظم علیقدر کال ۱۹۶۶م کښې لیکلی چې د ے د اتم ټولګي طالبعلم ؤ-

د "سکروټې په ایرو کښې" اخري باب په قطعاتو او هایکو پېرلای چې لکه د منګیز په لمن په زرزري تیلو ګلدوزي وشي-

قطعات یې هم بې پنده یا بېخونده نۀ دي لنډي بېتونه دي چې اوږده تمهیدونه لري-

علیقدر په یوه قطعه کښې د خپلې زړبوډۍ ویر په داسې ټکو کښې کړای-

پوی د ژوند پۀ نه بیګا نۀ پۀ سبا شوم
ان تر دې چې کم و بېش زۀ د اویا شوم

د ځوانۍ ارمان سلګۍ وهي پۀ زړۀ کښې
د ځوانۍ ارمان کۀومه چې بوډا شوم

بل ځای کښې ډېر حکیمانه انداز کښې سیاستمدارانو ته وايي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

مــــورې تـــه لالـــچ د دولـــت مـــه راکـــوئ
زمـــــورې دا خپلــــه غريبـــــي ښـــــه ده

نـــور مـــو لـــه کـــاره پـــهٔ جلســـو مـــه باســـئ
زمـــــونږ دا خپلــــه مــــزدوري ښــــه ده

عليقدر ډېر تېز او تُند طنز کوي چې مدمقابل يې ځواب نهٔ مومي-
د وزيرستان د کړکېچنو حالاتو په وخت په کډه کښې يو کليوال سره خبره سپينوي-

يـــو تربـــور مـــې پـــهٔ" تورمانـــدي " کښـــې خبـــره وکـــړه
کـور کښې دې مړهٔ وای خو چې دومره لرې تللې نهٔ وای
مـــا ورتـــه اووې چـــې لا اوس هـــم ډېـــر راغلـــي نـــهٔ يـــو
وې يې چې کـور د مرګې رنـګ کـړې چې ښاغلې نهٔ وای
بل ځای بيا پېغورجنه کښې وايي-

چـــې پښـــتو د کليوالـــو پـــهٔ شـــان نـــهٔ کـــړې
بيـــا پښـــتون چـــې ځـــان تـــه و نـــهٔ وايـــې ګـــوره

د" ترلـــې" مـــې د کمځـــو ســـره ســـم نـــهٔ دي
ســـــتا دا ښـــــکته للېـــــدلي بريـــــت تربـــــوره
کله کله د زلميتوب تبجنې ولولې په قطعه کښې للو کوي- وايي:

پـــلار تـــه دې وايـــه چـــې انکـــار و نـــهٔ کـــړي
پښـــــتون زلمـــــے يمـــــه زهٔ مـــــړي کـــــؤم

خـــو زهٔ هغـــه پښـــتون هـــم نـــهٔ يمـــه چـــې؛
پـــهٔ ســـرو منګؤلـــو پـــهٔ تـــا پـــړې کـــؤم
کله کله قطعاتو کښې شوخي خوندي کړې لکه يو ځای وايي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما ورته وې چې ښۀ د کار خلک دي
د ښۀ کردار، د ښه ګفتار خلک دي
جانان مې رو غوندې پۀ غور کښې ووې
"دا شاعران هم ښۀ وزګار خلک دي"

قطعات دې دومره بس وي ځکه چې ما پېل کښې د مشت نمونه خروار وعده کړې وه -

هایکو یو بېخي نوای انداز دای د منظوم لیکنو- پوهان وایي د جاپان تخلیق دای-

علیقدر مهجور صېب په دغي نوي انداز کښې هم د خپل قلم زور ازمېیلای دای او پکښې برلاسے شوے دے-

د نمونې په حېث یوه هایکو راوړم نورې ستاسو په حواله کؤم-

کوشلیې ځووني زیېړه پګړۍ دې پۀ سر
داسې کشیژي لکه ولېژدې چې
پۀ دواکې جېنګ دې منې زیېړې ګېډۍ

په پای کښې به دومره ووایم چې د روغ بادشاه خیال صېب د نظم یو بېت دای " کاش چې ویجاړه پښتونخوا کښې مې زېږون نۀ وای "کاش چې پښتون نۀ وای"

زۀ وایم کاش چې د مهجور صېب په وزیرستان کښې او بیا پۀ منځنې وزیرستان کښې زېږون نۀ وای ځکه چې- دا د ادب په حواله هغه سپېره شاړه خاوره ده چې د بلا ناوړه، بېخونده، بې رنګه دودونو پۀ والکه کښې ده دا هغه ترخه خاوره ده چې شاعر ادیب پکښې د ما في الضمیر اظهار نۀ شي کولای دا هغه منطقه ده چې شعروشاعري یا ادبي هلو ځلو ته د ډمتوب نوم ورکوي زموږ دغو بیخونده تربتو رسمونو رواجونو زموږ د مهجور صېب غوندې ډېرې قیمتي ملغلرې ضایعه کړې - د احساساتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرګونه پکښې کيږي او ډېر ليکوالان لا نن هم په خپل ليک/ تخليق پورې داسې پۀ وېره ترهه ګرځي ته به ګمان کوې کوم لوی مجرم دای يا يې غلا کړې ده-

خدای متعال ج دې وکړي نور زمونږ تکره د تخليق خاوندان راښخه ضايعه نۀ شي د شاعرانو/ ليکوالانو ضياع د يو قام د شعوري اثاثې ضياع ده دا هغه سترګور او ځيرک خلک دي ، چې د زمان او مکان معمولي خوځښت هم ډېر پۀ شدت محسوسوي او قام ته اګاهو پيغام او خبرتيا ورکوي دا بېله خبرې ده چې اوريدونکي- لوستونکي لا ورته بابولالې وايي لا د خيالي دنيا خبرې-

په هر صورت مونږ له راتلونکي کهول څخه هيله لرو چې دوی په دغه حواله پامته دار و اوسي او دومره ځنډ نۀ کړي چې د لعلونو خزانو ته تورې پنجې و رسي-

د ادب يۀ ادنا زده کوونکي پۀ حېث خو زما وړانديز دا دای چې پۀ مرګ د يو بل کاليزې يا تلين لمانځلو نه به دا خبره سل واري غوره او بهتره وي چې پۀ ژوند يو بل سره و پېژنو- يو بل سره و نازؤو او يو بل ته مينه او احترام سره ورکړو- ځکه چې:

دا جهــــــان دخپلـــــــوی کـــــــور دای
ځانځــــــانی لـــــــره خـــــو ګـــــور دای

په سوچه او توده پښتونواله مينه
سره د ټولو ادابو او احتراماتو
مظلوميار ماسيد
ډېره اسماعيل خان/ پښتونخوا
28م جولايي ۲۰۲۱م
د هاړ ۱۵مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهجور صاحب چې زۀ څومره پېژانۀ

بسم الله الرحمن الرحیم

دا دې 89-1988 خبره دو چې کله دې مو په پي - ټي - سي پوسټ اړډر وشۀ- هغه هن دې مهجور صاحب و کلي ته نژدې هايي سکول شنکئ بندې- دغه وخت دې شنکئ هايي سکول هېډماسټر دې مو ساکه نیېیۀ/ماما قدرمن او ګرون محمد دین صاحب وۀ چې په قوم نظر خېل دای - زه نوای نوای وۀ او دا علاقه شې هن بالات نۀ وۀ - ایستوذون بندې مې نظر اچووۀ- چې پۀ محترم مهجور صاحب مې سترګې ولاګېدې یو غایبونۀ خوشبویي او پیژندګلي احساس روته کېدۀ ماما مې تعارف ورته کووۀ چې دا نورعالم دای دا هن یو شۀ شاعر دای- هغه ریځې نه ووم پیژندګلي سره وشوه او بیا دې سفر او پرادې کلي وطن واختیري مې په دۀ پورې په خوند بداله شوه ځکه چې داسې ملګرای مې میندلي چې زه دې دۀ او دای دې مو په ژاغېدو سره پېدلي - د شعر و شاعرۍ خووژۀ تروۀ ووم سره وبشل- دۀ مو ته اول وور دې "راپک" خدای بخشلي بندې لیکلای نظم تېر که چې په دغه کیتوبۀ شې هن شته دای- ډېر زیوت ځینې متاثر شوۀ او ډېر زیوت خوند یې روکۀ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دې مهجور صاحب په شخصيت بندې ليکل کاوۀ- اول خو داسې مناسب ټکي نه ميندا وۀ او بيا که ميندل هن شي پته نشته داى -داى ووى قبيل کوو که نۀ-

د مهجور صاحب شخصيت رڼا ربۍ دو کيمه سيوره - تياره يې په شخصيت نشته ،سپين ، صادق، همدرد ، زړسوبيان ، دې خور غريب يور ملګراى ۀ دې خپل پردى غمخوراى، دې خپلې زمه وورۍ پابند ، پرهېزګار، او سخي سړاى وۀ، تل انصاف خواشَوينکاى وۀ- مو په سکول شې داى يادګېرنه کړاى وۀ چې سنيئر/جونئير ايستوذونې وې ډېر قدر کووۀ- تعليمي تکړاوولاى خداى ډېر وير وۀ په سکول شې وو چې چا ته هن د سبق په حواله څه مشکل پېش شۀ مهجور صاحب ته ووى وشولي- دې سکول بچيون بندې يې ډېر قدر وۀ او خداى داسې رعب وير کړاى وۀ چې دې سکول په ګېټ وو رو نناوتلي يوه خاموشې وو جوړه شوه يوۀ بل وو سره وېل خليل صېب روغاى ،سنبال شئ- دا رعب او درانشت وو ويلې نۀ وي چې دا پوس ټولې خوبۍ خداى وير نصيب کړيې وې -

ډېر محنتي او مخلص ايستوذ وۀ دۀ کله هن په سکول شې د خپل پردي پيرډ ايسوب نۀ داى کړاى چې کلاس شې وو ايستوذ نه وۀ په خپل مخ وو وير نناوتلي او سبق وې بچيون ته ويلي-

مهجور صاحب د هر مظلوم طرفدار شخصيت لري-

دې سکول نه علاوه دې دۀ پرايوېټ کلېنک هن وۀ چې موسپېشين نه بعد وو يې خلوصاولي- خو داى مو چېرې نه داى ليدلاى چې سکول ټايم شې کلېنک ته تللاى وي حالانکې دې سکول ټايم شې وو هن بيمورون دې سکول په چاردېواري رو بدال وي انتظار ووى کووۀ خو دۀ کله هن پېرډ نه پربياش- البته که چېرې وې داس موقع ميندله چې فارغ وو وۀ ايستوذون وو موجود وي بيا وو کله کله بيمورون ته پۀ ګېټ وېر و ووت -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر دې لرې لرې نۀ وو خلک ورته روتۀ خدای یې لوس شې شفاء اچولیې وه- دې میډیکل پرېکټس نه علاوه دای یو ډېر مشهور حکیم هن دای چې دې حکمت دې شهرت نه یې ډېر لرې لرې خلق خبر دای-
جامې ډېرې دي چې قلم یې بیان پسې نۀ رسي ، ژبه / نوکه یې وچیژي-
دې مهجور صاحب کورنۍ یوه لویه دیني کورنۍ دو- دې دۀ نیکه خدای بخشلای یو بزرګ وۀ دې خپل وخت ځکه په ټوله علاقه شې خلک دۀ ته او دې دۀ کورنۍ ته دې قدر په نظر کسي-
دیاته وو دې یوې خبرې وضاحت وکۀ چې دې دۀ شاعري تر وبسه پورې خوندي سوتلې وجه دا دو چې دای دې یوې دیني کورنۍ سره تعلق لري او دې میژ خلک په پټې سترګې شاعري په بده مني- حالانکې دې مهجور صاحب شاعري شې خو دې ګل او دې بلبل قیصه هن ډېره کمه دو لیا دې نشت باروباره دو - هغه یو قومي ملي پاشتین او مذهبي شاعر دای- خو بیا هن دې شاعرۍ بدنومي ټکي دای دامره و ځانډووۀ چې نن پنځه پنځوس کوله نه بعد دې دۀ کیتوب چاپ کیژي- خو بیا هن شه دو چې کیمه شاعري یې پوتې دو هغه محفوظ شي او د ژوند په زړېبدي شې یې ارموند پیره شي - البته داغه ظلم نور مناسب نۀ دای-
دې مهجور صاحب شاعري هن داسې خوندور خوانای دای چې هر قسم شیریني پکشې شته دای- لیک یې ډېر پوخ او مطلبي دای- دې قافیه ردیف شاعر نۀ دای بلکې هر شعر هر غزل هر نظم یې د مقصد نه ډک دای - لهجه یې بیخي ساده دو خو شعر یې ډېر زورآور دای-
په پیره غزل شې یې یو هن داسې شعر نۀ میندیژي چې په قافیه ردیف یې ځون خلوص کړای وي- او دې شعر دې مطلب خیال یې نۀ وي سوتلای-

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې زړې زمونې شاعر دای- په هغه زمونه شې چې خدای بخشلي حمزه بابا او نورې درانې تکړه شاعرونې وو ادبې غونډې جوړولې دۀ هن په شې شرکت کولي- او دې غزل ستر بابا حمزه علیه رحمه هن شاباسي ویر کړې دي دغې نه دا پته لګي چې دې وزیرستان په ادبې دنیو شې چې لیا تیاره وه هغه تیارې شې مهجور صاحب یو جاوات ستورای دای-

دې دۀ دې شاعرۍ دې معیار اندازه دغې نه هن لاګیدله شي چې دې حمزه بابا په دور شې دې دۀ کلامینه په روزنامه شهباز پېښور او نورې مشهورې رسالې شې روتلل-

خو افسوس دا دای چې دې میژ وطن شې او بیا په ټول پاشتونۀ شې دا بدبختي شته دای چې شاعر سره یې بدي دو- زۀ یایۀ که مهجور صاحب غوندې شاعر په بل قوم شې وای نن وې دې ادب پۀ تاریخ شې یو باب وای او یو نوم وې وای- خو وزیرستان دای او پشتونستان دای چې ژوندي یې بې قدره دي خو مړي یې قدرمن دي-

میژ ژوندي نۀ سره پربژدي خو پۀ مړینیې شۀ پاله نازیژي- دا دې قدر او مینې یو بې مطلبه انداز دای-

مهجور صاحب نن سابو لژ بیمور دای خدای دا وکوو دا کیتوب یې دې خواشولۍ او صحت سبب وګرځي- آمین

په غونډه مینه
نورعالم ماسید
ډیره، پښتونخوا
یکم جولایي 2021م

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد خلیل مهجور صېب غائبانه پېژنم

ادب یوه داسې دنیا ده چې څوک ور داخل شي نو تاریخ یې ملګرے شي تل یې یاد ساتي- داسې خلق دمرګ نه وروستو هم لکه ژوندي یادیږي-

دېر محترم مهجور صېب پۀ وزیرستان کښې یو ځلانده ستورے دے- هسې هم دغه خاوره دېره ځربه ده د ادب په حواله ، لېکن متاسفانه مونږ څخه خپل تاریخ خوندي ساتلے شوے دے، لکه پیر روشان چې لوی لیکوونکے،ستر مبارز او لوی قهرمان تېر شوای دای، هم د دغې خاورے نه ؤ- د ټول پښتون اولس پۀ سر یې ننګ کړے دے- تر دې حده چې خپل زامن او خپلوان یې قربان کړل ، خو د مغلو پۀ خلاف یې د پښتون قام د ساتنې هڅه جاري وساتله -

دغه شان ملا پېونده هم د دې خاورې ځوان ؤ چې د انګرېز پۀ شان دښمن یې هم مېړانه منلې ده-

محترم مهجور صېب هم د دغه زنځیر یوه کړۍ ده- مهجور صېب زۀ غائبانه پېژنم- د هغه شاګردانو او نورو نژدې ملګرو څخه مې د هغه د شخصیت پۀ حقله دېر څۀ اورېدلي دي، لکه محترم مظلومیار صېب، نورعالم مسید صېب او داسې نور-

وایي مهجور صېب د یوې دیني کورنۍ سره تعلق لري- دغه لامل ؤ چې دۀ تر اوسه پورې خپل کلام چاپ نۀ کړې شو ، چې هسې نه څوک زما کورنۍ ته بد و وایي . ولې چې شاعر ته زمونږ په ټولنه کښې چا پۀ درانه سترګه نۀ کتل ، اوس لږ شعور پېدا شوے دے- نو ځکه دا غنیمت دے چې اوس پۀ دغه وخت مونږ ته دمهجور صېب لیکلے کلام پۀ لاس راشي نو دا تاریخ یوه برخه به جوړه شي او دغه نوي نسل لپاره به یو لوی سبق و ګرځي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر څو چې ما ته معلومه ده چې مهجور صېب يو د لوړې پايې معلم يا ښوونکے پاتې شوے دے . نن يې هم شاګردان قدر کوي- د خپلې ډېوټۍ ډېر پابند معلم ؤ- او ورسره يو لوی طبيب هم ؤ ، چې په وزګار وخت کښې به يې خلقو ته د تداوۍ دارو هم ورکؤل -

مهجور صېب کال ۱۹۶۵م څخه د شعر وشاعرۍ سره تعلق ژوندے ساتلے دے- د هغه وخت په رسالو کښې به يې کلام چاپ کېدو- د لويو لويو شاعرانو سره يې ليدۀ کاتۀ شوي دي لکه اروابښاد اميرحمزه شنواري به دې هغۀ ليک ته ډېر په درانۀ سترګه کتل-

مهجورصېب نظم ، غزل او هائيکو ډېر په ښۀ انداز سره تړلي دي -

مهجور صېب په قام مئين سړے دے لکه وايي-

زړۀ خــو مـــې غـــواړي چـــې دې و ســـتايمه
خـــو دا لفظونــــه بــــه لـــه کومــــه غــــواړم
پښتـــونه ځوانـــه کــه دې پـــلار غونـــدې شـــوې
نـــو ســـتا پـــۀ پـــلار پســـې بــــه و نـــۀ ژاړم

مهجور صېب زاړۀ وختونه ليدلی دي نو ځکه پۀ شعرکښې داسې وايي:

کلــــه کلـــــه يـــــاديږي تبـــــر وختونــــــه
ښــۀ وختونــه خــو افســوس پــۀ شــمېر وختونــه

مهجور صېب د غريب اولس پۀ حال ژړا کړې ده لکه وايي:

چـې کـور کښـې ډېوې مـړې وي پتنګـان کلـه راځـي
غربـت چـي ترحـد زيـات شـي نـو يـاران کلـه راځـي

مهجور صېب د خپل وطن وران ويجاړحال داسې بيانوي:

مهجــوره دا پــۀ وهــم او ګمــان کښــې د چـا نــۀ وه
چــې خـړ وخــت بــه پــۀ ګــل وزيرســتان کلــه راځــي

مهجور صېب پۀ خپل شعر کښې خپلې بيمارۍ او د عمر ذکر داسې کوي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

که بیمار یم لړ مې خیال پۀ ماه و صال که
د اویا کالونو تېر شوٸمه تۀ خیال که

مهجورصېب د غزل او نظم سره هائیکو هم ډېر پۀ ښۀ انداز لیکي لکه د حالاتو پۀ تناظر کښې وایي:

دا ببر سر خپرې ګرېوان ولې ؟
ما وې چې دا لېونے ستا مینې کړم
اشنا مې وېل چې دهشت ګر لیدۀ شي

مهجور صېب په خپله شاعري کښې د قام سره مینه، د وطن سره مینه ښکاره کړې ده ، پۀ غریب باندې ترسېدلے دے ، د ظالم نه یې ډېره ګیله کړې ده- زۀ دمهجور پۀ لیک ویاړم چې وزیرستان کښې هم د نورې پښتنې سیمې پۀ شان داسې خلق شته چې مونږ وربادې ویاړ کولے شو-
یو اخري شعر چې دۀ پکښې د راتلونکي وخت وېنا کړې ده:

لر پښتون که سترګې پټې کړي چې خبر دے زۀ خو بچ یم
د بمونو دغه بوی به را رسېږي پېښور ته

مهجور صېب د رومانیت خبرې ډېرې پۀ حیاناک انداز کښې کړې دي- چې د دۀ حیا او دینداري ثابتوي - مختصر ده چې د مهجور صېب پۀ شاعرۍ کښې ما دې هغه شخصیت ولیدۀ چې د ګڼو اوصافو مجموعه ده - او لوستونکو ته هم بلنه ورکوم چې د مهجور صېب کلام د زړۀ په سترګو ولولي ځکه چې دې هغه پۀ کلام کښې خوند هم شته او پند هم-د غزل،نظم هر شعر یې په معنا پای ته رسي-
اوربدلي مې دي مهجور صېب نن سبا ناجوړه دے رب العزت دې روغ صحت ورکړي چې دا د وختونو راهیسي ځلانده بل مشال مونږ ته زموږ ته راتلونکي په حواله د رڼا وسیله و ګرځي - آمین

محمد اقبال محسود شکتوئ وال3-7-2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مهجور صېب سره د هغۀ پۀ لیک کښې لیدۀ کاتۀ

د محمد خلیل مهجور صېب نوم مې څو ځله لۀ مظلومیار صېب اورېدلی ؤ ـ هغۀ به چې کله د مهجور صېب د شعر پۀ حقله خبره کوله نو ورسره به یې دا افسوس هم کاوۀ چې کاش هغۀ ځان پټ نۀ وای ساتلی ـ کاش د خلیل صېب دولس زره شعرونه ضایع شوي نۀ وای.....هغۀ به بیا بیا دا خبره کوله چې کاش د هغۀ شعرونه د کتاب پۀ پاڼو کښې محفوظ شوي وای. نن که یو لوری د مظلومیار صېب هغه ارمان تر سره کېږي نو بل لوری ، پته نشته د مهجور صېب د اوږدو مودو راهیسې پۀ سینه کښې ساتلي ارمان به څۀ کېفیت وي. ډېر د خوښۍ وختونه دي چې د مهجور صېب پۀ شعري ټولګه کار روان دی. مظلومیار صېب ما ته د کتاب مسوده وړاندې کړه او د لیک غوښتنه یې وکړه. ما ورسره هو کړه وکړه او دا زما د خوش بختۍ انتها ده چې زۀ د خلیل صېب پۀ کتاب لیک کؤم. زۀ پېشګي معذرت غواړم. ځکه چې پوهېږم چې د خلیل صېب پۀ شعر لیک کؤل زما د وس خبره نۀ ده.

د خلیل صېب شعر دومره ډېر اړخونه لري چې سړی ورته ګوته پۀ غاښ پاتې شي. زۀ نۀ شم کولی چې د هر اړخ سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

انصاف وکړم خو بیا هم هڅه کوم چې په لنډو ټکو کې په څو اړخونو خبره وکړم -

شکسپیئر په یوه نظم کښې خبره کړې چې انسان په ژوند کښې تر څو مرحلو راتېرېږي د هرې مرحلې خپل احساسات وي. د وړوکوالي خپل ضرورتونه او احساسات وي د ځوانۍ جذبات او احساسات بیا اکثر د "memory long" حصه جوړه شي خصوصاً د شاعر. د شاعر شعري ژوند زما په خیال د هغهٔ وخت نه ساه په اخستو شي چې کله هغه د یوې ښکلا د یو احساس اسیر شي. او ښکلا پخپله یو وسیع مفهوم او معنا لري. چې دلته یې ژباړل د لیک د مرام برخه نه ده. زما خیال دی چې د خلیل صیب د ځوانۍ د وخت اکثر شعرونه ضایع شوي دي. د "جانان" په حقله ډېر شعرونه د دهٔ په کتاب کښې نشته خو بیا هم دومره شته چې د سړي تنده پرې ماته شي. د مثال پهٔ توګه دا څو شعرونه....

سپین مخونه قرارونه د زړهٔ یوسي
وړي د سترګو نه خوبونه شوندې سرې.

تا د لوظونو د کتاب نه چې معنې اوویستې
ما پهٔ نا کړیو ګناهونو هم توبې اووېستې

د مجنون خیرې ښکلی ښکارې پهٔ صحرا ګرېوانه
پهٔ تا "روپۍ"مزه کوي اې د لیلا ګرېوانه

تهٔ مې یو ساعت لهٔ زړهٔ نه بهر نهٔ کړې
وایه کله ستا پهٔ زړهٔ کښې هم غږېږم؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نخښې مو د یو ځای د ناستو ورانې ویجاړې شوې
لارې مو د تلو او د راتلو ورانې ویجاړې شوې

د پاکې مینې په جهان اورونه ولګېدل
په خوارۀ ټټکي د جانان اورونه ولګېدل

ستا یادونه که دي نوي که زاړۀ دي قدرمن دي
دا زما په پښتون زړۀ کښې مېلمانۀ دي قدرمن دي

ستا جامې هم ښکلې ښکارې، ستا د مخ ځواب هم نشته
که دې تورې غټې سترګې که بانۀ دي قدرمن دي

عشق تر یوۀ کس پورې محدوده نۀ وي بلکې د هغۀ د ذات سره تړلې هر څیز د عشق وطن وګرزي -د چا د یاد سره تړلې لار،د چا و قد ورته چینار و نښتر او د چا د سترګو د رنګونو سره تړلي د الګۍ د اوبو رنګونه.... ان تر دې چې ټول وطن د سړي جانان شي د وطن مینه د جانان لۀ مینې زوروره ده- مهجور صیب هم د وطن مینې زخمي کړی دی.هجرت کول او د خپل وطن پرېښودنه د ژوند ترخه المیه وه د مهجور صیب احساسات ټول زخمي زخمي دي پۀ هر غزل کې یې د خپل وطن مرثیه لیکلې.

نۀ یې زوی نۀ یې لېور شته
پشتونخوا ده هغه کونډه

صفت کوه د ګورګوټو زلفو شاعر دې منم
فکر کوه د پښتنو هم ترجمان یې که نه ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې وبــر د وران وزیرســتان مــې پــۀ غــزل کــې نــۀ وي
لکــه چــې ذکــر د جانــان مــې پــۀ غــزل کــې نــۀ وي

ردي تــوکرې تــه یــې ور واچــوئ او مــه یــې لــولئ
چــې درد او غــم د خپــل افغــان مــې پــۀ غــزل کښــې نــۀ وي

زغملــــې نــــوره نــــۀ شــــو دا ګرمــــي وزیرســــتانه
ســــړه هــــوا بــــه کلــــه پــــۀ مــــونږ لګــــي د پربغــــل نــــه

د چــــا ســــپېرو ســــترګو خــــوړلی دی امکــــان نشــــته
ودان بــــه خــــړ وزیرســــتان شــــي! نــــه هــــېڅ کلــــه نــــه

مهجـور صـېب د چاپېریـال د سیاسـي حـالاتو نـه هـم ځـان ښـۀ خبـر سـاتلی او کمـال یـې دا دی چې پـۀ چـا پـورې یـې ځـان نـۀ دی تړلـی هغـه چـې څـۀ ویـنـي هغـه وایـي چـې څـۀ محسوسـوي د هغـې اظهـار کوي.د ستایلو او غندلو پیمانه یې د تعصب نه مبرا ساتلې ده.

د اســــلام دې یــــوه خبــــره هــــم ونــــۀ کــــړه
مــــلا جانــــــــه هســــــې لاړې اســــمبلي تــــه

اســــلام نشــــته تــــش پــــۀ نــــوم اســــلام ابــــاد دی
اســــلام نــــه وایــــي پــــۀ نــــوم مســــلماني تــــه

لاس د خپلــــو پښــــتنو هــــم پکښــــې ویــــنم
پښــــتونخوا چــــې زۀ دې ګــــورم بربــــادي تــــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژل چې د مېږي ملا صاحبه ګناه بولي
روا شول قتلول ستا پۀ تقرير د هغو خلکو

چې کشمير کشمير دې هر وخت وظيفه ده
پۀ دا خلۀ خو يو ځل ياده پښتونخواه کړه

مهجور صېب د خپل کلتور کلک داعي دی د حالاتو د وجې زمونږ پۀ کلتور کښې چې کوم بدلون را روان دي دغې بدلون مهجور صېب سخت دړدولی -

د مغرب تهذيبه خوار شې
پښتنه دې کړه بربنډه

خدايګو چې ګهړۍ ورسره هغسې خوند نۀ کوي
خوند چې د بنګړو وؤ پۀ مړوند د پېغلې جل کښې

ګيله به څوک کړي د خيرن نظر نه
چې پښتنو پېغلې پردې ماتې کړې

ستا پۀ حيا چې قسمونه خورمه
پښتنې خورې ستا پښتو ته ګورم

ورکې لوپټې شوې پښتنې وينم سرتورې شوې
لاړل پښتانۀ او غېرتونه وو چې خاورې شول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهجور صيب د انسان سره د مينې داعي دی د هغه مينه د انسانيت سره ده.د هغه مينه سوچه ده د سرمايه دارانه نظام په وجه چې په انسانانو کښې کوم تفريق روان دی د هغې سخت خلاف دی .مهجور صيب همېشه د مزدور په درد دړد پېدلی ښکاري۔

غريب بنيان کښې هم خولې دی ! ته خپل کوټ وګوره
دا په ګرمۍ کښې په غريب پوري خندا نه ده. څه ؟

بابا "روټۍ روټۍ" دا چغې د دې کور نه راځي
په دا مانۍ کښې دا سندرې دا ګډا نه دا څه

څوک يخو سيورو کښې خوبونه کوي
چا په سره نمر په ځان خولې ماتې کړي

بل ځای وايي چې:

زه دا نه وايم اشنا چې هر ژوندی د مرګي نه دی
چې سامان د بل د ژوند کړي دا سړی د مرګي نه دی

چې نفرت تربنه تنبستېږي محبت ورغاړې وځي
دا په ژوند مئين که خپل دی که پردی د مرګي نه دی

مهجور صيب د پښتنو بې اتفاقۍ هم ډېر ځورولی ...په غزل او نظم کښې د دې بې اتفاقۍ ذکر کړی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر ډېر مې ځوروي يو والى نۀ شته پۀ پښتون کښې
مهجوره ځۀ سبق به دې څوک واخلي د غزل نه

چې به پۀ يوه خله افغانان شي نا هېڅ کله نه
چې به پوره زما ارمان شي نا هېڅ کله نه

د ليک د اوږدلي له يرې د مهجور صيب په شاهکار نظمونه خبره نه شم کولى ځکه چې په لنډو ټکو کښې يې احاطه نه شي کېدلى او بيا که په قطعاتو او هايکو خبره وکړم لکه پۀ درياب کښې غوپې وهل دي او څوک چې زما غوندې نواى لمبوزن وي د ادب په پراخ دريابونو کښې شايد تر ساحل ورسره مټ وزرې مرسته نه وکړي۔
هغه دې لوستونکي خپل ولولي ځکه چې زما و ژباړلو ته اړتيا نه لري۔ پوره پوره کتابونه هومره نظمونه دي د معناو په لحاظ۔
اخر کښې به زۀ د مهجور صيب دعا او تمنا ورسره غبرګه کړم چې الله دې روغ صورت او اوږد عمر ورنصيب کړي۔آمين
د مهجور دي ارمانونه ټول پوره خو ياران وايي
د اويا کالو شاعر تر څۀ مودې د مرګي نۀ دي

پروفيسر اکبر علي ناياب
ډېره اسماعيل خان۔ پښتونخوا
3م جولايي 2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما قدرمن استاجي ته

بسم الله الرحمن الرحیم

نـۀ پـوهیږم یـوه خوشـحالي محسوسـؤم -فکـر کـؤم چـې د دومـره زیـاتې خوشـحالۍ لامـل څه دی خو بیـا چـې د ګران محتـرم عـالیقدر اسـتاد ډاکټر محمد خلیل مهجور صیب شعري ټولګه (سکروټې پـۀ ایـرو کښـې) د چاپ کؤلو هلې ځلې زړۀ ته راشي بیـا راتـه احسـاس وشـي او بـاوري شـم چـې زمـا پـه احساسـاتو کښـې دغـه ګڼه ګونه د دغـي کتـاب د ادب و دنیـاګۍ تـه راتلۀ دي- خـدای دې وکـړي چـې نـور دغـه اوږد انتظـار د بختـور پـای ټکـي ومومي -- اللهم آمین

د اسـتاد او ډاکټر محمـد خلیـل مهجـور صـیب د نـوم سره خـو بـه تقریبـاً هـر سـړی اشـنا وي ځکـه چـې محتـرم مهجـور صـیب تـه پروردګـار د حکمت لویه برخه ورکړې ده طبابـت او اسـتاذي دواړه داسـې مبـارکې پېشـې دي چې د سړي هره ګړۍ د انسانیت پۀ چوپړ کښې تېرېږي -

ما ته دغه سعادت حاصل دی او ویاړم چې زه په ښـوونځي کښـې د محترم مهجـور صـیب پنځه کالـه شـاګرد پـاتې شـوی یـم او دی مـې اسـتاد پاتې شوی-

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتهـايي مخلص ديانتـدار شخصيت لـري کـه ووايـم چې د عصـر حاضر يو لوی برگزيده ولي انسان دی مبالغه به نۀ وي-

د رب مهربـاني ده الله ورلـه لويـه تقـوا ورکـړې ده کـه زۀ د محتـرم مهجور صېب پۀ شخصيت خپلو خبرو ته دوام ورکړم نو نۀ شم کولی چې زۀ د محترم صېب د شخصيت احاطه وکړم ځکه چې د کتـابونو شـانتې شخصيت باندې کتابونه ليکل د قلم زور غـواړي- د محتـرم مهجـور صـېب پۀ بـاب يـو ګرد کتاب خبرې هم کمې دي-

د محتـرم مهجـور صـېب ډېرې خاطرې راسره دي کـه د ټولـو بيـانول مې پېل کړل شايد زما د ليک مرام بـه وبـايلم- او نۀ کومـه داسې فـارمولا لا چا موندلې چې پـه لنډ ټکو کښې ټول ټکي ځـای پـه ځـای کـړي-دې استاد محترم د تقوٰی يوه لنډه قيصه درسره شريکۇم-

محتـرم صـېب پـۀ لاس يـوه راډو ګـړی تړلـه او مـا تـه بـل ملګـري ښودلې وه د استاد د تقوا حدونو ته سړی حېران شي- پـۀ پنځـو کـالو کښـې چې پۀ ښوونځي کښې مو تېر کړل مـونږ د محتـرم صـېب پـۀ لاس کښـې هغـه قيمتي ګړی/ سات جوته / ښکاره نۀ وليدلـه دغـه د دۀ د تقـوا او پرهېزګـارۍ يو وړوکی مثال دی چې لا نورې به څومره خاطرې راسره وي خو لنډه ده چې د محترم مهجور صېب پۀ شخصيت او کردار باندې ليکـل زمـونږ د وس کـار نۀ دی ځکه چې پۀ خپل کمزوري فکر او قلم کښې دومـره تـوان نۀ ويـنم خـو د زړۀ سوچه مينه ورته ډالۍ کؤم-

ذاتي پۀ مـا بېخي زيـات ګران دی او د دۀ پـۀ اړه زۀ د رحمـان بابـا دا يو بيت ډېر تکرارؤم چې:

کـــه دې تـــا د ښـــکلي مـــخ عاشـــقان ډېـــر دي
زۀ پـــۀ ټولـــو کښـــې اول يـــم دويـــم نـــۀ يـــم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رب دې مهجور صيب ته روغ رمټ صحت نصيب کړي د خوشحالۍ ډک ژوند ورته غواړم- امين ثم امين

د محترم صيب شعري ټولګه (سکروټې پۀ ايرو کښې) ما تقريباً ټکي پۀ ټکي ولوستله داسې ليک دي پۀ ګړده پښتونخوا کښې يو نيم کوي لکه څنګه چې مهجور صيب کړی دی- واقعي چې الله ورله ډېر څۀ ورکړي دي- نوم د خدای، هر غزل کښې يې د پښتون قام سره د مينې اظهار کړی دی د پښتنو غم دړد يې د ځان غم دړد بللی دی-

ځکه چې محترم صيب يو بېت کښې وايي:

ژړا بــه ســتا پــۀ جـدايۍ ښـکليه زۀ بيـا کؤمـه
ماتـــه لا ډېـــرې مرثيـــې د پښــــتنو پـــاتې دي

يقيناً چې د پښتنو غمونو دړدونو يې سينه غلبېل کړې ده د خپل وطن خپلې خاورې خپل قام سره يې زړۀ لکه د مقناتيس نښتلی دي هره پښتنه مور يې مور او خور يې خور بللې د-

او د پښتنې خور د پړدې پۀ باب محترم صيب خپله لهجه کښې وايي

پشــتانې خــورې ډېـر دې کوشـلې دي شـنکې خولينـه
پشـــتو تـــه کســـه بـــچ کــوه خپـــل غېراتـــې خولينـــه

خيــرن نظــر وو ويرتــه کــو ځونــاور داســې هــن شــته
پـــټ ســـوته مـــخ او پـــۀ چـــا مـــه وينـــه بيخـــې خولينـــه

لنډه ده چې د خپل پښتون قام سره يې پۀ هر غزل کښې د مينې او ورورولۍ اظهار کړی دی دا خو يې ما پۀ غزل يو څو کرښې ليک وکړ ګني هسې خو که د دۀ پۀ غزل کتاب خبرې وشي کمې به وي او دې نه علاوه يې که د نظم برخه وګورو نو سړی ورته انګشت بدندان شي-د دۀ د احساس درک د دۀ د نظم نۀ کيږي ځکه چې شاعر خو هسې هم حساس وي چې نظم يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګورې هم دغه د پښتنو وير او غوغا ده پکښې- نظمونه يې زړه وړونکي دي لکه په مثال يو نظم چې د يوۀ لېوني پۀ مرګ يې ليکلی يا د يو سوالګر /ملنګ د خبراتونوپۀ غوښتلو يې روداد ليکلی او داسې نور شاهکار نظمونه-که دلته ووايم چې هر غزل هر نظم يې د سرو پۀ تار پېيلي دی مبالغه به نۀ وي- الله تعالی دې نور استعداد ورکړي- محترم د جنګ پۀ وخت د خپل کلي وطن نه کډه وکړه او نن سبا د رڼاګانو ستر ښار کراچۍ کښې د ژوند شپې ورځې تېروي-

استاد مهجور صيب ناجوړه دی د کتاب لوستونکو ته خواست دی چې په خپلو دعاګانو کښې يې هېر نۀ کړئ-په مينه او درنښت

محزون جان

بولاړي پل کوټړي سينده

30-6-2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځلانده ستوری

بسم الله الرحمن الرحیم

نن هغه بختوره ورځ ده چې د کومې ورځې موږ له مودو راهسې پهٔ انتظار تړي وو- چې نن زما د استاد علیقدر ډاکټر محمدخلیل مهجور صېب شعري ټولګه (سکروټې پهٔ ایرو کښې) چاپ ته برابره شوه او د پښتو ادب ځولۍ ته یوه بله زرینه تحفه ډالۍ کیږي-

هسې خو د یو چا پهٔ شخصیت ، ژوند او فن خبرې کول یو ګران کار دی خو بیا هم د خپل استاد پیر پهٔ باب قلم پورته کول شاګرد ته پهٔ تروږمۍ کښې بې ډېرې ګرځېدل دي-

د عالیقدر ډاکتر مهجور صېب پهٔ ژوند لیک کول زما د وس کار نهٔ دی-

ځکه چې که د محترم مهجور صېب پهٔ ژوند کتابونه ولیکل شي زهٔ وایم چې دا به کم وي-خو زهٔ به دومره ووایم هغه د پښتو یوه ټپه مې یاده شي چې:

یار د تعریف محتاجه نهٔ دی
پهٔ عطرونو ګلان چا لمبلي دینه

یابل ځای کښې اباسین صېب وایي:

کــــه زمـــــا د شخصــــــیت حدونــــــه ګــــورې
زمـــــا فـــــن زمـــــا د فکـــــر تـــــر جمـــــان دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عاليقدر مهجور صېب د وزيرستان د ادب د پاره د ملا د تير حثيبت لري او د وزيرستان د ادب يو ځلېدونکی ستوری دی-

محترم مهجور صېب هغه وخت د ادب په مېدان کښې قدم کېښود چې زمونږ پهٔ سيمه کښې ادب د نشت برابر ؤ - او خلکو به شاعر ته پهٔ سپک نظر کتل او بل د يارانو نشتوالی ؤ- خو بيا هم محترم مهجور صېب خپل استقامت او مرام د لاسه ور نهٔ کړ او د خپلې ژبې پښتو ادب خدمت يې جاري و ساتلو لکه چې مهجور صېب وايي:

تيارې چې لرې کړو هر خوا ته مو رڼا رڼا شي
راځئ ملګرو چې د مينې مشالونه بل کړو

د دغو مشرانو استاذانو استقامت او برکت دی چې نن مونږ هم د پښتو ادب سره اشنا يو او زمونږ سيمه د ادب په ښکلا ښايسته ده.

ما به کله کله د ګران زړهٔ ته راتېر استاد محترم محزون جان صېب نه د عاليقدر مهجور صېب اشعار او غزل اورېدل چې زهٔ ډېر ترېنه متاثر شؤم او ما به د ځان سره خوندي کؤل او د دهٔ د غزلو نه به مې روستو خوند اخستو-

بيا مې چې کله پهٔ موبايل خبرې ورسره وشوې خبرې يې له اشعارو هم خوږې و درنې وې- چې يو ځل خبرې شروع کړې تهٔ به وايې د خولې نه يې ملغلرې تويېږي - زړهٔ به دې غواړي چې خبرې يې د پای ټکی نهٔ ومومي زما يې ليدل ډېر ارمان ؤ-

اخېر وخت ياري وکړه زهٔ مې زړهٔ ته نږدې استاد محزون جان سره کراچۍ سلطان اباد ته د محترم مهجور صيب حجرې ته وراغلم د محترم صېب ليدل زما د ژوند تر ټولو خوندره خاطره وه.زما پهٔ خپلو سترګو د يقين نهٔ راتلو- د عاليقدر صېب خوش مزاجي او مينې معصوميت تاثرات داسې وو لکه ما چې ټول عمر د دهٔ صحبت کښې تېر کړی وي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوراني څهره او خوږې خبرې لکه د شاتو- محترم صېب د بر علیل
ؤ خو بیا یې هم ټوله ورځ زمونږ سره په حجره کښې تېره کړه په هغه لنډ وخت
کښې چې ما کوم فیض ترې حاصل کړو زما د ژوند تر ټولو لویه سرمایه ده-
زۀ پۀ دې ویارم او خوښې محسوسوم چې ما ته د علیقدر سره د صحبت
شرف حاصل شو او مونږ ترې د برې زدکړې وکړې-
مهجور صېب یو عالم، مینه ناک، ځیرک او وطنپال شخصیت
دی-
تل د پښتنو پۀ درد دردېدلی دی لکه چې مهجور صېب وایي
پردې جنګ کښې د ګل غوندې ځوانۍ چې د چا لاړې
پۀ ورانه پښتونخوا کښې کوم ویر د هغو خلکو
محترم صېب بل ځای وایي:

نۀ یې زوی نۀ یې لېور شته
پښتونخوا ده هغه کونډه

د مغرب تهذیبه خوار شې
پښتنه دې کړه برېنډه

مهجور ستا مینه کښې سوځي
نۀ لوګی شو نۀ غر غنډه

بل ځای محترم صیب وایي چې:

غم د هرې لوپټې به درسره وي
چې جینۍ د پښتونخوا دې خور او لور شي

زړۀ مې چوي چې غریب د ګران وطن مې
د ظالم د لاسه پړمخې نسکور شي

او بل ځای کې وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماضـي يـې پېـژنم او حـال تـه يـې چـې ګورمـه زۀ
پـۀ مسـتقبل د پښـتونخوا مـې بـاور پـاتې نـۀ شـو

او ځان د حالاتو پخپله قصوروار بولي او پښتني پېغلې ته وايي-

څـۀ خو ګـرم يـو خپـل څـۀ د حـالاتو پـۀ قصـور کښـې
ورو شـوه حيـا ختمـه د پښـتون پـۀ خـور او لـور کښـې
خــورې پښـــتنې بـــې ســـتره مـــه ګرځـــه پېـــدا کـــړه
کومـــه غېرتـــي جذبـــه چـــې وه ملالـــۍ تـــرور کښـــې

او پۀ اخير کښې لاس په دعا يم چې خداى دې ګران مهجور صيب
ته د څۀ مودې لپاره روغ او د خوښۍ ژوند ورکړي آمين ثم آمين
او د خپل ليک اختتام پۀ دې يوې ټپې سره کوم چې:

ناروغه ياره خداى دې روغ کړه
خلک به وايي بخت يې خوار دى يار يې مرينه

پۀ درانښت
امان مانتوى وال وزير
بولاړي پل کوټړي سيند
4-7-2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې

زما د کتاب په حقله زما ملګرو ډېر په زړه پورې لیکونه کړي دي- خو په تېره تېره ګران مظلومیار صېب(نور ملګري دې خفه کېږي نه) د پوره کتاب یوه هنداره ئې لوستونکیو ته وړاندې کړې ده-

خدا ے دې د ده په عمر کښې برکت، په قلم کښې زور او په پښتو ادب کښې لوړ مقام نصیب کړي- امین-

زه دا نه وایم چې زما نورو ملګرو څه زیار نه دے کړے-دوي ډېر قدرمن لیکونه کړي دي- چې زه ورته د قدر او ویاړ په نظر ګورم-

زما په خړه پړه او ګډه وډه شاعرۍ ستر پوهاند پروفېسر اکبر علي نایاب صېبچې کوم خوندور لیک کړے دے- زه د هغه د شکریې ادا کولو توان هم نه لرم- نور به زه دلته خپل مشر شاعر ملګرے نور عالم صېب هم د شکریې په زانګو کښې وزنګوم- او دعاګانې ورته کوم- زه د غائبانه لیک د ښو احساساتو د پاره د اقبال شکتوئي وال صېب ،مخزون جان صېب اؤ امان مانتوئي وال صېب هم ډېره ډېره مننه کوم- او دعاګانې ورته کوم-

این دعا از ما و از جمله جهان آمین باد

محمد خلیل مسید له کراچۍ نه

ضروري یادګېرنه:په کتاب کښې ځا ے په ځا ے چرته د پنجابي ذکر شوے دے- هغه څه په بدنیتۍ یا د سیاسي ګوند سره د تړون په وجه هرګز نه دے-زه محب وطن پاکستانے یم- او چرته د پاکستان د سالمیت او یو والي مخالف نه یم- ما تر اویا کالو پورې د کوم سیاسي ګوند سره نه خو تړون لرلے دے- او نه د ملک خلاف په کومې سرګرمۍ کښې مې برخه اخستې ده- (مهجور)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعا

ایمــان کلــک پــه محمــد ص اخــر زمــان را
او صــفت تــه یــې بیــا ژبــه د حســان رض را

صداقت خدایه نصیب مې د صدیق رض کړې
نمونــه د عــدل هــم عمــر رض پــه شــان را

نعمتونـــه د دنیـــا فـــراوان راکـــړې
ســخاوت لــره بیــا زړهٔ هــم د عثمــان رض را

قـــوت ماتـــه د خیبـــر شـــکن حیـــدر رض را
وړوکـــوالي کښـــې بیـــا پوهـــه د ایمـــان را

ربـه زمکـه یـم پیـدا یمـه لـه خـاورې
اطاعـــت لـــره لـــویې لکـــه اســـمان را

دغـه سـوال مې خدایـه سـتا پـه در قبـول کړې
مـا مهجـور تـه ربـه صـبر عـالي شـان را

««««»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هيڅ يؤ کس د خوا ؤ شا مې باور پاتې نهٔ شو
ګرانه اشنا اَن چې په تا مې باور پاتې نهٔ شو

د زلفو مار چيچلے يؤ دې هم پرې روغ نهٔ کړلو
پارو والله ستا په هودا مې باور پاتې نهٔ شو

چې هر ظالم ته پهٔ رکوع او په سجده دې وينم
ستا خو په آ او هم په دا مې باور پاتې نهٔ شو

په سپينه ږيره مې بتان د زړه کعبه کښې پراته
د خپل زړګي په پياوړتيا مې باور پاتې نهٔ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ماته یؤ څه ځان ته بل څه خوښوي ملګرو
په دغه شیخ په دا ملا مې باور پاتې نۀ شو

چې مې د شپې د ور په درز د کور دننه ګورې
ستا د تنخوا په دا سودا مې باور پاتې نۀ شو

ماضي یې پېژنم او حال ته چې یې ګورمه زۀ
په مستقبل د پښتونخوا مې باور پاتې نۀ شو

چې کور ته راشي د تبلیغ نه نو بیا بل څه کوي
عبث په سبل ستا د دنیا مې باور پاتې نه شو

مهجور چې ګرانې پښتونخوا ته تل دعا کؤلې
قبولې نۀ شوې په دعا مې باور پاتې نۀ شو

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلـــۍ دلـــۍ مـــې لا پـــه زړهٔ د اندېښـــنو پـــاتې دي
يـــاره خطـــرې د رقيبـــانو د فتنـــو پـــاتې دي

څـه خـو مـې خيـال د پـاتې شـويو ارمـانونو سـاته
ډېـر پـوره شـوي دي مرګيـه بـس يـؤ څـو پـاتې دي

ژړا بـه سـتا پـه جـدايۍ ښـکليه زهٔ بيـا کومـه
مـا تـه لا ډېـرې مرثيـې د پښـتنو پـاتې دي

د پښـتو نخښـه يـې شـملې تـا بـه ضـرور نېغـؤم
لا مرحلـې د حفاظـت د لوپټـو پـاتې دي

يـؤ ښـکلې بـاب شـي د تـاريخ تـرې جوړېـدلې اشـنا
دومـره قيصـې د رنګـو پنګـو هـديرو پـاتې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ يـــې تراوســـه هـــم عظيمـــې خزانـــې ګڼمـــه
ماســـره پنـــدې د يـــادونو پخوانـــو پـــاتې دي

لېـــونے غـــواړي لېونتـــوب د ازادۍ خوندونـــه
ورکـــوي زور يـــو څـــوکړۍ د زولنـــو پـــاتې دي

مـا تـه پـه کومـه خلـۀ پېغـور د بـې ننګـۍ راکـوې
د خـان زامنـه تـا کښـې هـم څـه د پښـتو پـاتې دي؟

سـپرليه اوس هارونـه نـه جـوړؤم ولـې راغلـې
لا خـو څـو شـپې د چـادلارې د کتـو پـاتې دي

پـوى شـه مهجوره!کـه بېـدار دې پښـتون ورورنـۀ شـؤلو
چـې دې وختونـه د سـلګو او اسـوېلو پـاتې دي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا يادونه کـه دي نـوي کـه زاړهٔ دي قـدر مـن دي
دا زمـا پـه پښـتون زړهٔ کښـې مېلمانـهٔ دي قـدرمن دي

تـهٔ تپـوس د هغـو مـهٔ کـړه چـې هـر څـه زمـا پـه زړهٔ دي
مـا د پـاره چـې هـر څـه هـم سـتا پـه زړهٔ دي قـدر مـن دي

سـتا د کـوټ او پتلـون قـدر د خـان زويـه دلتـه نشـته
چـې جامـه يـې د پښـتون وي کـه شـپانهٔ دي قـدرمن دي

پـه ژړا مـې هـم زړګـے چـې ترينـه نـهٔ سـپکيږي يـاره
سـتا غمونـه کـه هـر څـومره هـم درانـهٔ دي قـدرمن دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا جامې هم ښکلې ښکاري ستادمخ هم څواب نشته
که دې تورې غټې سترګې که بانهٔ دي قدر من دي

پیوندہ او فقیر اېپي ښکلوي یې خلق ځلي
چې ژوندي وو قدرمن وو او چې مړهٔ دي قدرمن دي

یم امین د روایاتو د تېر شوو پښتنو زهٔ
زما کور په صندوقي کښې لا پراتهٔ قدرمن دي

یوسف مخیه په راتلو دې یم خوشحاله خو په تلو نه
ما مهجور ته دې که تلهٔ دي که راتلهٔ دي قدر من دي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وږو وږو ځيزونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي
او د ډکــو صـــندوقونو غلــۀ هــم شـــته دي

دا مـــنم د ځنګلونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي
خــو د خوشــيو ګړنګونــو غلــۀ هــم شــته دي

يـــؤ نظـــر وربانـــدې واچـــوي زړۀ يوســـي
زړور داســـې د زوړونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي

خيــال کــوه او ډېرهوښــيار اوســه ګــل مخيــه
ســتا پــه چم کښــې دګلونــو غلــۀ هم شــته دي

خزانـــې د پښـــتونخوا د غرونـــو يوســـي
د دې دنګــو دنګــو غرونــو غلــۀ هــم شــته دي

پټـــوي د ځُلـــې خبـــرې هـــم مهجـــوره
کــه منــې چــې د شــعرونو غلــۀ هــم شــته دي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

روغ ســـړے یمـــه پـــۀ څـــۀ نـــۀ یـــم دلبـــره
خـــو پـــه زړۀ دننـــه ښـــۀ نـــۀ یـــم دلبـــره

چـــې پـــه کـــانې دلانـــه یمـــه ویشـــتلے
بختـــور یمـــه ســـپېرۀ نـــۀ یـــم دلبـــره

غـم خـو دا دے چې لا ستا پـه دې کښې شـک دے
چـــې دې زۀ حـــلا ل پســـۀ نـــۀ یـــم دلبـــره

کــه مــې نــور خلــق کــافر بــولي بــاک نشــته
د مـــلا صـــاحب پـــه خلـــۀ نـــۀ یـــم دلبـــره

چـې تـنکےځلمے پـه سـرو وینـو کښـې پـروت وي
خـــدایېګو ټولـــه شـــپه اودۀ نـــۀ یـــم دلبـــره

پـــه اودس کښـــې دې دیـــدن تـــه زۀ راځمـــه
مـــه کـــړه خیـــال بـــې اودا ســـۀ نـــۀ یـــم دلبـــره

چـــې مهجـــور دې لټـــوي تـــۀ نـــۀ مونـــدېږې
چـــې مـــې غـــواړې بیـــا بـــه زۀ نـــۀ یـــم دلبـــره

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے خدایــــه ســــاتندوی شـــی د تقـــدیر د هغوخلقـــو
چـــې روغ شـــي زخمـــي زړونـــه پـــه تـــدبیر د هغوخلقـــو

په عشق اوملي ننګ کښې چې رحمان اوخوشحال خان شي
شـــهرت دې پـــه دنیـــا کښـــې عـــالمګیر د هغـــو خلقـــو

خپـــل وطـــن کښـــې حـــق د پښـــتنوغواړي نـــواو ګـــوره
لاس کښـــې زولنۍ پښوکښـــې زنځیـــر د هغوخلقـــو

نازونـــه هـــم چـــې وړے شـــي او شـــمله هـــم ټيټـــوي نـــۀ
د ښـــکلیو محفلونـــه دې جـــاګیر د هغوخلقـــو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژل چـــې د میـــرېي مـــلا صـــاحبه ګنـــاه بـــولې
روا شـــوقتلؤل ســـتا پـــه تقریـــرد هغوخلقـــو

پـردي جنـګ کښـې دګـل غونـدې ځـوانی‌چې د چـا لاړې
پـــه ورانـــه پښـــتونخوا کښـــې کـــوم ویـــرد هغوخلقـــو

چــې هــیڅ یــې هــم د جنــګ ترهګــری‌ســره کــار نــۀ ؤ
د ختمـــو مېلـــې رنګـــې کړےخنزیـــر د هغـــو خلقـــو

چـې خپـل جانـان یـې خپـل شـي او رقیـب لـه منځـه اوباسـي
مهجـــوره کـــه منـــې چـــې زۀ یـــم پیـــر د هغـــو خلقـــو

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا چې زړۀ مې نن ژړا کوي دا څه دي
یار د چا سره خندا کوي دا څه دي

د تنکي ځلمي مرګې که ظلم نۀ دے
بیا چې دا په پښتونخوا کوي دا څه دي

کور مې ړنګ شو در په در چې ګرځوي مې
ظالمان په خلۀ د چا کوي دا څه دي

زما کور کښې دي د سرو وینو ډنډونه
دے په خپل کور کښې ګډا کوي دا څه دي

د ګلونو لَو مې ګډ شو ځکه ژاړم
خپل پردي چې دا په ما کوي دا څه دي

په بدل کښې د وفا دې هم مهجوره!
چې دې یار خومره جفا کوي دا څه دي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دې ټول نازونه ورمه دا وفا نۀ ده څه؟
تۀ مې بېګا سبا رټې دغه جفا نۀ ده څه؟

غریب بنیان کښې هم خولې د ے ته خپل کوټ اوګوره
دا په ګرمۍ کښې په غریب پورې خندا نۀ ده څه؟

,, بابا روټۍ روټۍ،، دا چغې د دې کور نه راځي
په دا ماڼۍ کښې دا سندرې دا ګډا نۀ ده څه

حق د واکدارو د ے منم د دنیا ټولې مزې
زما د پاره یې روا هم تمنا نۀ ده څه؟

ستا د پنځو ستورو هوټل کښې شته شراب او شباب
وچه ډوډۍ ماله تنبو کښې هم روا نۀ ده څه؟

چې په دې ملک کښې ترې تر ټولو زیاته وینه توی شوه
مهجوره پېژنې زمونږه پښتونخوا نۀ ده څه؟

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا مازغـــه مـــې تنبـــتېدلي ســـره ګرځـــي
چـــې رقیـــب زمـــا د ښـــکلي ســـره ګرځـــي

ســکه وروښــه چــې پــه یــؤ کــور کښــې اوســیږي
پکــار نــۀ ده چــې تــر ینګلــي ســره ګرځــي

یــؤ جهــان شــي غرېــو نیــولے بــوره مــور چــې
د یـــؤ ســـري زوی د ځلـــي ســـره ګرځـــي

پــام کــوه لکــه چــې ورکــه چرتــه غــواړي
یـــؤ ســـړے د تـــا د کلـــي ســـره ګرځـــي

رقیــب ژاړي چــې مهجــور او جانــان یــؤ ځــاے
دۀ پـــه ســـترګو دي لیـــدلي ســـره ګرځـــي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـا تــه دې پــه ټــول عمــر خــوږې خبــرې اونــۀ کــړې
چـا تــه دې خــوارۀ پــه نــوم تــر خــې خبــرې اونــۀ کــړې

وچــې ربنــتيا وايــه پــه چــا ښــۀ لګــې کــه بــد لګــې
چــرې پـــه لونـــده ژبـــه لونـــدې خبـــرې اونـــۀ کـــړې

مــا چــې زلفــې يــادې کــړې ســپين مخــې راتــه اووئيــل
بيــا ګــورې پــه ســپينه ورځ د شــپې خبــرې اونــۀ کــړې

برنــد مــې پــه غوښــتنه شــو،وې خبــردار شــه يــاد لــره
بيــا چــې پــه دا خلــۀ زمــا د خلــې خبــرې اونــۀ کــړې

زړۀ مــې چــې بــې واکــه شــې پــه واک ســترګو تــه اووايــه
دغــه کلــک ســړې تــه چــې پســتې خبــرې اونــۀ کــړې

ځــه ربيــاره يــار تــه وايــه هغــه ځــۀ چــې زه وايــم
ګــوره ســم ســړے يــې چــې کــږې خبــرې اونــۀ کــړې

ښــۀ شــوه چــې دې اوخنــدل مهجــور تــه د عــادت خــلاف
نــن دې پـــه تـــرؤه تنـــدې تـــروې خبـــرې اونـــۀ کـــړې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غــرور د ے شـــېطاني صـــفت دهـــوکې دي خطرنـــاکې
بـــې ځایـــه غـــورې ترې او لافـــې دي خطرنـــاکې

بـې فکـــره پکښـــې مـــهٔ ګرځــه اشـــنا وزیرســـتان د ے
دا غرونـــه پـــالې نـــارې او کنـــدې دي خطرنـــاکې

مـــنم چـــې ســـتا وســـله ده زوراوره خـــو دا واوره
زمـــونږه پخـــوانۍ زړې وســـلې دي خطرنـــاکې

رقیـــب پـــه غصـــه راغـــے پـــه اوږه توپـــک نیـــؤلے
پـــه مـــونږ وینـــي چـــې نـــن مـــې ارادې دي خطرنـــاکې

مســـلم پـــه لا الـــه بانـــدې جنګیـــږي بـــې وســـلې نـــه
کـــافر پـــه دا یقـــین چـــې یـــې فتنـــې دي خطرنـــاکې

مهجـــوره! هـــدیرو د شـــهیدانو کښـــې ډیـــر ګرځـــه
دښـــمن تـــه تـــر ژونـــدو دا هـــدیرې دي خطرنـــاکې

«««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

خيـــال چــې نـــۀ کـــړي نـــوره منـــده
شـــــي جذبـــــه د تخليـــــق شـــــنده

نـــۀ يـــې زوی نـــۀ يـــې لېـــور شـــته
پښـــــــتونخوا ده هغـــــــه کونـــــــده

د مغـــــرب تهذيبـــــه خـــــوار شـــــې
پښـــــــتنه دې کـــــــړه بربنـــــــده

مهجـــور ســـتا مينـــه کښـــې ســـوځي
څـــه لـــوګے شـــي څـــه غرغنـــده

«««««»»»»

ډي ائي خان 2005م

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه خو ګرم يو خپل څه د حالاتو په قصور کښې
رو شوه حيا ختمه د پښتون په لور او خور کښې

لونه د حوا ته هم اسمان له شرمه شين شو
ما چې څه ليدلي په دا سترګو دي لاهور کښې

يؤ چوپتيا وي بل کښې لوبې ماشومان کوي
فرق دے فقط دا په يوه مېله او په کور کښې

زوی چې څومره خوږ او خوش اخلاقه وي نوسيال يې؛
نشته دے په ورور نۀ په عزيز نۀ په تربور کښې

خورې پښتنې بې ستره مۀ ګرځه پيدا کړه؛
کومه غېرتي جذبه چې وه ملاله ترور کښې

خوري يې د غريب نهر بچي نو غورځوه يې مۀ
نيمه سوځېدلي هم روټۍ ستا په تنور کښې

مينه که ګناه وي نو بې شکه ګناهګار يمه
نور څه ګناه نۀ وينم لاليه په مهجور کښې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیـــال کـــوه نظـــره پـــه شـــپو تـــورو د مـــزل کښـــې
د بــــرې بلاګـــانې دې د زلفـــو پـــه ځنګـــل کښـــې

خــدایګو چــې ګهــړۍ ورســره هغســې خونــد نــۀ کــوي
خونــد چــې د بنګــړو ؤ پــه مړونــد د پېغلــې جــل کښــې

تــب جنــې مــې جــذبې کــړي د ســرو وینــو قطارونــه
خــوب کښــې وینــم ځــان چــې پــه ژړا یــم پــه محفــل کښــې

خونـــد ؤ د غـــزا د تېـــر و تـــورو پـــه پړکـــار کښـــې
پــروت چــې شــهیدان وو ســړے ســبوري د پرېغــل کښــې

تـــورې ســـترګې مـــۀ راځـــه څـــه چـــل د ســـپېلنو کـــوم
د بــرې ســپیرې ســترګې دي زمــونږ پــه چــاپېر چــل کښــې

خپـــل بچـــي دې ګرځـــي د لنـــدن مســـتې هـــوا کښـــې
زوی د غریــب جــوړ کــړې خودکشــۍ تــه پــه چــل ول کښــې

ذکـــر د بنګـــړو پـــه ځـــای د ســـرو وینـــو پکـــار دے
دا کـــه نـــۀوي خونـــد نشـــته مهجـــوره پـــه غـــزل کښـــې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینه ښـــهٔ وي چــې د مینـــې پـــه دســـتور شـــي
بـــې دســـتوره مینـــه هـــر چـــا تـــه پېغـــور شـــي

غـــــم د هـــــرې لـــــوپټې بـــــه درســـــره وي
چـــې جینـــۍ د پښـــتونخوا د لـــور او خـــور شـــي

زړهٔ مـــې چـــوي چـــې غريـــب د ګـــران وطـــن مـــې؛
د ظـــالم د لاســـه پـــر مخـــې نســـکور شـــي

چـــې رڼـــا د مـــخ ښـــکاره کـــړې بيـــا مـــې بـــولې
زهٔ موســـیٰ شـــمه کوڅـــه دې کـــوه طـــور شـــي

پـــه نفـــرت کښـــې خـــو تربـــور هـــم زمـــا ورور دے
خـــو پـــه مینـــه کښـــې خپـــل ورور زمـــا تربـــور شـــي

مهجـــــور هغـــــه بـــــد قســـــمته شـــــاعر زهٔ يـــــم
چـــې ژړا مـــې د زړګـــي هـــم ټنـــګ ټکـــور شـــي

«««««»»»»

مئ کال 1972م

يادګېرنـه: دلتـه د موسیٰ او کـوه طـور هسـې د تشبهـ پـه توګـه استعمال شـوي دي- زمـا مطلب دا هـر ګـز نـهٔ دے چې ګنې پېغمبر نـهٔ منمـه او نـهٔ کېدے شي-هسې نهٔ چې څوک راباندې د کفر فتوا اولګوي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــا د راتلـــو خپلـــې وعـــدې مـــاتې کـــړې
مـــا هـــم پـــه نـــۀ زړۀ ګلدســـتې مـــاتې کـــړې

چـــا چـــې د بـــل د کـــور ویـــړې مـــاتې کـــړې
د خپـــل محـــل یـــې هـــم تنبـــې مـــاتې کـــړې

خبـــر ککـــرو د هوښـــیارانو تـــه خبـــر
کـــه لېونیـــانو زولنـــې مـــاتې کـــړې

ګیلـــه بـــه څـــوک کـــړي د خیـــرن نظـــر نـــه
چـــې پښـــتنو پېغلـــو پـــردې مـــاتې کـــړې

څـــوک یخـــو ســـېورو کښـــې خوبونـــه کـــوي
چـــا پـــه ســـره نمـــر پـــه ځـــان خـــولې مـــاتې کـــړې

دې تـــا کچـــه غونـــدې ځـــوانۍ د خلقـــو
ډېـــرې پخـــې پخـــې تـــوبې مـــاتې کـــړې

زمـــا پـــه کـــور کښـــې مـــړې ډېـــوې مهجـــوره!
د رڼاګـــانو سلســـلې مـــاتې کـــړې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ستر ګو د دوربين کښي دا څه بله فلسفه ده
په ګل کښي هر بلبل ته د حبيب محب قيصه ده

قلم چې د صابر ويني د زړۀ څځوي بيت شي
زړګے هم د شاعر په خدا ے چې سمه غم کده ده

په ستر ګو دخوشحال کښي شاعري حيض الرجال د ے
غزل کښي د رحمٰن د درويشانو يؤ قيصه ده

نازيږي ابدالي چې دا رازونه د شاهئ دي
په خيال کښي د بابر ژوند د خوندونو يؤ موقه ده

حمزه جنت ته هم بې پښتو نۀ درومي يارانو
غني ته پښتونخوا بس د لعلونو خزانه ده

ژوند ے هلاکو خان يا چنګيز خان شو داسې ښکاري
په ګران وزيرستان باندې يې کړې بيا حمله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبــه راځـــي د چــا د لوريــه خــړې يـــې پــه چــا کــړے
معلــوم دي کـــار کـــونکي خـــو د ټـــول کلـــي کـــړه ده

چــې کــوم کــو ډګــر پــه ګــران وزيرســتان وکړلــې کــوډې
کـــوم ځـــاے چـــې بـــه ګلونـــه ټوقېـــدل هلتـــه مورچـــه ده

چې نيـا هـم پکښـې نـاوې ښـکاري ماتـه خنـدا راشـي بـس
لـــــړه چـــــې وي ټيـــــډي کمـــــالي تـــــوره برقـــــه ده

اے د وخـت چنګېـزه سـتا بـه هـم راځـي نېټـه د مـرګ
اے نــن خــو دې پــه خلـۀ نــوم اخســتل هــم يــوه فتنــه ده

څــه کــار چــې چرتــه اوشــي ګنــاه ګــار بــې ګنــاه نشــته
څــوک هــم چــې مــخ تــه راغــے نــو خطــا کــړې هغــه ده

مهجـور تــه دې قســم وي چــې څــه برخــه پکښــې واخلــي
پکـــار د پښـــتونخوا چـــې قصـــيده کـــه مرثيـــه ده

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دا نــۀ وايــم اشــنا چــې هــر ژونــد ے د مرګــي نــۀ د ے
چــې ســامان د بــل د ژونـد کـړي دا سـړ ے د مرګـي نـۀ د ے

مفکــر شــي خــاورو لانــدې خــو فکرونــه يــې ژونــدي وي
چــې د قــام فکــر کــوي چــې چرتــه د ے د مرګــي نــۀ د ے

زړۀ دې کــانړے د ے ظالمــه څــه بــې وختــه دې تيــار کــړو
دا تنکــۍ ځــواني يــې ګــوره دا ځلمــے د مرګــي نــۀ د ے

چـــې نفـــرت ترينـــه تښـــتيږي محبـــت ورغـــاړه وزي
دا پــه ژونــد مــين کــه خپــل د ے کــه پــرد ے د مرګـي نـۀ د ے

د دې ځـــوان د زنکـــدن هـــره ســـلګۍ د ارمـــان ډکـــه
ربـــه دا د ارمـــانونو ډک زړګـــے د مرګـــي نـــۀ د ے

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـهٔ خـو خپـل سـپي تـه بېګـا سـبا شـاوده ورکـوه خـان يـې
غريـب دې نهـر مـړ شـي خـو سـتا سـپے د مرګـي نـهٔ دے

تـهٔ چې ملـک هـم ټـول يؤبـولې بيـا پـه يـو ملـک کښـې دننـه
دا پښـتون دې خېـرد ے مـري خـو پنجـابے دمرګـي نـهٔ دے

يـؤ تـه بـم پـه لاس کښـې ورکـړې بـل کـاپي، او کتـاب لـولي
د يـؤ مـرګ سـتا ضـرورت دا بـل بچـے د مرګـي نـهٔ دے

مصـــور تـــه مـــرګے راشـــي تصـــويرونه کلـــه نـــهٔ مـــري
چـې ظلمونـه کـړي تصـوير مهجـوره! دے د مرګـي نـهٔ دے

د مهجـــور دي ارمانونـــه ټـــول پـــوره خـــو يـــاران وايـــي
د اويـــا کـــالو شـــاعر تـــر څـــه مـــود ے د مرګـــي نـــهٔ دے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لويـــو خلقـــو د فکرونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم
لکـــه ماشـــوم د کتـــابونو ســـره لـــوبې کـــؤم

لـــه مجبـــورۍ ورځ پـــه خنـــدا تېـــروم خلقـــو ســـره
د شـــپې ژړا کـــوم غمونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم

اکثـــر د هجـــر پـــه دوزخ کښـــې يـــم خـــو کلـــه کلـــه
ســـتاد وصـــال د جنتونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم

بنـــدي خـــانې افســـره مـــۀ ويربـــږه تښـــتمه نـــۀ
زۀ د مړونـــد د زنځيرونـــو ســـره لـــوبې کـــوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

یمــه پښــتون زمــا بــې ســرو ســاماني مــهٔ ګــوره
زهٔ طـــاقتور مغـــرور ملکونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم

پـــه ســـپينه ږيـــره چـــې اســـتازي د مرګـــي ووينـــم
زه د نيمګړيـــــو ارمـــــانونو ســـــره لـــــوبې کـــــؤم

شــايد چــې خلقــو تــه بــه ښــکارم لېــونے غونــدې زهٔ
زهٔ د ځــــوان مرګــــو د قبرونــــو ســــره لــــوبې کــــؤم

مهجوره!کلـه هـم چـې ځـوک زمـا پـه خوا کښـې نـهٔ وي
ســـتا د خـــوږو يـــادونو ســـره لـــوبې کـــؤم

««««»»»»

اګست کال 2006م

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــري چرتــه ځوابونـــه شـــونډې ســـرې
شـــرموي ســرهٔ ګلابونـــه شـــونډې ســـرې

کـــړي دنيـــا د زړهٔ بدلـــه را بدلـــه
راولـــي انقلابونـــه شـــونډې ســـرې

ســـپين مخونـــه قرارونـــه د زړهٔ يوســـي
وړي د ســترګو نــه خوبونــه شــونډې ســرې

ګرانـــې! وايـــه د چـــا خوبنـــه دې تـــالا کـــړه
دا چـــې راغلـــې ســره لاســونه شــونډې ســرې

تـــورې زلفـــې تـــورې ســترګې چـــې څـــه بـــولې
دي د ميـــو ډک جامونـــه شـــونډې ســـرې

تصـــور د ښـــکلي يـــار کـــوه مهجـــوره!
تـــورې زلفـــې ولونـــه ولونـــه شـــونډې ســـرې

«««« »»»»
جماعت هشتم مډل اسکول کړمه کال1964م

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مغـــرب تهـــذیب چـــې اورســـېد کمـــال تـــه
اوس بـــه درومـــي ننـــداره یـــې کـــړه زوال تـــه

تـــا راکـــړې چـــې وه نخښـــه مســـافره
ژاړم هـــر ســـبا بېګـــا هغـــه رومـــال تـــه

د پښـتون پـه لـر و بـر کښـې چـې وېـش پـوخ شـي
شـابه زور ورکـړه تـور مخیـه خپـل دېـوال تـه

چـې شـنې ونـې یـې پـه سر بانـدې ګـډا کـړي
تـا تـره لغـړ سـر نـۀ رسـي شـوال تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــزدوري بـــه کـــؤم زۀ خـــړو جـــامو کښـــې
پښـــتنې ســـتا د پـــردې ســـتا ښـــکلې شـــال تـــه

ګـــډې وډې ليـــوني زړۀ تـــه رادرومـــې
د ښـــو بـــدو انتظـــار کـــؤم ســـتا خيـــال تـــه

پېغـــام ورکـــړه د يـــؤ والـــې پښـــتنو تـــه
د ژونـــدون اعتبـــار نشـــته نـــوي کـــال تـــه

د پښـــتون پـــه ماضـــې مـــه ژاړه مهجـــوره!
کـــړه يـــې فکـــر مســـتقبل تـــه ګـــوره حـــال تـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــا کــه ایښــے بیــا پــه زلفــو کښــې ول نــۀ وے
زۀ لګیـــا بـــه د تیـــارو پـــه مـــزل نـــۀ وے

عاشـــقي بوالهوســـي بـــه ســـره یـــو وو
کـــه پـــه مینـــه کښـــې ۇ دار تـــه ختـــل نـــۀ وے

کــاش چــې نــۀ وے رقیبــان او ښــکلي ډېــر وے
دا ســپېره ازغــي پــه ځنــګ کښــې د ګــل نــۀ وے

کـــس نـــاکس بـــه نـــۀ لیـــدې پښـــتنې خـــورې
کـــه بـــې وختـــه دې وتـــل رواتـــل نـــۀ وے

زړۀ مــې غــواړي چــې ښــکاره مــې مینــه نــۀ شــي
چــې هیڅــوک مــې پــه دې لاره کښــې مــل نــۀ وے

د مهجـــور پـــه عاشـــقۍ بـــه څـــوک خبـــر ۇ
کـــه لـــیکلے یـــې دا ښـــکلے غـــزل نـــۀ وے

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوره دې غواړم ابادي ډېر مې په تا وژړل
بس زياتي ګل اوسې ما ډېر په پښتونخوا وژړل

دا د سلګو چې نامعلوم غوندې اواز اورمه
چې دا باز ګشت زما د ویر ؤ که بل چا وژړل

ما خوب ليدو چې څوک پښتو د دوزخ ژبه بولي
په دا خبره ستر حمزه تر مخ زما وژړل

دلته ځوانان په وینو سره هلته يې بورې ميندې
په چغو چغو مې په آ او هم په دا وژړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

څــوک پــه مــلا پســې لګیــادي څــوک منبــر مــاتوي
پــــه بـــې وســـــی مــــې د منبــــر او د مــــلا وژړل

مالــــه ژړا وه توبـــه کـــړې د خنــــدا نیـــت مـــې ؤ
خـو دې خپـل لـوټې لـوټې کـور تـه مـې نـن بیـا وژړل

تـــه نـــا پـــوره ارمـــان تـــه نـــه ګـــورې نیمګـــړې دنیـــا
کــــه چـــا مرګیــــه د ارمــــان پــــه نیمګړتیـــا وژړل

مــــا ټــــوقې نــــه دي زده مهجــــوره پــــه قســــم اومنــــه
مــــا چــــې پــــه چــــا هــــم وژړل مــــا پــــه رښــــتیا وژړل

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاره کښې ناست یم لاروۀ ته ګورم
د چا بې پامه تېرېدو ته ګورم

ما ته د مینې مزل ګران ښکاري چې؛
د زمانې سړو تودو ته ګورم

ستا په حیا چې قسمونه خورمه
پښتنې خورې ستا پښتو ته ګورم

مصیبت نۀ دے مصیبت د مینې
زۀ په دې چل خپلو پردو ته ګورم

وائې ظالم چې کله زۀ مهجوره!
د غریبانو ۇ سلګو ته ګورم

«««« »»»»

کال 1972م

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایه رښتیا چې ته غلط په دې ګمان یې که نه
دا نور د زمکې دي او یؤ ته د اسمان یې که نه

ظالمه زړۀ خو دې لا غواړي نورې سرې وینې هم
وایه پښېمان په دې بې وخته مرګ دځوان یې که نه

چې د کاروان منځې د سر نه ښکه پورته ګورې
څه ژړېدلې په رنګ پنګ وزیرستان یې که نه؟

د کشمیر ظلم د لمحه لمحه په خلۀ د ے جاري
په پښتونخوا چې کوي ظلم بې زبان یې که نه

صفت کوه د ګوړ ګوتي زلفو شاعر یې منم
فکر کوه د پښتنو هم ترجمان یې که نه؟

ته په تشبیه او په تلمیح باندې ځان مۀ کړوه
مهجوره وایه خوښ په امن او امان یې که نه!

«««««»»»»

یادګېرنه:کشمیر زما هم د زړه سر غدار نه یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے سـریه لـړ خپـل کـار تـه فکـر وکـړه
چـې پـرې نـور ځـي هغـه لار تـه فکـر وکـړه

غـم د خپـتـې د ے د قـام پـه نـوم اخسـتے
د وطــن هــر یــؤ واکــدار تـه فکـر وکـړه

سـتا د کـور د پـردې خیـال نـهٔ سـاتي ګـوره
د خپـل کـور دې ځوکیـدار تـه فکـر وکـړه

دا زړګـے مـې د ے جـوړ وران وزیرسـتان کـړو
خـدائے تـه ګـوره لـړ دې خـوار تـه فکـر وکـړه

د وطــن غــنم پلــوري جیبونــه ډک کــړي
ووتړ دې ورکـړو اوس دا پـلار تـه فکـر وکـړه

وطـن خـوار شـو هـر څـه لاړل سـوئیزر لېنـډ تـه
اے مجهـوره دې سـرکار تـه فکـر وکـړه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیصـــه د خـــوږې مینـــې اختتـــام تـــه کلـــه رســـي
رڼـــا د داســـې نمـــر ده چـــې ماښـــام تـــه کلـــه رســـي

دا داســـې وخـــت تیـــري ده د اســـرار او رمـــوز ډکـــه
چـــې وخـــت ورتـــه ولاړ وي دا انجـــام تـــه کلـــه رســـي

فرهـــاد او شـــیرینۍ او د لیلـــیٰ مجنـــون خبـــرې
پـــه داســـې کنـــایو کښـــې څـــوک پیغـــام تـــه کلـــه رســـي

ژونـــدون داســـې ســـفر دے مســـافر تـــه پتـــه نشـــته
د نمـــر ســـپوږمۍ پـــه تـــګ کښـــې بـــه مقـــام تـــه کلـــه رســـي

شـــاهي ســـترګو لیـــدلے څـــه کمـــال ؤ پـــه ایـــاز کښـــې
ډیـــر لـــوے لـــوے وزیـــران هـــم دې غـــلام تـــه کلـــه رســـي

یـــؤ بـــل تـــه د یـــارۍ نمائشـــي غـــاړه وتـــل خـــو؛
د لـــرې نـــه پـــه زړۀ دعـــا ســـلام تـــه کلـــه رســـي

تـــۀ نـــوے مـــین نـــۀ یـــې اے مهجـــوره! هســـې زړۀ خـــورې
ســـتا شـــعر د تـــازه مـــین کـــلام تـــه کلـــه رســـي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مــدام بــه نــۀ وي دا ځــواني دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته
د دنيــا هــر څــه دي فــاني دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

پښـــتنې خـــورې دا خبـــره تاتـــه نـــۀ ده بايـــدۀ
,, زمــا صــورت زمــا مرضــي،، دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

د خـــان زامنـــه دا خـــاني درتـــه د پـــلار پـــاتې ده
او ســتا تــر ژونــد بــه وي خــاني دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

تمــه د ګــل تــرې مــۀ ســاته د چــا پــه زړۀ کښــې چــې تــه
کــرې بيګــا ســبا ازغــي دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

(c) ketabton.com: The Digital Library

څــه ټــوقې نــهٔ دي دا ,, کورونــا ،، حفاظــت تــرې کــوه
د نــن ســبا دا بیمــارې دا هــم پــه خیــال کښــې ســاته

دخــان زامنــه د غریــب بچــي یــې خــورې قســم دے
خوراک دې کم کړه د خپل سپي دا هم په خیال کښې ساته

دا تــورې زلفــې ډېــرې مــهٔ چېــړه زمــا نظــره
وي په څنګل کښې ازمرې دا هم په خیال کښې ساته

چــې دالهــام سلســله کلــه هــم شــي بنــد مهجــوره!
بیا په زور مهٔ کړه شاعرې دا هم په خیال کښې ساته

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمـــي زړونـــو تـــه ازار مـــه جـــوړوه
خـدا ے تـه ګـوره نـن سـينګار مـه جـوړوه

تـــورې زلفـــې تـــار پـــه تـــار مـــه جـــوړوه
شـــنه خالونـــه پـــه قطـــار مـــه جـــوړوه

نـن مـې يـاد کـړه چـې ژونـد ے يـم ګرانـه يـاره
پـس لـه مرګـه مـې ،،يـاد ګـار،، مـه جـوړوه

پـــوخ ســـړک د اميرانـــو تـــر بنګلـــو ځـــي
د غريـــب تـــر کـــوره لار مـــه جـــوړوه

حُســـن هغـــه چـــې ښـــکلا وي ډيـــر مخيـــزه
يـؤ سـپين مـخ يـې هـم معيـار مـه جـوړوه

کـــه ديـــوال د ختـــو کـــور مـــې د ے پرېـــوتے
هـــر ســـړي تـــه پکښـــې لار مـــه جـــوړوه

احتـــرام د هـــر ســـړي کـــوه مهجـــوره!
خـــو د هـــر ســـړي نـــه پـــلار مـــه جـــوړوه

«««»»»»

جمرود کال 1970م

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــا د لوظونــو د کتــاب نــه چــې وعــدې اوویســتې
مــا پــه نــاکړیو ګنــاهونو هــم تــوبې اوویســتې

ســتا پــه تراخــو او پــه خــوږو خبــرو ســم پوهېــدم
رېبــار هوښــیار ؤ پــه تراخــو کښــې یــې خــوږې اوویســتې

اســـتعماري لمـــن دې چـــا تـــه ځنـــډولې چـــې ده
د خوشـــحالۍ پـــه بهانـــه دې تـــرې جـــامې اوویســـتې

د راز ورغـــومي بـــه دې شـــي ټـــول د لېوانـــو خـــوراک
د زړۀ لـــه شـــپول دې د رازونـــو کـــه رمـــې اوویســـتې

شـــاید کمـــے زمـــا د لوریـــه د اظهـــار وي پکښـــې
زمـــا د شـــعر نـــه هـــر ســـړي بېلـــې معنـــې اوویســـتې

د زړۀ ملنګـــه تـــش کچکـــول لا د ارمـــان ګرځـــوې
د زیـــارتونو دې پـــه ډېـــر طلـــب کـــولمې اوویســـتې

د تـــورو زلفـــو پـــه ځنګـــل کښـــې خطرنـــاکې منـــډې
مهجـــوره! هســـې دې پـــه ځـــان بانـــدې خـــولې اوویســـتې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مجنون خيرې ښکلې ښکارې په صحرا ګرېوانه
په تا روپۍ مزه کوي اے د لېلا ګرېوانه

تنۍ دې پرې دي څه ببوسه ،بې څښتنه غوندې
لاره کښې پروت يې بږه بګيرې اې د چا ګرېوانه

هيله د چا د راتګ شته خوکه دا هيله نۀ وه
نن خو مزې کړه خېر دې نشته دے سبا ګرېوانه

چا کړې د دين په نامه بږه چا د دنيا په هيله
چا نه دې وژغورو د ګرانې پښتونخوا ګرېوانه

دلته مې ورور په وينو سور دے هلته کونډه مې خور
د چا د چا په غم دې وخيرم زما ګرېوانه

مهجور تر څو به پټ غمونه پټ له خلقو ساتم
پرېږده چې خيرې دې نن وويني د نيا ګرېوانه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکــــار پـــه ژبـــه دې چــــې وشــــي قيمتــــي خبــــرې
يــــا د الله يــــا د رســــول او يــــا قــــامي خبــــرې

تــــهٔ خامخــــا کــــوه پښــــتونه د خپــــل حــــق خبــــرې
کــــه نــــهٔ دې اورې د تــــور مخــــي ده مرضــــي خبــــرې

پښــتون کــه يــؤ نــهٔ شــي پنجــره بــه پښــتونخوا وګرځــي
وي بــــه خبــــرې د پښــــتون بــــس د طــــوطي خبــــرې

معيــــار د حُســــن يــــؤ ســــپين مــــخ نــــهٔ دے فقــــط لاليــــه
دا ډېــــر اړخونــــه لــــري نــــهٔ د يــــؤ مخکــــي خبــــرې

پېغــــام شــــپېلۍ کښــــې د ســــاتنې د رمــــې ورکــــوي
پېغــــام د قــــام ســــاتنه جــــوړ کــــړه د شــــپونکي خبــــرې

راوړې ســــپېره نصــــيب مهجــــوره! د پرېغــــل لــــه خــــوا نــــه
اوس نــــورې پرېــــږده بــــس کــــوه د يوکــــاڼکي خبــــرې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

څــه لــه مــې چېــړې ګلــه! یادونــه وو چــې خــاورې شــؤل
ګـل چې شـوې غنچـې نـو لاګلونـه وو چـې خـاورې شـؤل

ړنــګ ځلــي چــې ګــورې نــو بیــا دومــره فکــر هــم کــوه
دا هــم د چــا ښــکلي وجودونــه وو چــې خــاورې شــؤل

ورکــې لــوپټې شــوې پښــتنې ویــنم ســرتورې نــن
لاړل پښــتانه او غیرتونــه وو چــې خــاورې شــؤل

زړۀ مــې هــدیره ده او پــرې نــوم ځکــه د تــا ږدمــه
دلتـه سـتا وعـدې وې سـتا لوظونـه وو چـې خـاورې شـؤل

نــن پــه زړېــوډۍ کښــې راتــه هېچــرې دا مــه وایــه
څــومره دې مهجــوره ارمانونــه وو چــې خــاورې شــؤل

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قسم چې ستا د مینې نه ښۀ کلک مې وخوړو
شکي شوم بیا مې اوخوړو چې سپک مې وخوړو

ښامار ته د تربور د حسد هیڅ هم پته نه لګي
چې لوی مې اوخوړو او که هلک مې وخوړو

اے کاش د ورور ولې د خلې نه یۀ ځلې دا واورمه
پتې مې ورور ته ورکړو ترے پالک مې وخوړو

غریب وم خو د خان روپۍ واپس مې د زکات کړے
زۀ زمکه وم خو شکر دے فلک مې وخوړو

رحمت شو راته ستا د تورو زلفو په تیاره کښې
پېزوان مې په لاس راغے چې تیندک مې وخوړو

مهجوره! خلق تلل چې نن د خان کره دعوت دے
زۀ پاتې شوم د مور د لاس سوکړک مې وخوړو

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ننني سره ويشو مونږ د يؤ بل غمونه
نۀ به وي ستا او نۀ زما د برخې تل غمونه

ستا د وصال سره سره په تصور د بيلتون
ماته له ورايه چينګې داړي خندېدل غمونه

هغه يادونه ستا د شونډو سپين رخسار وو کنه
ماته په سرو سپينو جاموکښې پټېدل غمونه

اشنا د درستې دنياګۍ په غم به اونۀ رسو
راشه چې وګورود کلي چاپېر چل غمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېـره د ويـر د خوشـحالۍ پـه ډمـامو کښـې هـم وي
پـه يـوه خنـدا پسـې رادرومـي دلتـه سـل غمونـه

ورانـه ويجـاړه دنيـاګۍ د خـوار زړګـي وه دومـره
راتلـل راتلـل خـو پـه راتلوکښـې شـرمېدل غمونـه

نـورې دنيـا تـرې پـه خنـدا خنـدا مـزې اخسـتې
پـه پښـتونخوا چـې لـه اسـمانه ورېـدل غمونـه

هغـه اوس خپـل ګرځـي مـلا ماتـه د غـم پېټي پـه سر
چـې د هـر چـا د زړهٔ پـه زمکـه يـې کـرل غمونـه

مهجـوره! هـر چـا تـه د زغـم پـه قـدر اورسـېدل
پـه وېشـندي شـه آفـرين چـې يـې وېشـل غمونـه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماليـــاره راوړه خپـــل صـــاحب تـــه نننـــي ګلونـــه
پـــه ګلدســـته کښـــې يـــې خـــوښ نـــۀ دي پرونـــي ګلونـــه

دې تـــا پـــه مېـــز دي ګلدســـتې د ســـرو ګلونـــو پراتـــې
ماتـــه پراتـــه دي پـــه ســـرو وينـــو کښـــې ځلمـــي ګلونـــه

خپـل بـاغ سـاتي خـو د ګـل چـين دا تـور مخـي تـه ګـوره
پـــردي امېـــل تـــه پښتونخواکښـــې شـــوکوي ګلونـــه

پـــه خصـــمانه د ماليـــار هـــم مقابـــل نـــۀ شـــي کېـــدے
د پښـــتونخوا د ســـرو ګلونـــو پنجـــابي ګلونـــه

معيـــار د حُســـن انتخـــاب د چـــا وي څـــه د چـــا څـــه
د چـــا ســـرې شـــونډې او دچـــا ســـرۀ اننګـــي ګلونـــه

د ګـــل صـــفت چـــې کـــوې بـــد پـــه ازغـــو هـــم مـــه وايـــه
د کـــس نـــا کـــس د لاســـه ژغـــوري دا ازغـــي ګلونـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـرق د سـپېره رقیـب او خـوږ رېبـار پـه میـنځ کښـې دا د ے
د یـــو خبـــرې وي ازغـــي بـــل وروي ګلونـــه

ماتـه بهـار او خـزان سـتا دا پسـتې شـونډې ښـایي
دا یـؤ سـپړدي ګلونـه بـل د ے غوڅـوي ګلونـه

کـړو سـتا د شـونډو هـم رنګـی ګـلاب د ګلـو باچـا
ګنـې پـه بـوی کښـې څـه کـم نـۀ دي د ببـري ګلونـه

خیـال کـوه نـن پـه پښـتونخوا کښـې چې تـۀ څنګـه رېبـې
دا سـې رېبلـي تـا پخـوا وو بنګـالي ګلونـه

مهجـوره! څـوک خپلـو ګلونـو تـه قبرونـه کینـدي
څـوک پـه مـزه خپلـو غوړونـو کښـې ټومبي ګلونـه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پـــاکې مينـــې پـــه جهـــان اورونـــه ولګېـــدل
پـــه خـــوارړه ټکـــي د جانـــان اورونـــه ولګېـــدل

زمـــا د ډېـــرې خـــوږې ســـيمې بـــدبختۍ تـــه ګـــوره
پکښـــې ابـــرې شـــولو ځوانـــان اورونـــه ولګېـــدل

د بـــل د پـــاره مـــو چـــې خپلـــه پښـــتونخوا ورانـــه کـــړه
د خپلـــه لاســـه د نقصـــان اورونـــه ولګېـــدل

تنکـــۍ ځـــواني کښـــې ارمانونـــه غرونـــه غرونـــه پراتـــه
پـــه غرونـــو غرونـــو د ارمـــان اورونـــه ولګېـــدل

چـــې ژنـــې مشـــر شـــي د کلـــي تبـــاهۍ لـــه بـــس دے
ژنـــي د کلـــي شـــو مشـــران اورونـــه ولګېـــدل

مهجـــوره! ګټـــې د دنيـــا چـــا پکښـــې ډېـــرې وکـــړې
د ځينـــو خلقـــو پـــه ايمـــان اورونـــه ولګېـــدل

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وحــــدت نـــه د کثـــرت پـــه لـــور پربېـــږم
خــدا ے خبــر چــې د خلیـــل؏ ســره ســمېږم

تـــه پـــه یـــوه خنـــدا قســـم زمـــا نـــه واخلـــه
چـــې عـــالم مـــې ژړوي زهٔ بـــه خنـــدېږم

کـــه دې پـــوے کـــړم پـــه رمـــوز د تـــورو ســـترګو
بيـــا بـــه ســـتا پـــه ړنجـــولي ســـر پـــوهيږم

خپلـې مـړې ایـرې بـه بلـې کـړم چـې پـوے شـم
چـــې د کلـــي نـــه لیـــږدم کـــه پـــاتې کیـــږم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقـــدس د هـــر تـــړون دومـــره خيـــرن شـــو
چاتـــه ،،خپـــل ، ،وئـــيلے نـــۀ شـــمه شـــرمېږم

يـــم ډيـــوه تـــورو تيـــارو د چاپېرچـــل تـــه
د حـــالاتو ســـبلۍ تيـــرې شـــوې بلېـــږم

تـــه مـــې يـؤ ســاعت لـه زړۀ نـه بهـر نـۀ کـړې
وايـــه چـــرې ســـتا پـــه زړۀ کښـــې هـــم غرېـــږم

تصـــــور د لالـــــي هـــــم د ده راتلـــــل دي
مهجـــور ځکـــه پـــه جـــامو کښـــې نـــه ځـــايېږم

«««»»»»

يادګېرنـه: دا شـعر د پښـتو د يـوې مشـهورې ټپـې تـر اثـر لانـدې مـا لـيکلے دے -ټپه څه داسې وه:
په سترګو تا راته اونۀ کړل
په رنجولي سر دې زۀ نۀ پوهېدمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرد د غربت د چا په ښې ځوانۍ بې وخته لګي
د چا په سر ايښې کړې پګړۍ بې وخته لګي

يؤ د خزان وچې سپېرې هوا په مخ ورې ته
د سپرلي ډکې د وږمو سيلۍ بې وخته لګي

ليک د دېوال چې اپوته د غرور سترګې وينې
د مات قلم ژبه تتۍ تتۍ بې وخته لګي

په صورت روغ په خندا شنه استعماري ذهن ته
د يؤ غريب د خوږين بدن سلګۍ بې وخته لګي

چا ته غصه يې ته له قهره چا ته شونډې چيچې
د ګل په پاڼو پام کوه ږلۍ بې وخته لګي

چې په زړۀ سرې وينې وي پنډې خلۀ ترخه له غمه
ست د سرو شونډو او خوږې خولګۍ بې وخته لګي

په سربازي کښې د غېرت مهجوره مخکښې مخکښې
دا دي غلط چې په سينه ګولۍ بې وخته لګي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا يادونـــــه دي د چـــا چـــې ژړوي مـــې
د ځـــوانۍ لـــه درانـــهٔ خوبـــه ويښـــوي مـــې

شـــپه د هجـــر کښـــې ســـړې ســـيلۍ د ژمـــي
څـــه تيـــرې غونـــدې ارې دي غوڅـــوي مـــې

پښـــتنې شـــملې مـــې داســـې راتـــه اووې
،،مـــه مـــې ږده پـــه داســې سـر چــې ټيټــوي مــې،،

لېونتـــوب د مينـــې برخـــه د هغـــوي شـــه
چـــې مـــې ګـــرم پـــه مينـــه بـــولې پوهـــوي مـــې

اننګـــې دې هـــم ګـــلاب دي هـــم ســـکروټې
پـــه يـــؤ دم مـــې ســـوزوي هـــم لوبـــوي مـــې

مشـــورې دي بيـــا تيـــار اوســـه مهجـــوره!
چـې مـې کلـې کښـې پربـږدي کـه ليـږدوي مـې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ویـر د وران وزیرسـتان مـې پـه غـزل کښې نـۀ وي
لکـه چـې ذکـر د جانـان مـې پـه غـزل کښې نـۀ وي

زمکـه د زړۀ هـم وي سـوکړه سـترګو کښې اوښـکې نـۀ وي
افسـوس دعـا هـم د بـاران مـې پـه غـزل کښې نـۀ وي

ردي ټوکرۍتـه یـې ورواچـوئ او مـۀ یـې لـولئ
چې درد او غـم د خپـل افغـان مـې پـه غـزل کښې نـۀ وي

خپـل یـې هـم ولـولئ او بـل تـه یـې هـم اورسـوئ
قیصـه د قـام چـې د نقصـان مـې پـه غـزل کښې نـۀ وي

خونـد د بـې مـالګې روټـئ هـم پکښې نـۀ وي مجهـوره!
کلـه چـې ذکـر د خپـل ګـران مـې پـه غـزل کښې نـۀ وي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیــا دې نــوے غــم راواچــوۀ زړګــي تــه
بــس دے نـۀ مـې شـي زړۀ نـوره زنـدګي تـه

لاس د خپلــو پښــتنو هــم پکښــې ویــنم
پښــتونخوا چــې زۀ دې ګــورم بربــادې تــه

کـه دې زړۀ غـواړي چـې ګـل مـومې بلبلـه
نــو اول لاســونه واچــوه ازغــي تــه

پـه لاس ورشـي چـې ثـواب مـلا صـاحب تـه
کـړې تیـار یـې تـنکے ځوانـه فـدائي تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اســـلام د يـــوه خبـــره هـــم ونـــه کـــړه
مـــلا جانـــه هســـې لاړې اســـمبلي تـــه

اسلام نشتـه تـش پـه نوم اسلام ابـاد دے
اســلام نـه وايـي پـه نـوم مسـلماني تـه

څـانمرګي پـردو بچـو تـه ثـواب بـولې
دا سـبق بـه کلـه وايـي خپـل بچـي تـه

پـه الـزام د ترهګـر بـه ګرفتـار شـې
خيـال کـوه مهجـوره! خپلـه شـاعري تـه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نخښـــې مـــو د يـــؤ ځـــا ے د ناســـتو ورانـــې ويجـــاړې شـــوې
لاړې مـــو د تلـــو او د راتلـــو ورانـــې ويجـــاړې شـــوې

پورتـــه کـــه اوبـــه د زوراور اوختـــې ځـــه اوشـــو
مېلـــې د غريـــب د اوســـېدو ورانـــې ويجـــاړې شـــوې

پلونـــه چـــې د ژرنـــدې ګرځـــي يـــؤ بـــل تـــه ځـــه نـــۀ وايـــي
مـنځ کښـې يـې کـولمې بـس د دانـو ورانـې وي ويجـاړې شـوې

تـــور کارغـــان چـــې راغلـــل ګـــل ورينـــه ســـيمه خـــړه شـــوه
جـــوړې ځـــالې پربښـــوې ګوګوشـــتو ورانـــې ويجـــاړې شـــوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـار نصـیب د هـر ګـل نـهٔ وي دا سـې ګـلان شـته چـې یـې
پـــانړې د مــزار پـــه ګلدســتو ورانـــې ویجـــاړې شـــوې

وه د سیا ســـت قیصـــه مـــلا غلطـــه پېښـــه کـــړه
میـنځ کښـې خپـل خـانې د پښـتنو ورانـې ویجـاړې شـوې

ګـنځ لکـه ملنـګ چـې پـه یـوه سـپږه پسـې اوسـېځې
مېلـې مـو پـه شـر بـس د یـؤ څـو ورانـې ویجـاړې شـوې

زور خـــو لګـــوي مهجـــوره بیـــا بـــه لېـــونے ګـــورې
بـــس کـــه څـــو کـــړې د زولنـــو ورانـــې ویجـــاړې شـــوې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــا ممکــن دي چــې پــوره شــي ليکــل غــواړي
ســـتا صـــفت د حُســـن يـــاره ليـــدل غـــواړي

پــه پــردو خلقــو ګمــان د ورور د مــرګ کــړي
دا ګمــــان پــــه خپلــــو خلقــــو اول غــــواړي

شـــنې جـــامې د ګلبدنـــه دومـــره خونـــد کـــړي
لکــه شــنې پــاڼې ښــکلا چــې د ګــل غــواړي

لاړل ســــتا بچــــي ســــېلونو د لنــــدن تــــه
شــاګردان دې پــه ســرو وينــو لامبــل غــواړي

تضـــاداتو د تـــدريس تـــه دې حېـــران يـــم
يــؤ بچــے کتــاب ټوپــک پــه لاس بــل غــواړي

پــه کاغــذ چــې د لوســتونکي اوښــکې تــوی شــي
اے مهجـــوره زړۀ مـــې داســـې غـــزل غـــواړي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــار د میـنـــې ترنګـــوم پـــه ابـــتلا کښـــې
پټـــوم ســـرې ســـلګۍ زۀ پـــه خنـــدا کښـــې

ارادې مـــــې د تســــخیر د کائنــــــات دي
نـــن کـــه ســـترګې غړومـــه پـــه خـــلا کښـــې

چـــې دې ګـــورم ســـر تاپـــا د وطـــن ځوانـــه
کـوټ پتلـون یـې نـور څـه نۀ ویـنم پـه تـا کښـې

چـم ګاونـډ ورلـه راځـي تـه ورلـه راشـه
پـه مړيـدو د ے سـتا مـین سـبا بېګـا کښـې

کـــور محلـــت د عاشـــقانو پکـــار نـــۀ وي
د مـــین ځـــولۍ پراتـــې وي پـــه بېـــدیا کښـــې

چـــې دې زړۀ نـــه ژاړي مـــۀ ژاړه مهجـــوره!
زیـــان د دیـــن او دایمـــان دی پـــه ریـــا کښـــې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشــه نــن خــو مــې د زړۀ ورکــه ســودا کــړه
دا ســـپېره رقيـــب خـــو يـــاره پـــه ژړا کـــړه

دي روانـــې اوښـــکې ځـــي خفـــا لـــه زړۀ نـــه
يـــاره راشـــه مېلمنـــې ســـره پخـــلا کـــړه

چـــې کشـــمير کشـــمير دې هـــر وخـــت وظيفـــه ده
پـــه دا خلـــۀ خـــو يـــۀ ځـــل يـــاده پښـــتونخوا کـــړه

پـــه دا خيـــال چـــې پـــه دېـــوال پـــورې هـــم غـــوږ دي
د رقيـــب لـــه ويـــرې مـــا دېـــوال تـــه شـــا کـــړه

چـــې زمـــا او ســـتا پـــه حـــال وه رقيـــب کـــړے
وه ترخـــه خبـــره تاتـــه خـــوږه مـــا کـــړه

دمرګـــي فرشـــتې ماتـــه وېـــل مهجـــوره!
زر پـــوره خپـــل ارمانونـــه پـــه دنيـــا کـــړه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه فکر د انجام نۀ کړي جذبې چې لېونۍ شي
سروي کاندي غټ غرونه ارادې چې لېونۍ شي

هیڅ غم ورسره نۀ وي د حدیث د پېغمبر بیا
ماتیږي لرې وځي به رشتې چې لېونۍ شي

پوره پوره ښارونه هم کودري کړي د ختو
مني د سمندر هم نه چپې چې لېونۍ شي

نظام د کائنات هم خپل په خپله تول چلیږي
منکرې د خالق شي عقیدې چې لېونۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غریب شي د افکارو د څه فکر توان یې نهٔ وي
د ژوند کندو لېږو کښې فلسفې چې لېونی شي

بېګا سبا ودانې د ګودر غاړې وې عامې
خو ګرانې شي پېدا د چا غرمې چې لېونی شي

خبره ده یوه عامه لېونتوب د عام سړي خو؛
جوړېږي ډېر نقصان غټې ګزمې چې لېونی شي

لوګے چې کوي زړهٔ نو اسویلي خیژي له خلې نه
مهجوره ابرې هر څه کړي لمبې چې لېونی شي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ربـــه د للمـــې دا بـــاران خـــو رانـــه مـــه کمـــوه
او زمـــا دا څـــو يـــاران خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

پـه ډک محفـل کښـې مـې پـه چـا دي چـې دا سـترګې خـوږې
پـه ډک محفـل کښـې دا يـؤ ګـران خـو رانـه مـه کمـوه

زمـا پـه زړۀ چـې دي هغـه يـې پـه تنـدي ليکلـي
د خـوار زړګـى دا ترجمـان خـو رانـه مـه کمـوه

غمجـن زړګـي تـه د اظهـار مـې يـوه ټپـه پـاتې ده
دا يکـه زار او ياقربـان خـو رانـه مـه کمـوه

د بـژه ګرېـوان مـې راتـه بـس دي دا څـو روغـې تنـې
دا څـو تنـې د بـژه ګرېـوان خـو رانـه مـه کمـوه

د ايمـان برخـه ده مهجـوره دا رښـتيا وئيـل هـم
ربـه دا برخـه د ايمـان خـو رانـه مـه کمـوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشنا چې ماسره نن راغے د څنګزن نه بغیر
رقیب ځان یوړو په نوکارو د پمن نه بغېر

د ناکامۍ په غم چې مات کاندې خپل سر په تبشه
یا به پښتون وي یا بل څوک نه د کوهکن نه بغېر

یؤ پنجابي چې په مورچه کښې هوا خلاصه کړله
پښتون خندل چې ځان له ښۀ وم د ټیزن نه بغېر

پښتنې خورې ستا زړه لوپټه ښۀ ښکارېده
مشکنې یې ښکلې وې په خدا ے چې د چلمن نه بغېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دي سورلۍ ته د غرور نه موټر نۀ خوښېدو
په ګور کښې نن درسره شته څه؟ د کفن نه بغېر

راشي يادونه دې زړګي ته ورسره تۀ نۀ وے
رمې څوک نۀ پرېږدي ځنګل کښې د څښتن نه بغېر

توره لاليه د پښتون وژل اسان دي منم
ګرانه پهانسي نۀ ده چې وي د کلبوشن نه بغېر

مهجوره عشق دے چې يې وده څه موسم نه لري
ګنې هېڅ بوټے نۀ ټوکيږي د سيزن نه بغېر

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوندونو ډک وختونو ته دې خېر وي
ګرانه یاره ستا یادونو ته دې خېر وي

د هجران چغې مې ړنګې پنګې یوسي
پالو نارو ګړنکونو ته دې خېر وي

هیڅ اثر د یار په کاڼي زړګي نهٔ کا
د ملاؤ تعویذونو ته دې خېر وي

مراد اونهٔ شو اوس ټول په کاڼو وله
لېونیه زیارتونو ته دې خېر وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زولنـــې پکښـــې مـــزه د بنګـــړو کانـــدي
د پښـــتون دا مړونـــدونو تـــه دې خېـــر وي

هســـې نـــۀ چـــې دې پـــه لاره کښـــې بـــدل شـــي
ســـتا وعـــدو او ســـتا لوظونـــو تـــه دې خېـــر وي

ټـول تـور مخـي او شـين سـترګي درتـه يـۀ شـو
پښــتنې ســيمې ســتا غرونــو تــه دې خېــر وي

چـــې ســـبب د پښـــتنو د يـــۀ کېـــدو شـــي
اے مهجــوره ســـتا شـــعرونو تـــه دې خېـــر وي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګـران ټکـي راوړل څـه مشـکل نـۀ دي پـه غـزل کښـې
خـو سـتونزې پېـدا کيـږي د پښـتون پـه پوهـول کښـې

اے ښـکليه يـاره سـتا د هـرې ښـکلې ادا ځـار شـم
خـو دا مـې نـۀ خوښـيږي د رقيـب سـره خنـدل کښـې

بـد مـه وايـه خپـل مشـر تـه د قـام تـر هغـې پـورې
تـر څـو چـې يـې اونـۀ وينـې د قـام پـه خرڅـؤل کښـې

څـه چـل چـې تـرې د څښـکلو د اوبـو نـه شـي ټانـک تـه
تـر هغـې بـې فائـدې دي زر ډېمونـه پـه ګومـل کښـې

خنـدا کلـه کـوې او کلـه ګـونځې تنـدے ګرځـې
د يـؤ نـه دې قربـان شـم خـو قيصـه ده پـه دا بـل کښـې

فقـط هـم د ماسـتو او د چـونې خبـره نـۀ ده
خـو بـل څـه وو باچـا د وخـت ليـدلي پـه بېربـل کښـې

رقيـب دلـه کـه نـۀ وے زمـا ښـکليه راتـه وايـه
مـانع دي درتـه څـه د خپـل مهجـور خـوا تـه راتلـل کښـې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

جـــذبې مـــې ارادې مـــې ولـــولې مـــې شـــې ســـېوا
دا خیـــال چـــې زړهٔ تـــه راشـــي رادرومـــې بـــه تـــه بیـــا

کېـدے شـي چـې بیـا هـره ونـه شـنه د پښـتونخوا شـي
د چـــا د غـــاړې هـــار تـــه د ســـورګل پـــه تمنـــا

لګیـــا یُـــو نـــن خـــو زهٔ او تـــه آ خپلـــه خپلـــه وایـــو
خبـــر یـــې؟ چـــې بـــه څـــه وي د وختونـــو تقاضـــا

چـې جـوړ یـې پـه تـا نـهٔ کـړم د بابـا زنګینـې تـورې
حېـــران یـــم چـــې بـــه څنګـــه وي تقـــدیر د پښـــتونخوا

وختونـو پـرې ثابتـه بـې غرضـي کـړه سـتا پـه خپلـه
مهجـــوره د کـــالونو راشـــه غـــواړي دې اشـــنا

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

يـــا دې مشـــهور مـــونږه ښـــاغلي نـــۀ وے
يـــا پـــه نـــاکړدو دې تـــا غلـــي نـــۀ وے

آ د مـــزري خپلـــۍ ،،ځـــوت،، مـــو ښـــۀ ؤ
چـــې مـــو بوتونـــه اغوســـتلي نـــۀ وے

د خپـل بيـرې ټيپـک پـه خـواکښـې مـړه وے
خـــو مـــونږ لـــه توپـــو تښـــتېدلي نـــۀ وے

زړې جـــــــامې او دا زړه لوپټـــــــه
خـوريې خورځـه خـور مـې ليـدلي نـۀ وے

(c) ketabton.com: The Digital Library

ظالمـــه دا تنکـــي تنکـــي ځلمـــي دي
کــور لوبېــدی جنــګ تــه لېږلــي نــهٔ وے

يــا خــو زمــا وس وےد نويــو جــامو
يــامې بچــي راتــه زړلــي نــهٔ وے

تــوره تيــاره کښــې پــروت پــه وينــو ښــهٔ ؤ
دا نمــر ســپوږمۍ دې راختلــي نــهٔ وے

اســان کــار نــهٔ ؤ پــه دښــمن برلاســے
کــه لــه خپــل سر نــه دې دانګلي نــهٔ وے

دا د وخــت سـپي پښــتانهٔ نــهٔ شي خــوړے
کــه ســپي دې خــلاص کــانې تړلــي نــهٔ وے

خنــدا مهجــوره! پــس لــه غــم نــهٔ راځــي
غــم نــهٔ راتــه کــه دې خنــدلي نــهٔ وے

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښــکې اوښــکې دي نعــرې دي نــور څــه نشـــته
د نصــیب نــه مــې ګیلــې دي نــور څــه نشـــته

پــه زړګــي کښــې مــې یــې تــهٔ د زړګــي ســره
ســـتا د حســـن افســـانې دي نـــور څـــه نشـــته

پـــه دنیـــا کـــه چرتـــه نـــوم د خوشـــحالو وي
ســـتا د ســـترګو مېخـــانې دي نـــور څـــه نشـــته

تصـــور د یـــو خیـــالي لېلـــیٰ مجنـــون هـــم
ترمطلبـــه یـــاراني دي نـــور څـــه نشـــته

کـــه څـــوک پـــاڼې د مهجـــور د زړګـــي ګـــوري
د چـــا نخښـــې نښـــانې دي نـــور څـــه نشـــته

««««»»»»

21م اپرېل کال 1971م

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشـــه نظـــر نـــن د حـــالاتو پـــه کتـــاب کـــوو
زمـــا خـــواري او ســـتا د ظلـــم بـــه حســـاب کـــوو

جینـــۍ پـــه خپلـــه رضـــا لاړه د اشـــنا ســـره
ورونـــه یـــې وایـــي چـــې د پـــلار بـــه څـــه ځـــواب کـــوو

پـلار یـې وئیـل چـې خپـل صـورت خپلـه مرضـي د جینـۍ
ورونــه د خــور پــه طــرف وو دوئــي پــېچ و تــاب کــوو

خلـق یـې سـتا د شـونډو سیال بـولي نـو ګـورو بـه یـې
بـــاغ تـــه بـــه ځـــو او ننـــداره بـــه د ګـــلاب کـــوو

چـــې داســـې اوتـــې بـــوتې وایـــي نـــو راځـــه خـــو کنـــه
څـــه انتظـــام بـــه د رقیـــب خانـــه خـــراب کـــوو

یـــا خـــو مهجـــوره! ضـــرورت دے چـــې ټـــول یـــؤ شـــو ســـره
یـــا بـــه تـــور مخـــي تـــه ټـــول عمرجـــي ,,جنـــاب ،، کـــوو

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشـنا چـې ښـکلے خـدا ے پیـدا کـړې اوس خـاني مـهٔ کـوه
مــدام بــه نــه وي ډېــر غــرور پــه دا ځــواني مــه کــوه

د هــر پښــتون پــه غــم ښــادۍ کښــې ځــان شــریک وګڼــه
پــه ځــان هیڅــوک هــم پــوره نــهٔ د ے ځــان ځــاني مــه کــوه

یــا خـــو د وخـــت د ســـامري د غـــوا بچـــے مـــه پرېـــږده
او یـــا ګیلـــه پـــه خپلـــو ځنوهـــاروني مـــه کـــوه

چـــې روا بـــولې د ورور وینـــې تویـــول بـــې ګنـــاه
د جنـــت تمـــه خـــو پـــه دا مســـلماني مـــه کـــوه

پــه زړهٔ باچــا د ےپــه ظــاهره یــې غلــط چــې نــهٔ شــې
خیــال د مهجــور پــه دابــې ســرو ســاماني مــه کــوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا واخستل خوندونه د يارانو د محفل نه
څوک ځان ته ناست دي اوري د بلبل قيصې د ګل نه

څوک کور کښې نامعلومه ګولۍ اوخوري په سر مړ شي
څوک کور ته اسماعيل غوندې روغ راشي د مقتل نه

زور ډېر دے امريکه کښې ځکه مړه به افغانان کړي خو
د روس غوندې به درومي ټيټې سترګې د کابل نه

دا يوه درسره وليکه په زړۀ زما د لوريه
سنګر ته ځه په نره څوک خبر دي د اجل نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زغملـــے نـــۀ شـــو نـــوره دا ګرمـــي وزیرســـتانه
ســـړه هـــوا بـــه کلـــه پـــه مـــونږ لګـــي د پرېغـــل نـــه

چې مړ یو امریکي کاندي بیا خبر که دے شهید شي
ډېـــر لـــرې نـــه راغلـــے شـــابه اوزه لـــه بورجـــل نـــه

ډېـــر ډېـــر مـــې څـــوروي یـــوالے نشـــته پـــه پښـــتون کښـــې
مهجـــوره څـــه ســـبق بـــه دې څـــوک واخلـــي د غـــزل نـــه

«««« »»»»

یادګېرنـه : مـا دا غـزل پـه کـال 2009 م کښـې لـیکلے ؤ- کلـه چـې پـه خوسـت کښـې د امریکـه د سـی،ائي، اے دا اوچتـې پـایې ووه(7) افسـران پـه یـؤ ځـایې پـه یـوه ورځ مـړه کـړے شـؤل پښتـا ګـون پـه دې جنـګ کښـې تـر ټولـو لويې زیان ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلـــه د غــم کلـــه د ظلـــم لاثـــاني مشـــقينه
ډېــر پــه خوشــي منــي دا زړۀ مــې د لالــي مشــقينه

تــو تــه وو يــودوي کــه نــه قېــد پکشــې اتيــا زره شــوې
تورمخيـــه بيـــا دې دي پېـــل کـــړي بنګـــالي مشـــقينه

وسـله دو ټولـه تـو پـه لـوس کشـې پشـتين سـير پـه وينـې
تـــور مخيـــه مـــۀ کـــوه نـــور دغـــه چنګيـــزي مشـــقينه

پاشـتين چـې ژاغ دې خپـل حـق کـوو ورتـه غـدار ويـايي تـه
پـــه تورســـرۍ د ميـــژه مـــۀ کـــوه پـــوځي مشـــقينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــهٔ چـــې پـــه خپلـــې غريبـــونې تـــل ظلمينـــه کـــوې
درتـــه راو بـــولي تـــهٔ ويـــا يـــه کـــيم مفتـــي مشـــقينه

زړهٔ مـــې تـــاڼوکې داى لـــژ فکـــر د زيـــوتي ســـره کـــه
هـــره تاڼوکـــه بنـــدې مـــهٔ کـــه د ازغـــي مشـــقينه

کلـه شـي مـوت روتـه سـبب دې بـې عزتـۍ وګرځـي
پـه سـپينې لېچـې کښـې خـو مـهٔ کـه پـه بنګـړي مشـقينه

مېـدون د مينـې کشـې بـې خوفـه بـې خطـره ګرځـي
مهجـوره تـل کـوي بـې تېـرې ننګيـولي مشـقينه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یؤ ورک غزل پاتې برخه

خبـــــر یمـــــه بیـــــا زۀ زمـــــا ژړا بـــــه ثنګـــــه وي
خـــــو وایـــــه ګلبدنـــــه ســـــتا جفـــــا بـــــه ثنګـــــه وي

لګیـــا یـــو نـــن خـــو زۀ او تـــه آ خپلـــه خپلـــه وایـــو
خبـــــر یـــــې! د وختونـــــو تقاضـــــا بـــــه ثنګـــــه وي

دا وریځـــــې د آهونـــــو چـــــې تـــــرې پرخـــــه راوریـــــږي
خـــو ښـــکې کـــه تـــرې ږلـــۍ شـــوله نـــو دا بـــه ثنګـــه وي

مهجـوره د هجـران پـه سـرۀ غرمـه کښـې چـې اونـۀ سـوې
پـــه وخـــت کښـــې د وصـــال ســـبا بیګـــا بـــه ثنګـــه وي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په يوه خلۀ به افغانان شي نا هيڅ کله نا
چې به پوره زما ارمان شي نا هيڅ کله نا

فضا د بدر چې امت ځان کښې پيدا نۀ کړي څو
مدد راکوز به له اسمان شي نا هيڅ کله نا

رقيبه دا خيال دې چې بيا په زړۀ کښې هم تېرنۀ شي
دا چې به ستا زما جانان شي نا هيڅ کله نا

دا چا سپېرو ستر ګو خوړلې دے امکان ئے نشته
ودان به خړ وزيرستان شي نا هيڅ کله نا

اوس په ډنډر د ګل بلبله ته چغار مۀ کوه
چې به سمسور بيا ګلستان شي نا هيح کله نا

مهجوره! زړۀ چې پرې راتول شي دا سې نشته دے څوک
مور نه بغېر که ډک جهان شي نا هيڅ کله نا

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـې د راتلـو يـې مـا سـره کلکـې وعـدې کـړې دي
دا يـؤ څـو شـپې مـې چـا د پـاره شـوګيرې کـړې دي

چـا کـه خبـرې بـدنيتې مـا تـه ترخـې کـړې دي
خـو مـا تراوسـه د هـر چـا سـره خـوږې کـړې دي

د زړه کوټـه تـه مـې وس نـه وو د چـاپېره د يـوال
نـو لـه ناکامـه مـې دغنـو تـرې وېـړې کـړې دي

پـه بـاغ کښـې نشـته دے پـه خـاورو کښـې ځلمې ګلونـه
سـتړےيم نـن مـې څـو پېـرې د هـديرې کـړې دي

يـؤ جماعـت راتـه پکـار دے د پښـتو د تبليـغ
يـؤ څـو کسـانو ارادې د سـه روزې کـړې دي

پښـتو سـاده پښـتو سـوچه پښـتو اسـانه ژبـه
مهجـوره! مـاهم د څـو ژبـو مطـالعې کـړې دي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

جذبې چې مېړنۍ وي په جذبو کارونه کېږي
د بږه ګرېوان بې ستنې په ازغو کارونه کېږي

د ژوند دا خرډګر شي د همت په یوم ګلونه
چې پنه شي کړي وده په خولو کارونه کېږي

زیاتوب د علم غواړي نورې ژبې زده کؤل هم
لیکو لولو او وایو په پښتو کارونه کېږي

لوے نیت لویه جذبه او حوصله چې پکښې راشي
د روغ صحت په توره د مودو کارونه کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـرګـې چـې مغـزے مـات کـړي نـو هـر څـه پـه ټـپـه اودريـږي
اشـــنا پـــه دے دنيـــا کښــــې د ژونـــدو کارونـــه کېـــږي

ځـــواني چـــې زړبـــوډي شـــي ارادې هـــم زړې کانـــدي
چـــې پېغلــــې ارادې وي د ځلمـــــو کارونـــــه کيـــږي

صـحت هـم تـل روغ نـۀ وي مـرګـې راشـې دولـت پـاتې
کـــه خانـــدو او کـــه ژاړو دا يـــؤ ځـــو کارونـــه کيـــږي

بـس خبـر د ے ايمـان غـواړه چـاپېر چـل ګـوره مهجـوره!
ترخـــې مـــۀ وايـــه چاتـــه پـــه خـــوږو کارونـــه کيـــږي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــــه ســــترګو نــــه د اوښــــکو قطارونــــه دي وريــــږي
پــه غــم پســـې بــل غــم د ے بــس غمونــه دي وريــږي

مـړه زمکـه پـرې ژونـدۍ شـي دا فرمـان د پـاک الله د ے
دا زېــــرے د ژونــــدون د ے بارانونــــه دي وريــــږي

لــه ســترګو اوښــکې څــاڅي کــه کوټــه د يــؤ غريــب ده
شــــپېو شــــپېو بــــاران د تــــا يادونــــه دي وريــــږي

زانګـو کښـې ماشـومان نـۀ کـوي خـوب پـه چغـو سـر دي
پـــه ټـــول افغانســـتان بانـــدې بمونـــه دي وريـــږي

پښــتون دې خپــل کتــاب د عمــل اولــولي څــه وائـــي
فرقـــې فرقـــې پښـــتون د ے عذابونـــه دي وريـــږي

زمـونږ نصـيب پـه سـمه کښـې سـکروټې او ګرمـۍ دي
پـــه غـــره زمـــونږ د ســـيمې بهارونـــه دي وريـــږي

پــه وران وزيرســـتان کښـــې لا پاســـته نـــوي ازغـــي دي
مهجـــوره! خلـــق وائـــي ســـره ګلونـــه دي وريـــږي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلبله وایه ته خفه په غم د ځان یې که نه
او یا په باغ کښې خبر شوې له خزان یې که نه

له اوښکو ډکې سترګې کړځې څه خبره خو ده
له بمبارۍ خبر په رنګ وزیرستان یې که نه

په هر غزل کښې دې چې ذکر د ښکلا کومه
وایه رقیب ته چې فقط زما جانان یې که نه

چې ټوله ورځ دې په پټې کښې مزدوري کړې له
بیا ټوله شپه یې مجاهد هغه دهقان یې که نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې هــر ظــالم هــر زوراور پــرې طاقــت ؤازمايــه
روس شــو تکــړې اوس امريکــه هغــه افغــان يــې کــه نــه

مـــور د بمونـــو نـــه هـــم اونـــۀ ويرېـــدې ښـــاغليه
ســتا پــه غېــرت شــه افــرين بهــادر ځــوان يــې کــه نــه

لــه غېرتــې خــاورې پېــدا يــې چــې ســنګر تــه درومــې
پـــه تمنـــا د شـــهادت تـــه ور روان يـــې کـــه نـــه

مهجــوره دا ســې شــعر ليکــه چــې پښــتون يــؤ شــي ســره
تــۀ پــه نفــاق د پښــتنو څــه پرېشــان يــې کــه نــه

«««««»»»»

يادګېرنـه: دا غـزل مـا هغـه وخـت لـيکلے ؤ چـې امريکـې پـه افغانسـتان بانـدې
د ,,بمونو مور ،،يؤ بم اچولے ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غم تپوس يې مۀ کړه زيات يې خوند د بې غمۍ شي
چې سر شي په ګډا د چا په غم کښې لېونۍ شي

عاشق د عشق په سرکښې کلے کور د جانان غواړي
چې مينه لېونۍ شي کلے پرېږدي غرڅنۍ شي

غوښتنه د خواهش بوډا له زړۀ نه اوس بهر کړه
چې لور يا د نمسۍ د پښتونخوا هره جينۍ شي

ترلې د تقوىٰ سره د دين دنيا هر څه دي
د يؤ دروېش په وجه کور وړوکې کورنۍ شي

لمبه چې د ډيوې وي ترې ايرې پتنګان پروت وي
لوګے چې د زړګي وي خپل جانان ته سپېلنۍ شي

مهجوره! د هابيل او د قابيل قيصه شي جوړه
چې ورور د ورور په برخه کښېني جوړه تربګنۍ شي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې کــور کښــې ډيــوې مــړې وي پتنګــان کلــه راځــي
غربــت چــې تــر حــد زيــات شــي نــو يــاران کلــه راځــي

چې زړۀ لـه غمـه شين شي نـو لـه سترګو اوښـکې ځاځي
پــه شــين اســمان چــې وريــځ نــۀ شــي بــاران کلــه راځــي

رقيـــب دلـــه خفـــا کـــړو اوس جانـــان تـــه جرګـــې لېـــږم
د اوښـــکو بـــې جرګـــو خفـــا جانـــان کلـــه راځـــي

د وخـــت پـــه زولنـــو تړلـــي لاس کلـــک دي د هـــر شـــي
بـــې وختـــه بـــې نښتـــې ســـر تـــه ارمـــان کلـــه راځـــي

وعتصـــمو بحبـــل الله خـــو ســـتا امـــر منـــي ټـــول
پـــه يـــوه خلـــۀ مســـلمان ســـتا پـــه فرمـــان کلـــه راځـــي

مهجـــوره! دا پـــه وهـــم او پـــه ګمـــان کښـــې د چـــا نـــۀ وه
چـــې خـــړ وخـــت بـــه پـــه ګـــل وزيرســـتان کلـــه راځـــي

«««««»»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځيګر زخم چې زيات شي پرې دوا خو داسې نۀ وي
مصيبت کښې سترګې واړوي اشنا خو داسې نۀ وي

پنجابے چې ،،سر لښکر ،،ته بد رد وايي غدار نۀ دے
په ژړا پښتون غدار شي چې ژړا خوداسې نۀ وي

په خندا دې کافر وائي خپل کور سوزوه شاباش
*ستا په خله سوځي خپل کور پام کړه ملا خوداسې نۀ وي

چې په يؤ ګزار د بوټ يې ور زما د کوټې مات شو
سپاهي خندل چې ورو يي يار بيا خو داسې نۀ وي

ماوئيل ګل وزيرستان مې لوټې لوټې شو مهجوره!
په خندا شو وې د ګل وطن ښکلاخو داسې نۀ وي

«««««»»»»

*دفرانس واقعې ته اشاره وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسېد وو له لهجه

پشتانې خورې ډېر دې کشلي دي شنکي خولينه
پشتو ته کسه بچ کوه خپل غېرتي خولينه

خيرن نطر ؤ ورته کو ځوناور داسې هن شته
پتې سوته مخ او په چا مه وينه بېخي خولينه

چې دې خولې روشي په مخ او بيا يې ووينځې ته
داسې چړکيژي که منې لکه غلمي خولينه

پرده کوه چې نن سابو داسې وژ سترګي هن شته
چې حيا نهٔ کو ځير ځير کسې کشلاکي خولينه

داسې جينکۍ هن په اټک بندې روپورې وتې
چې دې ځوانونې لامدورې ته ګرځوې خولينه

پشتانې نهٔ دې اروبدلي مې په خپل غوژينه
هغه ګلۍ په ګلۍ ګرځي خرځوي خولينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې د مېونــد نقشــه بدلــه کــو پــه يــوه ســندره
ډېــر نــا يــو دوه دا وي خــو وي چــې ملالــي خولينــه

د ســاکه خــور د ســاکه ليــر خولينــه کســه خپــر د ے
مهجــوره! پــام کــه چــې اونــۀ کســې پــرادي خولينــه

««««»»»»

اګست کال 1998م

يادګېرنـه: د هـرې ژبـې پـه شـان چې پـه لويـو لويـو علاقـو کښـې وئيلـې کيـږي او دهـرې علاقـې خلق يـې مخصوصـه لهجـه کښـې وائـي پښـتو هـم يـوه داسـې ژبـه ده چـې تقريبـاً تقريبـاً پـه ټولـه پښـتونخوا کښـې وئيلـې کيـږي-خـو د لهجـو او الفـاظو د ادائيګـۍ پـه فـرق اوس د پښـتونخوا پـه دؤو غټـو برخـو کښـې وئيلـې کيـږي- نـو لـږ شـان د افسـوس خبـره دا ده چـې پـه شـمالي پښـتونخوا کښـې کومـه لهجـه پکـاريږي پـه هغـه د جنـوبي پښـتونخوا خلـق پـوهيږي خـو چـې کومـه لهجـه کښـې هـم دغـه پښـتو پـه جنـوبي پښـتونخوا کښـې (د کـرک نـه تـر ژوب بلوچسـتان) پـورې وئيـل کيـږي پـه هغـې بانـدې د شـمالي پښـتونخوا خلـق نـۀ خـو پـوهيږي او نـۀ پـرې د پوهېـدو کوشـش کـوي –نـو مـا ځينـې غـزل او نظمونـه پـه داجنـوبي پښـتونخوا کښـې د مسـيدو پـه لهجـه کښـې ليکلـي دي- چـې دلتـه ترينـه يـؤ غـزل رانقـل کـوم- اميـد لـرم چـې د شمال پښتونخوا ورونه به هم پرې پوېږي شي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېره ورځ ته

اے تېرې ورځې چې رڼا مې په وطن تېره شوې
د سپين سپېځلي رڼا نمر سره چې نن تېره شوې

لا دې سرخي د شفق شته په اننګو د اسمان
د ګران وطن په هر صحرا په هر چمن تېره شوې

چا په خندا په خوشحالو په چړچقو تېره کړې
او په چا سخته لکه وخت د زنګدن تېره شوې

درنه کوم يؤ څو پوښتنې د جهان په حقله
يؤ څو سوالونه د دې دهر د انسان په حقله

○

څومره دې وايه تماشې په دنياګۍ ولېدې
غونډې دې څومره د مستۍ او خوشحالۍ ولېدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پــه ټــول عــالم پــه هــر طــرف مســته مســتي وه کــه نــه
چرتــه لــه غربــوه ډک زړګــي کښــې دې ســلګۍ اولېــدې

يــا دې نظــر ؤ پــه رېښــمينو جــامو پــټ بــدن تــه ؟
کــه بــژه جــامو کښــې دې ښــکاره د چــا پنــډۍ اولېــدې

تــا بــس کتــې ښــکلې بنګلــې او محلونــه د چــا !
کــه دې بــې چتــه بــې تنبــې زړې کيــږدۍ ولېــدې

پــه عــېش کــدو د دې دنيــا کښــې زړبــوډۍ وه اوده
کــه خــړې پــړې دې خــولې خــولې ځــوانۍ وليــدې

څــومره ډاکــې د چــا پــه ننــګ او پــه نــاموس پرېــوتې
څــومره دې وايــه د بــې وســو مجبــورۍ ولېــددې

څــومره حقونــه شــو تــر پښــو د غاصــبانو لانــدې
پــه ويــر ژړا دې وايــه څــومره پابنــدۍ وليــدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایـــه زمـــا پښـــتنو ورونـــو پـــه خنـــدا تېـــره کـــړې؟
کـــه پـــه ژړا دې پښـــتنې پېغلـــې جینـــۍ ولېـــدې

اودې لیـــدې د لوپټـــو پیخـــې لونـــدې پـــه اوښـــکو؟
کـــه د ځوانـــانو دې کـــړېږ وږې پګـــړۍ ولیـــدې

ورانـــه ویجـــاړه مـــې پراتـــه وه پښـــتونخوا هغســـې؟
کـــه دې پـــه کنـــدو پـــه لېـــږو کښـــې ابـــادۍ ولېـــدې

خـــوره وره پـــه محکـــومې رضـــا منـــدې وه کـــه نـــه؟
غلـــــې خونـــــدې دې ولـــــولې د ازادۍ ولیـــــدې

وایـــه مهجـــوره! تـــه زمـــانې ســـره دیـــون د پـــاره
پکـــار دې څـــه د ژونـــد د نـــوې ســـباون د پـــاره

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه مې غواړي

دا چې اوسي د سرحد په تورو غرو کښې
دا چې پلار نیکه یې پروت دي په مورچو کښې
چې مړه ښکاري د ژوندیو په جامو کښې
زړهٔ مې غواړي چې حساب وے په ژوندو کښې

دا فضا چې مې اهونه پکښې شوري
دا فضا چې لري ښکلي ښکلي ستوري
چې د شپې مې توره شپه د قسمت ګوري
زړهٔ مې غواړي چې پراته مې وے په پښو کښې

چې سبب د یؤ څو تنو د راحت وي
چې سبب د یؤ څو تنو د عشرت وي
چې سبب د یؤ څوتنو د خلوت وي
زړهٔ مې غواړي زلزلې داسې بنګلو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې وړوکې د عمل بله ډيوه وي
چې يوه نوې عقيده او فلسفه وي
چې يوه نوې عجيبه غونډې تحفه وي
زړۀ مې غواړي چې مې راوړے په پښتو کښې

زړۀ مې غواړي د يو بل چې په ځنګ وے
زړۀ مې غواړي د باطل سره په جنګ وے
مونږه ټول يؤ ځايې ولاړ په نام او ننګ وے
زړۀ مې غواړي اتفاق په پښتنو کښې

مهجور نيت لرم د داسې نېکې چارې
چې لار ښود وي د عمل د نېغې لارې
چې رڼې شي پرې د غرونو پالې نارې
زړۀ مې غواړي يؤ شعور خپلو پردو کښې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

وختونه

کله کله مې یاديږي تېر وختونه
ښۀ وختونه خو افسوس په شمېر وختونه

کله کله ازمري هم ګیدړان کړي
کله جوړ کړي د ګیدړ نه شېر وختونه

کله یو ساعت مخې شي د کالونو
کله جوړ د سترګو رپ شي ډېر وختونه

کله وخت د خوشحالو راشي مهجوره!
کله غواړي د وختونو خېر وختونه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه

ګرځمــــه تــــل د لېونوغونــــدې زهٔ
خپلــو تــه ښــکارم د پــردو غونــدې زهٔ

ســتغو د ژونــد تــه اســتقلال لرمــه
د پښــتونخوا د تــورو غــرو غونــدې زهٔ

کلــه فضــا کښــې اواره ګرځمــه
مهجــور د چــا د اســوېلو غونــدې زهٔ

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتني

اے د موهومـــــو پوښــــتنو بهيــــــره
اے د دلســـــوزو اســــوېلو بهيـــــره
اےد ســــتومان انســـانيت قـــافلې!
او اے د تــــورو تــــورو شـــپو بهيــــره
شـــپه د مـــزل بـــه دې ســـبا کلـــه شـــي؟

○

څـــه خـــوے لـــرې هـــم د لـــوګي؟ لوګيـــه
اے د لوانـــده غونـــدې لړګـــي لوګيـــه
لـوګے لـوګے بـه يـې کـه وريـځ بـه هـم شـې؟
اے دمظلـــوم د مـــات زړګـــي لوګيـــه
تاکښـــې بـــه تنـــدر او برېښـــنا کلـــه شـــي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

باچـا بـې تاجـه د وطـن سـتړے دے
دا پـه خـوارو زارو مـین سـتړے دے
راشـئ اوګـوئ کـه رحـم لـرئ
خـولې خـولې دې تـول کـوهکن سـتړے دے
مـور د شـیرینې بـه رضـا کلـه شـي؟

دا چـې دې بنـدې د سـرکار لـه وېـرې
دا چـې دې بنـدې د خونخـوار لـه وېـرې
لـړه ښـکاره شـه نـامعلومې نېټـې!
دا بنـدې خلـې د اسـتعمار لـه وېـرې
چـې پـه خپـل حـق بـه دوې ګویـا کلـه شـي

چـې د مظلـوم شـي ورځـې شـپې بـدلې
چـې د محکـوم شـي ورځـې شـپې بـدلې
چـې پـاس تـر عرشـه دې فریـاد اورسـي
چـې د قـوم شـي ورځـې شـپې بـدلې
مهجـوره آه بـه دې رسـا کلـه شـي؟

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس مه راځه لالیه

نۀ یم خبر لالیه
د سترګو رپ شو هغه ټول وختونه
چې حوصلې پېغلې وې
چې ارادې ځوانې وې
نوې غوټۍ غوړېدې
او ولولې ځوانې وې
وخت ؤ تنکے او ارمانونه تنکي
د زړۀ په کور کښې اوازې دې تا وې
نورې دنیا ته دروازې بندې وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړې فقط وې ستا د پاره اشنا
استقبالي تنبې په سرو ګلونو
نورې هر چا ته دروازې بندې وې
ته به راتلې په بخملینو لارو

○

اوس مۀ راځه لالیه
چې بندیوان یمه زۀ
په زولنو د سامراجي نظام مې
لاسونه بند په بند تړلي دي نن
سترګې مې سرې دې شونډې وچې ګرځم
په چغو چغو مې ژړلي دي نن

○

اوس مۀ راځه لالیه
هیڅ نۀ لرم خالي لاسونه ګرځم
تورو تیار کښې مړو ایرو ته ناست یم
نو په دې حال کښې به اونه کړے شم
چې د دې خپلې بېوسۍ په حال کښې
چې د دې خپلې غریبۍ په حال کښې
چې د دې خپلې مجبورۍ په حال کښې
تا هم بېوسه او مجبوره وینم

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

اوس مۀ راځه لالیه
دلته اوس ټوله بې قدري پراته ده
دلته اوس ټوله مجبوري پراته ده
چې تا مجبوره او بې قدره وینم
زما غیرت زما انا نۀ زغمي
اوس مۀ راځه لالیه
اوس مۀ راځه لالیه

«««« »»»»

ټانک کالج 1968م

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پربغل په تناظر کښې جنوبي وزیرستان ته

چې مې باز د فکر والوت کوز له زمکې نه اسمان ته
د پربغل په څوکه ناست یم ګورم ګران وزیرستان ته
وینم هره خوا ته ګورم پېوندده، موسیٰ، روښان ته
او دعا له خدایه غواړم سوال کومه زۀ سبحان ته

لویه خدایه په دا سیمه داسې نر ژغې پیدا کړه
چې راغونډه په یووالي ارته ببرته پښتونخوا کړه

اې زما د زړګي سره اې له ځانه په ما ګرانه
اې زما د ډېرو ښکلیو روایاتو نګهبانه
اې د کندولېرو زمکې اې عجیبه کوهستانه
چې پربغل دې هما له دې اې زما وزیرستانه

اې مسکنه د غازیانو اې مورچې د باتورانو
اې زما غېرتي خاورې اې میراثه د نیکانو
چې پېرزو يې په مونږ نۀ شې د یووالي ورولۍ هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وې خفا په زړۀ دننه د پښتون په خوشحالۍ هم
نۀ وې خوښ چې د پښتون هم د سيالانو په سيالۍ هم
سمو به دا بد بخته هم په توره په ګولۍ هم

چې مې ګراني پښتونخوا ته پرې په بد نظر کاته شي
*،،هغه سترګې شه لېچنې هغه کسي دې ړانده شي،،

وختي ماتې په هر چا راغې خفا چې ورته نۀ شي
په ما ګرانه ماته هغه وې چې مات ورته په زړۀ شي
داسې وخت به هم راځي چې به د خپلو خلقو تۀ شي
خدائے دې نۀ کړي د تورمخيو سره هم چې تۀ سپېره شي

له سرې هوا دې ځار شم ستا قربان له سردرو شم
قرباني غواړي له خپلو هسې نه چې د پردو شم

لور په لور پکښې ويشتل چې ميان ښکارزن غرځنې بزونه
زړۀ دړديږي مې چې وينم لغړ سري هغه غرونه
چرته تول شو کاترې چرته وېشې ځنګلونه
په اور اوسوځه که راغلل زمونږ حبيب ته پرمتونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــو اوس اے ګرانــه پربغلــه شــابه تــهٔ اتــش فشــان شــه
شــغلې اوباســه دخلــې نــه پــه دې خلقــو قهرمــان شــه
دا مـــنم چـــې هغـــه خـــوار وو ورې تـــرېي او نهـــر وو
دا مـــنم چـــې نـــهٔ کـــلا وه نـــهٔ لـــونګۍ وه ســـر ببـــر وو
دا مـنم چـې پېسـې نـه وې اونـهٔ دومـره سـره سـپین زر وو
خـــو ســـاده بـــاده ژونـــدونؤ د یـــؤ بـــل پـــه غـــم خبـــر وو

چـې جامـه یـې هـم شـرې وه چـې برسـتن یـې هـم شـرې وه
چـــې بـــه ځـــار تـــرازادۍ شـــو نـــو کفـــن یـــې هـــم شـــرې وه

پـــوی پـــه خونـــد د ازادۍ وو وینـــه ګرمـــه پـــه بـــدن کښـــې
وئیـــل داســـې یـــؤ شـــهید د ،،تـــاراکۍ،، پـــه زنکـــدن کښـــې
مـــونږه نـــهٔ کـــوو د غېـــرو غلامـــي پـــه خپـــل وطـــن کښـــې
دا دې پتـــه وي انګرېـــزه ســـتا راځـــې تـــه پـــه لنـــدن کښـــې

اے زمـــا وزیرســـــتانه تـــهٔ د داســـــې خلقـــو کـــور یـــې
ســـتاله خـــاورو صـــدقه شـــم د زړهٔ ســـر تـــهٔ د مهجـــور یـــې

«««««»»»»

*دا مصرعه د اجمل ختک صیب ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنوبي وزيرستان ته دعا او خواستونه

سوچ مې يوسي سمدستي ځمه له زمکې نه اسمان ته
د پرېغل په څوکه کښېنم ګورم ګران وزيرستان ته
وينم هره خوا ته ګورم پېونده ،موسىٰ ، روښان ته
او دعا له خدايه غواړم سوال کومه زه سبحان ته

په دا سيمه کښې دې خدايه داسې نرژنې پېدا شي
چې راويښې او بېدارې ولولې د پېونده شي

داسې نر چې په دا سيمه هر بد کار ترېنه ترسيږي
هر دښمن د ازادۍ او هرمکار ترينه ترسيږي
لېونے د ازادۍ چې هوښيار ترينه ترسيږي
يؤ لمسے د پېونده چې استعمار ترينه ترسيږي

شي ګمان مې د سکروټو په ظاهره مړو ايرو کښې
زۀ چې ګرځم د غازيانو ړنګو پنګو هديرو کښې

وايم ګران وزستان مې د پښتو نه خالي نۀ دے
دا ګلشن د ازادۍ مې دغنچو نه خالي نۀ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمار ته دا وطن لا د خطرو نه خالي نۀ دے
وايم کور د پېونده خو د زلمو نه خالي نۀ دے

هر دښمن چې مې دې سيمې ته په برندو سترګو ګوري
مونږ ويستے شو هغه سترګې خبرداره دې بيا شوري

دا تش غرونه غرونه نۀ دي دلته پټه يوه جذبه ده
دا جذبه د ازادۍ مې دنيکانو يوه ورثه ده
هره لاره استعمار ته چې پرې ځي ګړه وړه ده
ځو ځو ځله د ظالم له دې ځاے تللې جنازه ده

اوس دې نۀ ګوري دې خوا ته هر په زړۀ خيرن ته وايم
خارښتيږي چې پرېغل ته هر هغه پمن ته وايم

زۀ د ګران وزيرستان تعليم يافته ورونړو ته وايم
په ښائست د نور د علم ښائسته ورونړو ته وايم
زۀ د مينې محبت په واسطه ورونړو ته وايم
چې څه درد لري په زړۀ کښې زه هغه ورونړو ته وايم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـې د خپلـې علاقـې نـه زمـا ورونـو بو سـتان جـوړ کړئ
دلتـه امـن امـان جـوړ کـړئ دلتـه امـن امـان جـوړ کـړئ

خـو مهجـوره ښـکلے بـاغ وزیرسـتان هلـه کېـدے شـي
د دې سـیمې د رنځونـو بـس درمـان هلـه کېـدے شـي
دا د غرونـو او سـېدونکے ښـۀ انسـان هلـه کېـدے شـي
زمـا ورونـو دلتـه امـن و امـان هلـه کېـدے شـي

چـې د ګـران وزیرسـتان مـې هـر بچـے تعلـیم یافتـه شـي
هـر بـوډا تعلـیم یافتـه شـي هـر ځلمـے تعلـیم یافتـه شـي

«««« »»»»
یادګېرنـه: مـا دا دوه نظمونـه د وزیـر سـتان د موجـوده حالـت نـه ډېـر کالونـه وړانـدې لیکلـي دي- ځکـه د وزیرسـتان د اوسـني حالـت نـه مختلـف پـس منظـر کښـې لیـدے شـي-دې کښـې د ځینـو بنـدونو ټکـي هـم یـۀ رنـګ دي- هغـه و خـت بـه دا د بزو ،مېـږو ،او غواګـانو غلـې کېـدې- او ډېـرو بدمعاشـانو بـه دې خلقـو نـه ډاټسـن ګـاډي بوتلـل- او اوبـه یـې تښـتول- د ویـونکي دي دا نظمونه د هغه وخت په تناظر کښې ګوی، ووائی-
یادګېرنـه: دا دواړه نظمونـه مـا پـه کـال 1997م کښـې پـه ډي ائـي خـان کښـې د فقیر ایپي په کانفرانس کښې وار په وار وئیلي وو-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ازادۍ په ورځ

د ځوارلسم اګست د نمر د راختو نه مخکښې
سحر وختي له کلي اووتم بېديا ته لاړم
د ښکلي نمر د ازادۍ د مبارکې ورځې
د پلوشو په استقبال ګوشے يؤ خوا ته لاړم

بهر له کلي نه خو ډېر له کلي لرې هم نهٔ
په يوه جونګړه مې په لاره کښې نظر لګېدو
ناسته په وره کښې د جونګړې مې بوډۍ اوليده
ماته ملا سپين يې د ورۍ په شانې سر لګېدو

دې هم کتل په نمر خاته خو چې يې زهٔ اوليدم
وېې د اګست خو زويه نن ده ځوارلسمه کنه
دا نن سحر د ګران وطن د ازادۍ سحر دے
ما وې چې هو ګرانې ابۍ دا خو منمه کنه

دا راته وايه چې دا تهٔ دلته تنها ولې يې
جدا له خلقو نه پراته تهٔ په بېديا ولې يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې رپېدونکې لاس دې اونیسې او پاڅوي دې
داسې څوک شته که نا تهٔ ناسته ماته ملا ولې ئې

ابۍ یؤ سوړ اسوېلې اوکړو ویې چې هو بچیه
زهٔ تنها نهٔ یم زما ډېر ښکلې یؤ ځوان بچې ؤ
د ګران وطن د ازادۍ جنګ ته مې اولېږلو
لا خوراغلې نهٔ دې ښهٔ مرد مېدان بچې وو

خو داسې اورمه له خلقو چې شهید شو هغه
زما پتنګ کړو ځان ستي د ازادۍ په شمع
وائي چې مړه شي نو هغه په دنیا بیا نهٔ راځي
ورکړې سر زما بچي د ازادۍ په شمع

خو نا دا ټول دې په غلطه شهیدان خو نهٔ مري
د ازادۍ په شمع سوي پتنګان خو نهٔ مري
نن څوارلسمه د اګست ده زهٔ کمځۍ غوړوم
د ازادۍ جنګ ته وتلي باتوران خو نهٔ مري

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـا يقـين دے چـې راځـي بـه نـن سـبا بـه راځـي
د ازادۍ ببـرغ پـه لاس کښـې پـه ګـډا بـه راځـي
نـن څوارلسـمه د اګسـت ده پـه خنـدا بـه راځـي
نـن بـه راځـي نـن بـه راځـي او خامخـا بـه راځـي

نـو راشـئ ورونـو چـې لـږ سـوچ اوکـړو او فکـر وکـړو
د ازادۍ پـه ورځ بـه ډېـرې خوشـحالۍ هـم کـوو
خـو څـه خـو بـه خيـال د مـور او پـلار د شـهيدانو سـاتو
څـه خـو بـه خيـال د ننګيـالي د دې ابـۍ هـم کـوو

د ګـران وطـن د ازادۍ خـو ډېـر کالونـه اوشـو
خـو لا خـو لارې د زامنـو ګـورې بـورې مينـدې
پـه انتظـار د خپـل شـهيد دا يـوه ابـۍ هـم نـۀ ده
مهجـوره وي بـه ګـران وطـن کښـې داسې نـورې مينـدې

«««« »»»»

يادګېرنـه: مـا د نظـم پـه څوارلسـم اګسـت کـال 1964 م کښـې لـيکلےؤ- چـې زۀ پـه ګورنمـټ مـډل اسـکول کړمـه کښـې د اتـم ټـولګې طالـب علـم ووم-او د ازادۍ د بـاتورانو ډېـرې مينـدې ژونـدۍ وې-د دې نظـم معيـار د اتـم ټـولګې د يؤ هلک د ليک په تناظر کښې وګورۍ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلنه

اے خوارانو غریبانو راشئ راشئ
اے بې کسو مظلومانو راشئ راشئ

چې مانۍ د استبداد کړو درې ورې
رانسکورې چې بنګلې کړو لورې لورې
ورته اور کړو چې ترې پورته شي لوخړې
چې بنګلې شي د خانانو خړې پړې

اے خوارانو غریبانو راشئ راشئ
اے بې کسو مظلومان راشئ راشئ

نن دخپلو عشرتونو حساب ورکړئ
نن دخپلو دولتونو حساب ورکړئ
د مزو او د خوندونو حساب ورکړئ
د دې لویو محلونو حساب ورکړئ
اےخانانو نوابانو راشئ راشئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــن قیمــت د خپلــو تویــو خولــو غــوارې
نــۀ شــرمیږي لــه هیچــا نــۀ چاتــه ژاړي
حــق بــې حقــه مــو حقونــه چــې څــوک داړي
وریســـې شــئ راشـــئ ټــول لکــه غوبــاړي
خـــړو پـــړو مزدورانـــو راشـــئ راشـــئ

ولـــې غلـــي د غریـــب پـــه بـــد حـــالې یـــې
ولـــې خـــوښ پـــه دابـــې خونـــده زنـــدګۍ یـــې
د اســـلام پـــه تلـــه خامخـــا تلـــې یـــې
حـــق تـــه حـــق وائـــي ښـــکاره بیـــانوۍ یـــې
امامـــــانو خطیبـــــانو راشـــــئ راشـــــئ

د ســرو شــونډو لــه شــرابو لاس پــه ســر شــئ
لـــه تیـــارو د تـــورو زلفـــو رابهـــر شـــئ
کـــار پـــه تشـــه وېنـــا نـــۀ کیـــږي خبـــر شـــئ
عمـــل وکـــړئ د غریـــب پـــه چـــارو ورشـــئ
شـــاعرانو ادیبـــانو راشـــئ راشـــئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترینـــه کــار د تـــورو واخلـــۍ خبـــردار شـــئ
بنـــد ترلـــي مخـــامخ د اســـتعمار شـــئ
ټـــول پـــه نبغـــه لاره واړوئ پـــه لار شـــئ
خـالي مـه کښـېنئ اختـه د قـام پـه کـار شـئ
د وطـــن قلمکـــارانو راشـــئ راشـــئ

ټـول بـه ځـار پـه ننګ غېرت او پـه پښـتو شـو
دا پـــرې جنبـــې بـــه پرېـــږدو ټـــول بـــه یـــؤ شـــو
کـه یـؤ نـۀ شـو نـو دا ټـول بـه هـم یـؤ څـو شـو
پــه دریــاب د بــې ننګــۍ کښــې بــه لاهــو شــو
زمـــا ورونـــو عزیزانـــو راشـــئ راشـــئ

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه

راشـــه چـــې بـــاغ د زنـــدګۍ تـــه بهارونـــه راشـــي
راشـــه چـــې غـــاړې د ځوانۍتـــه دې هارونـــه ر اشـــي
راشـه چـې تـورې تیـارې شـپې د جـدایۍ شـي ختمـې
راشـه چـې ختمـې بـې کـارۍ شـي او کارونـه راشـي

کـــور د زړۀ وران د ے رڼـــا نشـــته مـــړې ایـــرې دي اشـــنا
د هجـران شـپې ډېـرې اوږدې ډېـرې سـپېرې دي اشـنا
زړۀ د ماشـوم غونـدې ژړیـږي سـترګې سـرې دي اشـنا
زر کــړه راځــه چــې مــې زړګــي تــه قرارونــه راشــي
د یـــؤ عاشـــق د ګرمـــو ګرمـــو اســـوېلو پـــه خـــاطر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یؤ مین د جدایۍ نه د ګیلو په خاطر
پورته کړه جام دې د دیدن د مېلمانو په خاطر
چې د خندا د عاشقانو هم وارونه راشي

دا بې قیمته چې دي نن د غریبانو خولې
دلته بې قدره دي زما د مزدورانو خولې
خواره خوارۍ کښې مې بهیږي د خوارانو خولې
وخته راځه چې په بادارو یې پورونه راشي

چې بده ورځ شي د پښتون په دښمنانو باندې
چې زنکدن شي د پښتون په بد خواهانو باندې
چې ورځ د عید شي په خوارانو غریبانو باندې
پرې خوشحالۍ دلۍ دلۍ او انبارونه راشي

زړې قیصې چې د لیلیٰ او د مجنون تازه شي
خوند د وصال سره غمونه د بیلتون تازه شي
چې ولولې د عاشقانو د ژوندون تازه شي
بیا منصورانو ته د مینې چې دارونه راشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا بې خونده ورځې شپې د زندګۍ شي ختم
چې دا په ژبه او قلم دي پابندۍ شي ختم
چې دا جېلونه زنځیرونه هتکړۍ شي ختم
په ازادۍ چې د بلبلو چغارونه راشي

د خوشحالۍ ورځې به کله وي خبر نهٔ یمه
د سوکالۍ ورځې به کله وي خبر نهٔ یمه
چې د سیالۍ ورځې به کله وي خبر نهٔ یمه
مهجور خبر کړه چې د ژوند اعتبارونه راشي
راشه چې باغ د زندګۍ ته بهارونه راشي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راپک

یوه ورځ د اوړي په غرمه کښي په سکڼۍ غرمه کښي
کورته راتلمه وم راوړے مجبورۍ غرمه کښي
د اور لمبه وه لګېده په مخ سیلۍ غرمه کښي
خولي خولي وې خوټکېدلي ککرۍ غرمه کښي

چې په جنډوله اودرېدو بس د پاټک په خوا کښي
ولاړ په نمرؤ زمونږ بس سره راپک په خوا کښي

ګرمۍ اخستےؤ خولي ؤ سېلېدلو سره
بس ته راوختو د بس د اودرېدلو سره
او مونږ سوارلۍ چې په سیټونو سمېدلو سره
دےؤ ولاړ چیرړې جامې یو څو کمبلو سره

وې چې سخیانو ته د خیر وي ستړي مه شئ وروڼو
هر څه دې ستاسو کره ډېر وي ستړي مه شئ وروڼو

څوک یوه روپۍ او څوک انه او څوک پېسه ورکوي
هر سړے ده ته بس د پاره د اللّٰه ورکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـوک اوازې ورتــه د معــاف کــه معـاف اې تــره ورکــوي
څــوک ورتــه وائــي لاره پرېــږده څــوک دیکــه ورکــوي

زۀ پــه سـیټ ناسـت یـم د قـدرت پـه قـدرتونو کښـې غـرق
دا د نصـیب رنګـا رنګـې تــه پـه سـوچونو کښـې غـرق

وایــم چــې دغــه ورېے تــږے څــوان بــه ورور وي د چــا
وایــم چــې ده کــره بــه ناســته لــور او خــور وي دچــا
دا غریبـــي د ده بـــه هـــم چرتـــه پېغـــور وي دچـــا
خدایــه د ده پــه غریبــۍ کښـــې بــه قصــور وي د چــا

د پـلار نیکـه ځینـې کـه خدایـه څـوک خانـان کېـد ے شي
نــو دا خــولې خــولې راپــک هــم راپاخــان کېـد ے شــي

پـــه بدرګـــه پـــه چـــا د چـــا ســـره ټوپـــک کرځـــوي
پـــه هلـــه ځلـــه هـــر بـــوډا ، ځلمـــے هلـــک ګرځـــوي
چـې وي مـاړه نـو بیـا مازغـه پـاس پـه فلـک ګرځـوي
چـې شـي خـالي نـو کـور پـه کـور خېټـه راپـک ګرځـوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پــه هــر مـــوټر هـــره لاري کښـــې مـــا او تاتـــه ګـــوري
د ازلـــي برخـــې پـــه تمـــه د ے هـــر چـــا تـــه ګـــوري

څـــوک وي خانـــان د چـــا پـــه برخـــه مـــزدوري وي د چـــا
د بـــل پـــه مخکښـــې لاس نیـــول بـــه مجبـــوري وي د چـــا
لکـــه راپـــک وریســـې منـــډې ضـــروري وي د چـــا
پـــه زر جېبونـــو کښـــې تقســـیم خدایـــه روزي وي د چـــا

د چـــا خنـــدا ځـــان پـــورې نـــۀ غـــواړي قســـم د ے وروره
مهجـــــوره! زړۀ لـــــري د غوښـــــې بنیـــــادم د ے وروره

««««»»»»

یادګېرنـه: راپـک زمـونږ د علاقـې يـؤ ملنـګ او غریـب سـړ ے ؤ-د ے بـه اکثـر هـره ورځ جنډولـه تـه راتلـو- اول بـه يـې پـه بـس او لاري کښـې ناسـتو خلقـو تـه سـترې مـۀ شـې اوکـړل- او بیـا بـه يـې اووئیـل چـې سـخیانو تـه دې خبـر وي-د ملنـګ برخـه اوکـړئ- وائـي چـې پـه غـوا کښـې کـه پـی. نـۀ وي هـم خـو د ,,بـورکي،، ورتـه هیلـه وي- مـا دا نظـم د دغـه ملنـګ راپـک پـه نـوم لـیکلے د ے-

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمي ګوته

دا نن قیصه چې زهٔ لیکمه حقیقت لیکمه
د یو غریب نوکر د خوږ ګوتې حالت لیکمه

ده زخمي کړې خپله ګوته د سبزۍ سره ده
نورو ته بیا هم جوړوي دی ترکاري لګیا دے
جوړه یې کړې ښهٔ دخپلې غریبۍ سره ده
څنګه چې دي خو د ژوند ورځې تېروي لګیا دے
څه نا اشنا یې دغه ګوته د پټۍ سره ده
ځکه بې غمه ترې سرې وینې تویوي لګیا دے
جوړې په زړهٔ کښې څه بدل له دې سماجه اخلي
ځکه هر څه په خپلو سرو وینو لړي لګیا دے

څوک به مې ګرم بولي خو ستا په دې سرو وینو قسم
چې زهٔ دا هر څه چې لیکم د زړهٔ له کومي لیکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایم چې څوک به ستا په وینو کړي دوې اوښکې تویې
وایم چې څوک به د عبرت پکښې څه مومي لیکم
وایم خولو سره به خورو چې د غریب خولې دي
خبر دے روټي، که څه بې خونده څه بد رنګه وخورو
خو اخر مونږ هم انسانان یو اے د زړۀ سلطانه
ستا په سرو وینو باندې سره چپاتي ځنګه وخورو

زۀ سوچ کومه چې مهجوره! په دا ګران وطن کښې
وي به ټیکلې نن د ډېرو مزدورانو ګوتې
سلطانه ډېر دي ستا ملګري چې بې چروته نۀ شي
په وینو سرې به وي د ډېرو سلطانانو ګوتې

«««««»»»»

یادګېرنه: زمونږ یؤ لنګري ؤ- هغه د سبزۍ سره خپله ګوته غوڅه کړې وه –د ده نوم ،،سلطان،، ؤ- ما دا نظم د ده د زخمي ګوتې تر اثر لاندې لیکلے دے-

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک دے؟

ژونـــده ! ســـتا دکشـــمکش پـــه مرحلـــو کښـــې
پـــــه اوږدو لارو روانـــــو قـــــافلو کښـــــې
چـــې آه نـــۀ کـــوي او پښـــې ابلـــې روان دے
د منـــزل پـــه اســـره درومـــي پـــه ازغـــو کښـــې
د غېـــرت همـــت نـــه ډک دا ســـړے ځـــوک دے؟

د ارام پـــــه ښـــــاپېريو مـــــين نـــــۀ دے
د نشـــــو پـــــه اور انګـــــار لـــــوغړن نـــــۀ دے
چـــې يـــې بـــار د بـــل غمونـــه هـــم پـــه ســـر دي
چـــې پـــه وچـــه زمکـــه بـــار د وطـــن نـــۀ دے
د خولـــو پـــه ســـمندر کښـــې مهـــے ځـــوک دے؟

امـــــارت دے منتظـــــر د چـــــا خولـــــو تـــــه؟
رڼـــا ورځ ګـــوري د چـــا و تـــورو شـــپو تـــه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـه څـوک دے چې يې پـروړې پـه قسـمت دي؟
هغـه څـوک دی چې دانـې يـې کـړې ترڅـو تـه
د وطــن پـــه شـــنو فصـــلونو رېلـــۍ څـــوک دے؟

زۀ مهجـــور يمـــه خبـــر لـــه خپـــل قانونـــه
د خـــورېې لېلـــیٰ خبـــر يـــم لـــه مجنونـــه
د ريـــا پـــه جـــامو کلـــه نـــۀ تېـــروزم
راتـــه نـــۀ بـــه ښـــايې نخښـــې لـــه پښـــتونه
ماتـــه مـــۀ وايـــه چې خپـــل او پـــردے څـــوک دے

««««»»»»

يادګېرنـه: زمـا دا نظـم پـه روزنامـه شـهباز سـمتبر کـال 1970م کښـې چـاپ شـوے ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کاروان منځې په سر

روان موټر کښې د کاروان منځې په سر ومه زۀ
رو غونډې ماته مې زړګي لکه د چا ووئيل
،،وکړه عظمت ته د وطن د مزدورانو سلام،،
خولې خولې شومه ملګري ته مې دا ووئيل

تۀ د تک تور هوار سړک خوندونه اخله دورمه
ما دلته پربېږده چې د چا تويې خولې اوګورم
،،په اسوېلو د چا تنهاکې زۀ تبل غواړم
زۀ به د چا د لاس پټوکي دلته پرې اوګورم،،

چې د کاروان منځې په کلکه او ببره سينه
د تور ښامار غونډې تاويږي راتاويږي غونډې
د دې سړک په غاړه ناست يمه سوچونه کوم
خوارۍ ځارۍ د غريبانو راياديږي غونډې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایم چې دلته چې تېرېږي د موټر مالکه
درته د چاټیکلې کوتې هم یادیږي کله؟
دلته وزګار شو سړک جوړ شو خو نه دے غریب دے
چرته بل ځایې کښې به لګیا وي وزګاریږي کله

چې په کلک غره کښې ستا موټر لارې ته لار جوړوي
وایه اشنا د فرهادي همت ښتن څوک دے؟
هوار سړک چې پرې تک تور او هم صفا جوړ شو
په دې تودو تارکولو سوے لوغړن څوک دے؟

وایه چې لاړو پیاده ستړے ستومان ؤ کورته
ستا عېش کدو ته یې لنډ کړے اسان کړے مزل
ټیکلې کوتې او ملا ماته ټوله ورځ ؤ لګیا
د ټولې ورځ د محنت دې څومره ورکړو بدل؟
بس دومره څه چې ورېي تږې او نهر بچې یې
ډوډۍ د یؤ وختې خو اومومي او نۀ وي د بل
نو دا غریب به وي لګیا سبا به بیا رادرومي
وي به لګیا او جوړوي به دې شاندار محل
اوس راته وایه چې په حال د دې غریب اولیکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کــــه نغمــــې اولــــيکم اوســـتايمه پـــه زلفـــې ول ول
اوس هـــم صـــفت د چـــا د شـــونډو او رخســـارا وليکم؟
اوس دې هـــم خيـــال د ے ســـتمګره چـــې بـــه لـــيکم غـــزل؟

نـــا کلـــه نـــا اوس بـــه قيصـــې ســـتا د ظلمونـــو لـــيکم
اوس بـــه ســـامان ســـتا د ژړا وي خنـــدوم بـــه دې نـــا
اوس بـــه زمـــا د قلـــم ژبـــه وي او ســـتا ظلمونـــه
اوس بـــه د يـــو يـــو بـــدل اخلمـــه پرېـــږدم بـــه دې نـــا

مهجـــور غمجـــن غونـــدې راپاڅېدمـــه راغلمـــه خـــو
مـــا پـــه خولـــو چـــې بـــې قيمتـــه وي قســـم کـــړے د ے
هـــر جـــاګير دار ســـرمايه دار تـــه بـــه پـــه ډاګـــه وايـــم
چـــې د وطـــن پـــه غريبـــانو دې ســـتم کـــړے د ے

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ليوني په مرګ

خلقــو لــږ مــا خــو هــم خبــر کــړی دا غوغــا د څــه ده
ماتـــه هـــم ووايـــئ قيصـــه دا نـــن ســـبا د څـــه ده
څـــه د حســـرت او څـــه د غـــم ډکـــه فضـــا د څـــه ده
ماتـــه هـــم وايـــئ زړهٔ مـــې چـــوي دا ژړا د څـــه ده

دا څــوک چــې کلــي تــه او څــوک ؤ هــديرې تــه ځغلــي
ښــکاري خــو داسې څــوک مــړ شــوے دے زمــونږ د کلــي

دومــره پــوهيږم چــې د کلــي څــوک ســړے مــړ شــو
يــا بــه هلــک ؤ يــا بــوډا او يــا زلمــے مــړ شــو
د چــا عزيــز ؤ د چــا خپــل د چــا پــردے مــړ شــو
خـــو دا ماشـــوم وايـــې د کلـــي ليـــونے مـــړ شـــو

ســـترګې مـــې ســـرې دي ژړوي مـــې نـــن پـــردي غمونـــه
وايـــي رښـــتيا د ليونـــو وي ليـــوني غمونـــه

خــدايګو کــه نــن زمــونږ د کلــي مشــر خــان مــړ وے
هغـــه چـــې ځـــان بـــولي د کلـــي نګهبـــان مـــړ وے

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغــــه مالــــک زمـــونږ د ګټـــې او تـــاوان مـــړ وے
هغـــه څښتـــن د ښـــې حجـرې او لـــوے مکـــان مـــړ وے

نـــو مابـــه نـــۀ ؤ دا دومـــره پـــه مرګـــي ژړلـــي
څـــومره چـــې نـــن مـــې دي پـــه مـــرګ د لېـــوني ژړلـــي

تـــۀ چـــې کاواکـــه بـــې خبـــره پـــه کوڅـــو ګرځېـــدې
پـــه رڼـــا ورځ هـــم ګرځېـــدې پـــه تـــورو شـــپو ګرځېـــدې
پـــه ســـر ســـرتوره ګرځېـــدې پـــه ابلـــو پښـــو ګرځېـــدې
څـــوچې ژونـــدے وې واک دې خپـــل وو بـــې جـــامو ګرځېـــدې

اوس يـــې مـــړ شـــوے نـــو پـــه خوښـــه د ژونـــدو کښـــې بـــه ځـــې
اوس تـــورو خـــاورو تـــه چـــې ځـــې سپينو جـــامو کښـــې بـــه ځـــې

د هـــر ماشـــوم د لاســـه کـــاڼي تـــا پـــه ســـر زغملـــي
تـــا د ځوانـــانو ګزارونـــه پـــه تټـــر زغملـــي
تـــا د هـــر چـــا د لاســـه هـــر څـــه لکـــه نـــر زغملـــي
مـــرهم د مـــالګې دي د تـــا پرهـــر پرهـــر زغملـــي

نـــن ليونيـــه ځکـــه ټـــول راغونډ ومـــه کلـــے
ســـتا پـــه مرګـــي پـــه چغـــو چغـــو ژړومـــه کلـــے

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاتــه پوښــتنه چــا ونــۀ کــړه چــې پــه زړۀ دې څــۀ دي
څـوک پوهـه نـۀ شـو پـه هغـه هـم چـې پـه خلـه دې څـۀ دي
هرچــا تــه بــد وې چــا ونــۀ کتــل چــې ښــۀ دې څــۀ دي
لېــونۍ ســترګې دې څــه وايــې پــه بانــه دې څــۀ دي

لاړې زمــونږ د دنيــا ګــۍ نــه ګيلــه مــن لاړې تــه
غمجــن دے څکــه واړه کلــے چــې غمجــن لاړې تــه

تــا پــورې چــا بــه چــې څــه ټوقــه مســخره کؤلــه
تــا بــه ځــواب کښــې معمــولي شــانتې ګيلــه کؤلــه
يــا بــه چــې چــا درتــه څــه ســپکه او ســپېره کؤلــه
تــا بــه پــه خپلــه هــم خبــره د هغــه کؤلــه

خــوار نــۀ شــې تاتــه جــوړې مــونږه خنــدني ښــکارېدو
لېــونے نــۀ وې درتــه مــونږه ليــوني ښــکا رېــدو

خــوار نــۀ شــې ســتا جــوړې زمــونږه دنيــا خوښــه نــۀ وه
مــونږ لېــونے ګڼلــې ســتا خــو رښــتيا خوښــه نــۀ وه
د خــوار غريــب دې بــې اثــره ژړا خوښــه نــۀ وه
د دنيــا دارو دې مســـتي او خنــدا خوښــه نــۀ وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو تا نه ځان ته امیري نه غریبي خوښه کړه
تا زندګي په هوښیارۍ د لېوني خوښه کړه

مهجوره دروميي په څه شان د شاه زلمي جنازه
ځي هديرې ته عجيبه غوندې شاهي جنازه
نۀ ایساريږې چرته هم په لاره ځي جنازه
ن په اوږو د عقل ځي د لېوني جنازه

د زندګۍ ستغې سپېرې یې لکه خوب تېرې کړے
ښې په مزه یې ورځې شپې د لېونتوب تېرې کړې

«««««»»»»

یادګېرنه: زمونږ په کلي کښې یۀ لېونے ؤ- هغه په کال 1974م کښې په حق ورسېدو- هسې خو ډېر خلق مري او پېدا کيږي خو د ځينو خلقو مرګ د سړي څه داسې احساسات راولړزوي چې درک يې هغه ته خپله هم نۀ لګي- ما دا مرثيه يا نظم د څه داسې احساساتو لاندې ليکلے دے ځکه چې لېونے زما څه تربور عزيز نه ؤ-خو لېونے ؤ او زمونږ د کلي ؤ- دغه وخت زۀ هائي اسکول واېه کښې ووم-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خان جېل

ټــي وي هــم ســتا مخــامخ د ے درتــه ا ے ســي لګېــدلے
کـه پـه سـور اور کښـې سـوځېږي غریـب ا ے سي څـه لیـدلے
پــولیس ګــپ درســره ولــي خانــه دغــه ســتا ریمانــړ د ے
خـو بیـا هـم د جېـل نـه تللـودې تـا هـر وختـې ډیمانـړ د ے
سـتاپـه جېـل کښـې اوسـېدل خـو یقینـي چـې ډېـر اسـان دي
ستا په جېـل کښـې خو راحت د ے خوشحالي ده سهولت د ے
کـه رښـتیا راباندې وایـې سـتا خـو جېـل نـه د ے جنت د ے
سـتا پـه جېـل کښـې اوسـېدل خـو یقینـي چـې ډېـر اسـان دي
حـــال د هغـــو خلقـــو ګـــوره چـــې التـــا یـــې اوېـــزان دي

داسې جېل کښـې دې تېرکړے کاش چې ټول عمرمهجـور و ے
دغـــه جېـــل ســـره د ټولـــو ســـهولیاتو زمـــا کـــور و ے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غمجن اختر

سحر وختي چې خوشحالۍ دلۍ دلۍ راغلې
چې رپوي سرې لوپټې هغه سيلۍ راغلې
ښکليو جامو کښې شو ارمان د هر ماشوم ترسره
سر په سندرو دي د چم ګاونډ جينۍ راغلې
فضا خوشبويه چاپېر چل شو سندريزه غونډې
د خوشحالو ډکې لمحې د زندګۍ راغلې
د خونده ډک دے خوندور او بختور سحر دے
د هرې خوا نه د اختر مبارکۍ راغلې

دا د جذبو د خوشحالو او سرمستو اختر دے
خو که رښتيا وايمه دا بس د هغو اختر دے

د چا چې شپې ورځې بدلې رابدلې نۀ دي
د چا چې کور د قسما قسم خوراکونو ډک دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په تندي يې پرخې پرخې خولې نۀ را دروميي
د چا چې ژوند د عشرتونو راحتونو ډک دے
بايد هغه دې نن لاسونه په نکريزو سره کړي
د چا چې کور د بې غمۍ سپين مړوندونو ډک دے
هغه خو ژاړي که اختر د خنداګانو ورځ ده
په غم لړلے د چا ژوند چې له غمونو ډک دے

زړۀ چې غمجن وي د خوشۍ په نن سحر کښې څه دي
څۀ شو که نوم يې د اختر دے په اختر کښې څه دي

نن زما ورونه بنديوان دي په پردي وطن کښې
زۀ خبر نۀ يم چې د دويي به دا اختر څنګه وي
خو سوچ کوم چې اخر دوئي هم انسانان دي ربه
دوي هم پوهيږي چې به دلته نن سحر څنګه وي
سر په زنګون به څوک په خيال کښې محبوبه يادوي
او څوک به ژاړي چې زما به نن ټبر څنګه وي
دوي په اختر هم اغوستے نۀ شي نن نوې جامې
سوچ به کوي چې به نن حکم د افسر څنګه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ هــم ســـپېره يـــم د اختـــر پـــه ورځ ژړا کومـــه
دچـــا پـــه يـــاد کښـــې دا عبثـــه مشـــغولا کومـــه
اختــر خــو نــوم د خوشــحالو دے خــو هغــو تــه نــۀ دے
ځــوک چــې د بــد نصــيب د لاســه پــه بــدحال پراتــه دي
ځــوک چــې د يــوې يــوې آنــې خبــر غــواړي پــه نــوم د الله

پــه خــاورو خــړ يــې لاس نيــولي کــوي ســوال پراتــه دي
د چـــا د ژونـــــد ملګـــــري لاړل همېشـــــه د پـــــاره
د چـــا کورونـــه شـــو تـــالا والـــه کنګـــال پراتـــه دي
د سياســـت د لاســـه کونـــډې د چـــا خوينـــدې لونړـــه
او د چـــا ورونړـــه ترمـــې پـــه بنګـــال پراتـــه دي

مهجــوره څــه؟ کــه تــش بــه نــوم پــه ټــول وطــن اختــر دے
د ژړا ډک پـــــه غـــــم لـــــړلے او غمجـــــن اختـــــر دے

«««««»»»»

يادګېرنــه: مــا دا نظــم د بنګلــه دېــش د بېلېــدو پــه وخــت لــيکلے ؤ-کلــه چــې
زمــونږ نــوي زره(90000)فــوځ د هندوســتان پــه بــېلا بېلــو کېمپونــو کښــې د
جنګي قېديانو ژوند تېر ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو شاعر ملګري ته وصيت

که بيمار يم لړ مې خيال په ماه وسال که
د اويا کالونو تېر شومه ته خيال که
زه د منې زيړه پاڼه يم د ونې
چې در پربوزم ځناور به مې پائمال که
لکه ډېره ښکلې پاڼه د سيمرغ
د يادونو په کتاب کښې مې سنبال که
د حالاتو له سيلۍ مې مرقد ژغوره
هسې نه چې خاوره يوسي ما کنګال که
د شعرونو مقبره کښې زما قبر
درنه ورک نه شي زيارت يې کال په کال که
که دې وس ورسېد جوړ ترينه کتاب که
ورک شعرونه راپېدا مې له عيال که
دغه کار ته تر مودې مودې مه ګوره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابتـــدا يـــې کـــه دې زړهٔ غـــوارې امســـال کـــه
ډېـــره ښـــکلې ديباچـــه پـــرې نوشـــته کـــړه
د يـــادونو تـــرې چـــاپېره يـــؤ دېـــوال کـــه
چـــې کتـــاب پـــرې دګلونـــو باغيچـــه شـــي
هغـــه ښـــکلې ښـــکلې ټکـــي اســـتعمال کـــه
د يـــارۍ مـــې دومـــره حـــق دربانـــدې نشـــته
خـــو تـــهٔ خبـــر دغـــه کـــار وکـــړه ماخوشـــحال کـــه
پـــه قيامـــت کښـــې چـــې يـــؤ بـــل تـــه غـــاړېوځو
دغـــه کـــار بـــه د يـــارۍ هـــم اســـتدلال کـــه
پـــه ســـلګو د زنکـــدن کښـــې بـــه زهٔ وايـــم
چـــې مهجـــور پـــه دا ښـــېګړه لازوال کـــه

«««««»»»»

يؤ شعر

ګـــل چـــې ســـتايې ازغـــي هـــم بـــد مـــهٔ ګڼـــه
دا خـــو ازغـــي دي چـــې ګلونـــه ژغـــوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

بغاوت

وختــه چــې بیــا دې ورځــې شــپې څــوریږي
ویـــنم او وایمـــه چـــې ښـــې څـــوریږي
ســـتا پـــه تنـــدي اې کائناتـــه ګـــورم
عـــــن چـــــې وړې وړې ذرې څـــــوریږي
دې وینـــو څښـــکونکي ازمـــري تـــه زمـــا
هـــــم د حـــــالاتو ارادې څـــــوریږي
خیـــر دے خـــو تـــوان د دې لیـــدو نـــهٔ لـــرم
چـــې حیـــا نـــاکې پښـــتنې څـــوریږي
خدایـــه آلیچـــې فـــولادې غوارمـــه
چـــې یـــې مړونـــد تـــه زولنـــې څـــوریږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وخــــت ظالمـــه ډېـــر منـــت دې کـــوم
بـس کـه بـس نــور مــې پـه کسـو مـۀ وهــه
ډېـــر اوشـــو ډېـــر اے ســـامراجي ظالمـــه
نـــور مـــې کـــاروان د تلوســـو مـــۀ وهـــه
دا وينـــــې زوې د غريـــــب دې غټـــــه
دا شـــراب کـــوره پـــه کاســـو مـــۀ وهـــه
د زور کېـــرى نشـــه کښـــې مســـت ســـړيه
بـــس د ے نـــور حـــق د پښـــتنو مـــۀ وهـــه

نـــۀ منـــې؟ ښـــۀ ده نـــو اوس خپلـــه کـــوره
اوس د اوچتـــو بنګلـــو درز تـــه ټينـــک شـــه
منـــت زاري تـــۀ د هيچـــا نـــۀ منـــې
اوس د پښـــتون د ټوپـــک ډز تـــه ټينـــک شـــه
مهجـــوره! اوس دې زغمـــې وار د پښـــتون
راغلـــې ميـــدان تـــه اوس دا ګـــز تـــه ټينـــک شـــه

«««« »»»»

يادګېرنـه:ما دا نظـم هغـه وخـت لـيکلے ، کلـه چـې بهټـو صـېب د هغـه وخـت صوبه سرحد (پښتونخوا) او بلوچستان حکومتونه مات کړل-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پرېغل د څوکې بازه

د غلیم د ارادو د زړکو شلې کړه وزرې
شابه بیا په مخه واخله دغه شنې سپینې کونترې
د حالاتو ګڼه وړې ته د هوا مخالف زور ته
چې زړۀ وانۀ چوې ګوره ته الوت کړه لرې لرې
بیا په زور دې وزرو یو فضا کړه ځان سازه
د پرېغل د څوکې بازه

نا خبرې د حملې نه سېل سېل شنې ډېرې ګرځي
وزر جوړ کړه یۀ ګزار ته چې یۀ یۀ شي ډېرې ګرځي
غړې چګې دې نیولې مردار خورو په مردارو
زلزله یې په دنیا شه ټپوسان بې ویرې ګرځي
تۀ باچا یې د مارغانو اراده وکړه درازه
د پرېغل د څوکې بازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــهٔ بـــې خوفـــه بـــې خطـــره د پرېغـــل نـــه تـــر شـــواله
د ځـــوانئ پـــه طاقـــت ګرځـــه د جنـــوب نـــه تـــر شـــماله
اســـتعمار د ازمـــري هـــم کـــړه هوســـئ تـــه بـــې مجالـــه
هـــر غـــرور هـــره مســـتي هـــم چـــې د شـــېر اوځـــي لـــه خيالـــه
ســـتا نـــرے غونـــدې اواز د ے زوراورلـــه هـــر اوازه
د پرېغـــــــــــــــل د څـــــــــــــــوکې بـــــــــــــــازه

ستا پنجـې دي زمـا خوښـې نـوم دې هـم د ے پـه مـا ګـران
لـه خوښـئ نـه پـه خنـدا شـم تـهٔ چـې ګرځـې پـه اسـمان
دبـــدبې تـــه دې حېـــران يـــم بـــې وقعتـــه کـــړي مارغـــان
يـــؤ وخـــت داســـې ؤ چـــې وو ســـتا هـــر صـــفت د مســـلمان
خـــو افســـوس چـــې هغـــه لاړل نـــا خبـــر يـــو مـــونږ لـــه رازه
د پرېغـــــــــــــــل د څـــــــــــــــوکې بـــــــــــــــازه

ســـتا ګـــزار چـــې تنـــدريز د ے پـــه دنيـــا د شـــنو کـــونترو
ؤ تســـــخير د کائنـــــات د صـــــحابه رض نيـــــت بـــــې وزرو
تمنـــــا د شـــــهادت تـــــه ضـــــرورت نـــــهٔ وي د زغـــــرو
شـــــهبازي ګـــــزار تـــــه نـــــهٔ وي وخـــــت د چغـــــو د خبـــــرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــاخبر ؤ ابــو جهــل هــم لــه مغــوذرض او لــه معــاذه رض
د پريغـــــــــــل د ځـــــــــوکې بـــــــــازه

پــه محــل کښــې مناسب نـهٔ دي ستـا ځــالې او ســتا ځلـي
ډيــر بــه بـد ښــکاري مــاښو کښــې بــازه ستـا د ځــالې خلــي
اَشِـــد اءُ عَلَـــی اَلکُفـــارِ رُحَمَـــاءُ بیَـــنِهم ياســـت
بـــازان چـــا نـــهٔ دي ليـــدلي چـــې د يـــؤ بـــل ســره نښـــلي
د مرحــوم امــت صــفت د ے تاکښــې اوس هــم تــرو تــازه
د پريغـــــــــــل د ځـــــــــوکې بـــــــــازه

تــا تــه اوس هــم شــابه يــاده شــهبازي د پــلار نيکــهٔ ده
هــای افســوس زمــونږ نــهٔ هيــره نــن ماضــي دپــلار نيکــهٔ ده
زنـــدګي مـــو کلـــه يـــاده حجـــازي د پـــلار نيکـــهٔ ده
تـــا تـــه يـــاده پـــه ښـــهٔ ډول زنـــدګي د پـــلار نيکـــهٔ ده
تـــهٔ د وخـــت د تيـــر يـــدو نـــه ځکـــه ګرځـــې بـــې نيـــازه
د پريغـــــــــــل د ځـــــــــوکې بـــــــــازه

ژاړم ځکــه نشــاني د تيــر امـــت ويـــنم پـــه تـــا کښـــې
د بخښـــلو او وژلـــو وو خويونـــه پـــه هرچـــا کښـــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـه یـؤ نخبنــه د مرحـوم امـت یــې پــاتې پــه دنیـا کښـې
سـتا جـرات سـتا حوصـله ده پـه امـت د مصـطفیٰ کښـې
سـتا پــه شــان پــه هـر باطـل بـه وه حملـه د دوي ممتــازه
د پرېغـــــــــــل د ثــــــــــوکې بـــــــــازه

سـتا پــه زور کښــې د وزرو عجیبـه شــان زور ګیــري ده
پــه پنجـه کښـې چـې سـتا راشـي دایــې نخښــه دمرګــي ده
سـتا صـفت خېبـر شـکن دے سـتا حملـه هـم حېـدري ده
د مارغـــــانو پـــــه ســـــومنات دې اراده د غزنــــوي ده
د مهجــــور د زړګـــــي ســــره د محمـــــود د زړۀ ایــــازه
د پرېغـــــــــــل د ثــــــــــوکې بـــــــــازه

««««»»»»

یؤ شعر

اے شــپونکیه د شــنو غرونو ستاشپېلۍ کښــې زنـدګي ده
اســـویلے پکښـــې غرېـــبې اســـوېلے ســـتا د زړګـــي ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهقان ته

پېغبمــر د خوشــحالي دې تــا محنــت د ے
د ژونــدون باعــث د نــورو ســتا همــت د ے
د وطــن پــه خــړو خــاورو کښــې لــوبېږې
ستا مقـام پـه خـړو خـاورو کښـې اوچـت د ے
ا ے دهقانــه د خــوارو نــه دې قربــان شــم

تــۀ د ژونــد عــېش و عشــرت څــه پېژنــې
تــــۀ خــــوب ارام د ســــره نــــۀ پېژنــــې
څــه شــے چــې تــۀ ترتولــو ښــۀ پېژنــې
هغــه ســتا کــار د ے هــم يــې تــۀ پېژنــې
د دې څېــرې بــڅه جــامو نــه دې قربــان شــم

چــې ســبراب دې پــرې فصــلونه د وطــن کــړل
چــې پــرې زيــات د نعمتونــه د وطــن کــړل
چــې ســپوا دې پــرې خوندونــه د وطــن کــړل
خــړ پتــې دې چــې باغونــه د وطــن کــړل
ســتړيه وروره د خولــو نــه دې قربــان شــم

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون ته

اے بهـــــادره غیرتـــــي پښـــــتونه
اے ننګیالیـــــه ســـــرحدي پښـــــتونه
اے د اســــلام او د پښـــــتو خاونـــــده
چـــې یـــې شـــیدا پــــه ازادي پښـــتونه

زړۀ خـــو مـــې غـــواړي چـــې دې وســـتایمه
خـــو دا لفظونـــه بـــه لـــه کومـــه غـــواړم
پښـــتونه څوانـــه کـــه د پـــلار غونـــدې شـــوې
نـــو ســـتا پـــه پـــلار پســـې بـــه ونـــۀ ژاړم

پښـــتونه څوانـــه څـــواني ښـــکلې لـــرې
چـــې خفـــه نـــۀ شـــې څـــو عیبونـــه هـــم شـــته
مـــنم چـــې ژبـــه خـــو د پـــلار وایـــې تـــۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پــلار دي نــور څــو میراثونــه هــم شــته
د پــلار شــرې هــم درتــه پــاتي خــو ده
ګــوره چــې هلتــه پتلونونــه هــم شــته؟

پښــــتونه ځوانـــه ابـــدالي څـــوک ؤ
تاتـــه معلـــوم د ے ننګیـــالے پښـــتون ؤ
څــه لــرې یــاد شېرشــاه ســوري څــوک ؤ
هـــو هـــو خبـــر یـــې بریـــالے پښـــتون ؤ
وروره خوشـــحال د اکـــوړي څـــوک ؤ
افـــرین پـــوی یـــې تـــور یـــالے پښـــتون ؤ
پښـــتونه ځوانـــه ګـــوره پـــر نـــه شـــې تـــهٔ
د زمـــري زویـــه چـــې ګیـــدړ نـــهٔ شـــې تـــهٔ

ځــان تــه دنیــا چــې کــوم حېرانــه نــهٔ کــړي
دا بـــې همتـــه بـــه پښـــتون څنګـــه وي
خپلــه لیلــیٰ چــې لــه ســر ګرانــه نــهٔ کــړي
داســې عاشــق رښــتیا مجنــون څنګــه وي
چــې د غلــیم خونــه پــرې ورانــه نــهٔ کــړي
اثـــر د هســـې ځیګـــر خـــون څنګـــه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــې صـــدقه خپـــل زر لـــه ځانـــه نـــهٔ کـــړي
دغـــه قـــارون دے بـــل قـــارون څنګـــه وي

پښـــتونه ځوانـــه پـــې د مـــور يـــادوه
آ غېرتـــي شـــوده خـــو تـــا څښـــکلي دي
انجـــام يـــې څـــه شـــو هغـــه نـــور يـــادوه
کـــوم چـــې اوده لـــه دې دنيـــا تللـــي دي
تـــهٔ د نيکـــانو هغـــه شـــور يـــادوه
چـــې لـــه دنيـــا پـــه شـــور د چـــا تللـــي دي
چـــا کـــړه ابـــاده غېـــر ابـــاده دنيـــا
خـــو هـــائې افســـوس چـــې نـــن د چـــا ده دنيـــا
زهٔ چـــې شـــم ځـــوان نـــو ابيـــاري بـــه دې کـــړم
د پښـــتون خـــاورې دا لوظونـــه کـــؤم
کوشـــش بيـــا بيـــا د ابـــادۍ بـــه دې کـــړم
لـــوظ کـــؤم څـــو قســـمونه کـــؤم

د حيـــا دارو پـــه حيـــا مـــې قســـم
د وفـــادارو پـــه وفـــا مـــې قســـم
د عاشـــقانو پـــه ژړا مـــې قســـم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حسینانو په ادا مې قسم
د ځکو غرونو په هوا مې قسم
او د شنو ونو په نخا مې قسم
د سروګلونو په ګډا مې قسم
د بلبلانو په غوغا مې قسم
د خوشحالو په شنه خندا مې قسم
او په موسم د پربغل خوا مې قسم
په انتظار د چادچا مې قسم
او د بیلتون په ورځ رڼا مې قسم
په کار نامو د پیوندا مې قسم
په سیاست د شهزادا مې قسم
په دغه خپل ببګا سبا مې قسم
د ازادۍ په ابتدا مې قسم

په بې وسلې کړې غزا مې قسم
او دایمان په ولولا مې قسم

چې لا تر اوسه امزریان پکښې شته
چې لا تر اوسه مومنان پکښې شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې لا تر اوسه مېړنیان پکښې شته
چې لا تر اوسه تور زنان پکښې شته
دا په مونږ ګرانه لکه ځان خاوره
زمونږ د خپل پښتونستان خاوره

په دا قسم که دروغژن ومه زۀ
پښتونه ځوانه بیا به وژن ومه زۀ
که په ریا سره غمجن ومه زۀ
بیا به په خوے خصلت پمن ومه زۀ
اوس یم حېران کومه قیصه اولیکم
زۀ ستا صفت که مرثیه اولیکم

««««»»»»

یادګېرنه دا نظم ما په کال 1964م کښې لیکلے ؤ- چې زۀ د اتم جماعت طالب علم ووم- دغه څه خاص معیاري نظم خو نۀ دے خو زۀ یې بغیر د څه اصلاح او کمي بېشي نقل کوم- په دې خیال چې لوستونکو ته هم د اتم ټولګي ډېر هلک شاعر اندازه اوشي- او ماته هم د خپلې ډېرې لرې ماضي څه یادګېرنه اوشي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

قطعات

(c) ketabton.com: The Digital Library

يــۀ امريکـــي ۀ بـــل تـــه وېـــل چـــې فکـــر وړے يمـــه
قيصـه جنجـال تــه ورځ پــه ورځ د دې اولــس سـره ځــي

مــا وئيــل چــې دا پنجــابے نــۀ دے چــې ټيزونــه کــوي
پښــتون ســنګر تــه چــې ورځــي نــو د اودس ســره ځــي

«««»»»»

ســـوے زړګـــے يـــې چـــې لـــوګـے کـــوي
هغـــــه مـــــين تــــل اســـويلے کـــوي

وختـــه ناتوانـــه بوډاګـــان څـــه کـــوې
تـــا ســـره منـــډه بـــه ځلمے کـــوي

«««»»»»

پــوے د ژونــد نــۀ پــه بېګـا نــۀ پــه سـبا شــوم
ان تــر دې چــې کــم وبــېش اوس د اويــا شــوم

د ځــوانۍ ارمــان سـلګۍ وهــي پــه زړۀ کښــې
د ځـــوانۍ ارمـــان کومـــه چـــې بـــوډا شـــوم

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوځــول د پــردو زوړونــو اســان کــار د ے
د زخمــي زوړونــو ملهــم پټــې مشــکل دي

راشــه دا کارونــه زده کــړه چــې ســړے شــې
ســـړیتوب د غوځـــو زړونـــو رغـــؤل دي

وانړه کال 1969م

«««««»»»»

بیلــوي ســره دوه ورونــه پــه بېګــا یــا پــه ســبا کښــې
عجیبــه غونــدې منظــر د ے پــه نقشــه د پښــتونخوا کښــې

دېــوال هســک د ے تــرې دیــدن تــه دغــړۍ هســکول ګــران دي
پــه ارمــان بــه یــؤ بــل ګــورو د ســپوږمۍ ښــکلې رڼــا کښــې

«««««»»»»

تــه پرونــۍ قیصــه هــم مــه ماتــه کــوه
خــو ځــار دې شــم وعــده هــم مــه مــاتوه

دې تــا پــه یــوه مســکاماتیرې ګلــه
ښــکلیه زمــا توبــه هــم مــۀ مــاتوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیاست د پېچ و تاو په مینځ کښې
خبره ورځ په ورځ جنجال ته درومي

د جمهوریت د ناوې تره خفه دے
د اقتدار ډولۍ بنګال ته درومي

جمرود کال 1970م

««««»»»»

هره ورځ دې چې په نوي رنګ کښې وینم
ستا د حُسن ورځ په ورځ موسم بدلیږي

ګل چې کومه جامه واغوندې خو ګل وي
خوند کوي چې هر سحر شبنم بدلیږي

جمرود کال 1970م

««««»»»»

چې تا وینم اشنا نو سوچ مې یوسي
څومره ښکلي دې د سترګو دا بانړه دي

تۀ خو یې زما په زړۀ کښې خو تۀ وایه
ښکلیه یاره چې دې تا په زړه کښې څه دي

جمرود کال 1970م

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســـترګې هــــر خـــوا اړوم د چــا پـــه تمـــه
د زخمـــي زړګـــي زمـــا نــــه درمـــان ورک د ے

خــو ارمـــان د ے چـا تــه پتــه نشـــته خدايــه
چـې زمـــا نــه شــومره ښــکلے جانـان ورک د ے

«««««»»»»

اشـــــنا دا څــــه عجـــب ســـړے يمــــه زۀ
شــــومه جـــوت پـــه عاشـــقانو کښـــې زۀ

بيمــــار دې زۀ يمــــه خــــو تـــا غـــــوارم
د هســـــپتال پــــه بيمــــارانو کښـــې زۀ

نوښار کال 1973م

«««««»»»»

لېډرانو ته

مــــونږ تـــه لالـــچ د دولـــت مـــۀ راکـــوئ
زمـــــونږ دا خپلـــــه غريبـــــي ښـــــۀ ده

خــو مــونږ لــه کــاره پــه جلســو مــۀ باســئ
زمـــــونږ دا خپلـــــه مـــــزدوري ښـــــۀ ده

واېه کال 1969م

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سـرې خـو ،،هـو،، او ،،نـا،، وي د سـړي
هـم ببګـا هـم يـې سـبا وي د سـړي

تـش پـه ږيـره پـه برېتونـو هـم کـار نـۀ شـي
چـې خويونـه زنانـه وي د سـړي
وانږه 1969م

««««»»»»

يـؤ تربـور مـې پـه ،،تورمانـدې،، دا خبـره وکـړه
کـور کښـې د مـړه وے خـو چـې دومـره لـرې تللـي نـۀ وے

مـا ورتـه اووې چـې لا اوس هـم ډېـر راغلـي نـۀ يـو
وې يـې چـې کـوردې مرګـي رنـګ کـړے چـې ښـاغلي نـه وے
ستمبر کال 2004م

««««»»»»

ځکـه نـه کسـي زمـا د سـترګو کسـي
چـې رانـده شـو د هـر چـا د سـترګو کسـي

زمـا کسـي دې نـۀ کسـي د چـا کسـي
کـه مـې کسـي د اشـنا د سـترګو کسـي

مډل اسکول کرمه کال1964م جماعت هشتم
««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــې دې پـــه زړۀ بانـــدې داغونـــه راکـــړل
بيـــــا دې رټلــــــي ځوابونــــــه راکـــــړل

غلـــې ســـړے يـــم پـــه خلـــه نـــۀ وايمـــه
ګنـــــې تـــــا ځـــــومره تکليفونـــــه راکـــــړل

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

عشــــق مــــې رښــــتونے د ے دعــــوىٰ کومــــه
کــــه ســــربدل د يــــؤ ديــــدار غــــواړي

خــــو دا قيصــــه خــــو راتــــه ګرانــــه شــــوه اوس
چــــې د خــــان لــــور ده مــــوټر کــــار غــــواړي

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

چــــې پښــــتو د کليوالــــو پــــه شــــان نــــۀ کــــړې
بيــــا پښــــتون چــــې ځــــان تــــه اونــــۀ وائــــي ګــــوره

د ترلــــي مــــې د کمځــــو ســــره ســــم نــــۀ دي
ســــتا دا ښــــکته للېــــدلي بربېــــت تربــــوره

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشــــنا چـــې نـــۀ منـــې زمـــا خبـــرې
ښـــۀ ده نـــو خوښـــې مـــې دي ســـتا خبـــرې

خـــدايېګو اشـــنا چـــې څـــه خبـــره خـــو ده
چـــا درتـــه کـــړې دي نـــن بيـــا خبـــرې

«««««»»»»

هـــيڅ يـــې هـــم قـــدر د جمهـــور نـــۀ کـــوي
مســـتې بهتـــو دکرســـۍ وېـــش غـــواړي

د جمهـــوري ګټـــې اميـــد يـــې نشـــته
ځکـــه مجيـــب اوس بنګلـــه دېـــش غـــواړي

«««««»»»»

سياســت پــه عاشــقۍ کښــې هــم شــروع شــو
مســـاوي تقســـيم د ښـــکليو هـــم پکـــار دے

څـــوک ســـاړه ســـاړه اهونـــه کـــوي بيـــا هـــم؛
يـؤ نــيم کــس د ټولــو ښــکليو جــاګير دار شــي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرځې مې تل په زړۀ کښې څه غواړې
هن اشنا در واخله زړۀ که زړۀ غواړې

دا به له ما هېڅکله پوره نۀ شي
تۀ تنکي زلمي په وینو سره غواړې

«««««»»»»

پلار ته دې وایه چې انکار اونکړي
پښتون زلمے یمه زۀ مړې کؤم

خو زۀ هغه پښتون هم نۀ یمه چې؛
په سرو منګلو په تا پړې کوم

«««««»»»»

چې پښتونخوا په وینو رنګ شوه ما څه ونۀ لیکل
کوڅه کوڅه کښې مېله ړنګ شوه ما څه ونۀ لیکل

ما وې دڅان سره به ټوله پښتونخوا ژړوم
خو دقلم څوکه مې زنګ شوه ما څه اونۀ لیکل

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــونږ خبـــره بـــه وي بلـــه بلـــه
خـــو تـــرې دنيـــا جـــوړوي بلـــه بلـــه

زمـــا يـــوه بـــس ده هغـــه نـــور دي اشـــنا
چـــې هـــره ورځ خوښـــوي بلـــه بلـــه

وانړه کال 1969م

«««««»»»»

مـــا ورتـــه وېـــل چـــې ښـــځه د کـــار خلـــق دي
د ښـــځه کـــردار د ښـــځه ګفتـــار خلـــق دي

جانـــان مـــې رو غونـــدې پـــه غـــوږ کښـــې اووې
،،دا شـــاعران هـــم ښـــځه وزګـــار خلـــق دي،،

«««««»»»»

مـــــدام د ننـــګ او دغېـــرت خبـــرې
او د خپـــل ملـــک او د ملـــت خبـــرې

خلـــق دې خپـــر دے هرڅـــه هرڅـــه وائـــي
مـــونږ بـــه کـــوو د محبـــت خبـــرې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

حـــد راکـــوه راتـــه حدونـــه مـــۀ ږده
د بـــر ښـــۀ مـــې پېژنـــې شـــرطونه مـــۀ ږده

پـــه ظلـــم مـــۀ ګـــوره همـــت د پښـــتون
پـــه دا کـــوه کـــن دپاســـه غرونـــه مـــۀ ږده

وانه کال 1969م

«««««»»»»

ښـکلیه سبا بـه خـدا ے زده کلـه راځـي
لېـــونے زړۀ خـــو مـــې لا نـــن ژاړي

د مـــرګ پـــه غـــم نـــۀ ده ژړا د مهجـــور
خـــو پـــه بـــې یـــاره ژنکـــدن ژاړي

وانه کال 1969م

«««««»»»»

مـــا وې تنهـــاکې بـــه مـــې اووینـــې د پښـــو دلبـــره
ابلـــې پښـــې ســـتا د کـــور پـــه خـــوا کښـــې ګرځېـــدلے یمـــه

د ختـــو جـــوړ کورونـــه وران د چـــا د لاســـه دي پـــروت
پـــه رنګـــه پنګـــه پښـــتونخوا کښـــې ګرځېـــدلې یمـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غېرت په سر بازۍ کښې چې شي وروستو
شرموي چې د قام غېږي په شرمونو

د ترلې مې حياداري کمځې ښې دي
که تربور مې څو نازيږي په برېتونو

وانړه کال 1969م

«««««»»»»

د دنيا په هر يؤ ښکلي څيز مين يم
زۀ په حُسن مين يم په خلقو نۀ

هر څښتن د تورو سترګو زما يار دے
زۀ په وارو مين يمه په يؤ نۀ

«««««»»»»

ترينه اوري که تروې ترخې خبرې
خو حق تل خوري د باطل سره ډغرې

تاريخ وياړي د روښان په ملنګانو
که لښکرې د اکبر وې زوراورې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے د وطـــن غريبـــه پېژنـــې څـــه؟
ســـترګې ســـره دې د محنـــت ټيټـــې دي

دا چـــې دي ډکـــې ســـتاله وينـــو زوو
غريبـــه ســـتا دښـــمنې دا خېټـــې دي

«««««»»»»

څـوک غمجـن دي چـې بېګـا لـه بـه زۀ څـه خـورم
د چـا نـه خوښـېږي دا چـې بـه څـه خـورم

څـــوک حېـــران د خوراکونـــو انتخـــاب تـــه
څـوک خفـا چـې بـه ډوډۍ او کـه وانښـه خـورم

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

بـس کښـې چـې مړ شي پنجابے نـو ورکړې لـس لکـه تـه
ځکـه چـې دا د ے پنجـابے او پنجـابي هـم قيمتـي د ے

چـې پـرې زاړه کوټـه راپرېـوځي او پښـتون مـړ شـي
نـو پنځـه لکـه دي ډېـرې پښـتون کـم قيمتـي د ے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــه کــور چــې اووځــي پښـــتنه بــې پــردې
جـامې يـې هـم وي دا سـې سـپکې غونـدې

چاتـــه بـــه ښـــکلې لکـــه حـــوره ښـــکاري
خــو ماتــه ښــکاري د شيشــکې* غونــدې

*شيشکه مسيد و کښې نخرې ته وائي-

««««»»»»

ســړي تــول پــه نــوم ســړي دي خــو ښــاغلي دي تــول چرتــه
دا ازلـــــي برخـــــه رســــــي يـــــؤ نـــــيم بختـــــور تـــــه

لرپښــتون کــه ســترګې پټــې کــړې چــې خبــرد ے زۀ خــوبچ يــم
د بمونـــو د مـــور بـــوئي بـــه را رســـيږي پيښـــور تـــه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

هائیکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشلي ځووني زيړه پګړۍ دې په سر
داسې كشيږي لكه وليږ دې چې
په دوا كي جينګ د مني زيړې ګېډۍ

««««»»»»

زۀ تا په خوب كښې تۀ ما خوب كښې وينې
چې زۀ ځان خوب كښې تۀ ځان خوب كښې وينې
راشه بدل كړو چې خوبونه سره

««««»»»»

دا بېر سر خيرې ګرېوان يې ولې ؟
ما وې چې دا لېونے ستا مينې كړم
اشنا مې وېل چې دهشت ګرد ليده شې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشــنا چــې زۀ او تــۀ يــۇ ځــا ے شــو ســره
نــو خيــال کــوه چــې بــد باطنــه رقيــب
پــام کــوه ســرجيکل ســټرايبک اونــۀ کــړي

«««««»»»»

مــا ورتــه وئيــل چــې دومــره ښــکلے يــې تــۀ
چــې ســتا پــه شــان بــه پــه جهــان کښــې نــۀ وي
اشــنا مــې وېــل چــې چاپلوســي مــۀ کــوه

«««««»»»»

ختم شد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library